

**T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI
KAMU YÖNETİMİ BİLİM DALI**

**GELİŞMİŞ ÜLKELERDE ve TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NDEKİ
NÜFUS TESPİT UYGULAMALARI, ADRESE DAYALI NÜFUS
KAYIT SİSTEM'İNİN TÜRK KAMU YÖNETİMİ ÜZERİNE
OLASI ETKİLERİ ve ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

PROF. DR. ORHAN GÖKÇE

HAZIRLAYAN

MURAT HAKAN YÜKSEL

KONYA 2008

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
KISALTMALAR	viii
ÖZET	ix
ABSTRACT	x
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

NÜFUS SAYIM YÖNTEMLERİ ve AMAÇLARI İLE İLGİLİ GENEL BİLGİ

1.1. Nüfus Sayımlarının Amaçları.....	3
1.2. Nüfus Sayım Yöntemleri.....	4
1.2.1. Geleneksel Sayım Yöntemi.....	4
1.2.2. Kayda Dayalı Sayım Yöntemi.....	4
1.2.3. Karma Yöntem.....	6

İKİNCİ BÖLÜM

GELİŞMİŞ ÜLKELERDEKİ NÜFUS SAYIM ÇALIŞMALARI ve YÖNTEMLERİ

2.1. Almanya.....	8
2.1.1. Almanya’ Da Nüfus Sayımının Amaçları.....	8
2.1.2. Almanya’ Da Nüfus Sayım Yöntemleri.....	8
2.1.3. 2011 Nüfus Sayımı.....	9
2.2. İtalya.....	11
2.2.1. İtalya’da Nüfus Sayımının Amaçları.....	11
2.2.2. İtalya’ da Nüfus Sayım Yöntemleri.....	11
2.2.3. 2001 Nüfus Sayımı.....	12
2.3. Japonya.....	13
2.3.1. Japonya’da Nüfus Sayımının Amaçları.....	13
2.3.2. Japonya’da Uygulanan Sayım Yöntemleri.....	13
2.4. İngiltere.....	15
2.4.1. İngiltere’de Nüfus Sayımının Amaçları.....	15
2.4.2. İngiltere’de Nüfus Sayım Yöntemleri.....	16
2.4.3. 2001 Nüfus Sayımı.....	16
2.5. Rusya.....	17

2.5.1. Rusya’da Nüfus Sayımın Amaçları.....	17
2.5.2. Rusya’da Nüfus Sayım Yöntemleri.....	18
2.5.3. 2002 Nüfus Sayımı.....	18
2.6. Kanada.....	19
2.6.1. Kanada’da Nüfus Sayımının Amaçları.....	19
2.6.2. Kanada’da Nüfus Sayım Yöntemleri.....	20
2.7. Fransa.....	21
2.7.1. Fransa’ da Nüfus Sayımının Amaçları.....	21
2.7.2. Fransa’da Nüfus Sayım Yöntemleri.....	22
2.7.3. 1999 Genel Nüfus Sayımı.....	22
2.7.3.1. Sayım.....	22
2.7.3.2. İstatistikler İşlemler.....	23
2.7.4. Fransa’da Günümüzde Uygulanan Nüfus Sayım Sistemi.....	26
2.8. Amerika Birleşik Devletleri.....	27
2.8.1 Amerika Birleşik Devletleri’nde Nüfus Sayımlarının Amaçları.....	27
2.8.2. Amerika Birleşik Devletleri’nde Nüfus Sayımlarının Tarihçesi ve Yöntemleri.....	27
2.8.3. 2000 Nüfus Sayımı.....	31

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ’ NDE NÜFUS SAYIM UYGULAMALARI

3.1. Ülkemizde Yapılan Nüfus Sayımlarının Tarihçesi.....	32
3.2. 1927 Genel Nüfus Sayımı.....	34
3.2.1. Sayımın Amacı.....	34
3.2.2. Sayımın Yöntemi.....	34
3.2.3. Sayımın Yasal Dayanakları.....	35
3.2.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıdı.....	35
3.2.5. Sayım Öncesi Hazırlık Çalışmaları.....	35
3.2.6. 1927 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması.....	35
3.3. 1935 Genel Nüfus Sayımı.....	36
3.3.1. Sayımın Amacı.....	36
3.3.2. Sayımın Yöntemi.....	36
3.3.3. Sayımın Yasal Dayanakları.....	36

3.3.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıdı.....	36
3.3.5. Sayım Öncesi Hazırlık Çalışmaları.....	36
3.3.6. 1935 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması.....	37
3.4.1 1940 Genel Nüfus Sayımı.....	37
3.4.2. Sayımın Yöntemi.....	37
3.4.3. Sayımın Yasal Dayanakları.....	38
3.4.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıdı.....	38
3.4.5. Sayım Öncesi Hazırlık Çalışmaları.....	38
3.4.6. 1940 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması.....	38
3.5. 1945 Genel Nüfus Sayımı.....	39
3.5.1. Sayımın Amacı.....	39
3.5.2. Sayımın Yöntemi.....	39
3.5.3. Sayımın Yasal Dayanakları.....	39
3.5.4. Sayım Öncesi Hazırlık Çalışmaları.....	39
3.5.5. 1945 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması.....	39
3.6. 1950 Genel Nüfus Sayımı.....	40
3.6.1. Sayımın Amacı.....	40
3.6.2. Sayımın Yöntemi.....	40
3.6.3. Sayımın Yasal Dayanakları.....	40
3.6.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıdı.....	41
3.6.5. Sayım Öncesi Hazırlık Çalışmaları.....	41
3.6.6. 1950 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması.....	41
3.7. 1955 Genel Nüfus Sayımı.....	42
3.7.1. Sayımın Amacı.....	42
3.7.2. Sayımın Yöntemi.....	42
3.7.3. Sayımın Yasal Dayanakları.....	42
3.7.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıdı.....	42
3.7.5. Sayım Öncesi Hazırlık Çalışmaları.....	43
3.7.6. 1955 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması.....	43
3.8. 1960 Genel Nüfus Sayımı.....	43
3.8.1. Sayımın Amacı.....	43

3.8.2. Sayımın Yöntemi.....	44
3.8.3. Sayımın Yasal Dayanakları.....	44
3.8.4. Sayımda Kullanılan Formlar.....	44
3.8.5. Sayım Öncesi Yapılan Hazırlık Çalışmaları.....	44
3.8.6. 1960 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması.....	44
3.9. 1965 Genel Nüfus Sayımı.....	45
3.9.1. Sayımın Amacı.....	45
3.9.2. Sayımın Yöntemi.....	45
3.9.3. Sayımın Yasal Dayanakları.....	45
3.9.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıtları.....	46
3.9.4.1. Hanehalkı Soru Kağıdı.....	46
3.9.4.2. Bina Soru Kağıdı.....	47
3.9.5. 1965 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması.....	47
3.10. 1970 Genel Nüfus Sayımı.....	47
3.10.1. Sayımın Amacı.....	47
3.10.2. Sayımın Yöntemi.....	48
3.10.3. Sayımın Yasal Dayanakları.....	48
3.10.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıtları.....	49
3.10.4.1. Hanehalkı Soru Kağıdı.....	49
3.10.4.2. Bina Soru Kağıdı.....	49
3.10.5.1970 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması.....	49
3.11. 1975 Genel Nüfus Sayımı.....	50
3.11.1. Sayımın Amacı.....	50
3.11.2. Sayımın Yöntemi.....	50
3.11.3.Sayımın Yasal Dayanakları.....	50
3.11.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıtları.....	51
3.11.4.1. Hanehalkı Soru Kağıdı.....	51
3.11.4.2. Bina Soru Kağıdı.....	51
3.11.5. 1975 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması.....	51
3.12. 1980 Genel Nüfus Sayımı.....	52
3.12.1. Sayımın Amacı.....	52

3.12.2. Sayımın Yöntemi.....	52
3.12.3. Sayımın Yasal Dayanakları.....	52
3.12.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıtları.....	53
3.12.5. Sayım Öncesi Yapılan Hazırlık Çalışmaları.....	53
3.12.6. 1980 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması.....	54
3.13. 1985 Genel Nüfus Sayımı.....	54
3.13.1. Sayımın Amacı.....	54
3.13.2. Sayımın Yöntemi.....	55
3.13.3. Sayımın Yasal Dayanakları.....	55
3.13.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıtları.....	55
3.13.5. Sayım Öncesi Yapılan Hazırlık Çalışmaları.....	55
3.13.6. 1985 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması.....	56
3.14. 1990 Genel Nüfus Sayımı.....	57
3.14.1. Sayımın Amacı.....	57
3.14.2. Sayımın Yöntemi.....	57
3.14.3. Sayımın Yasal Dayanakları.....	57
3.14.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıtları.....	58
3.14.5. Sayım Öncesi Yapılan Hazırlık Çalışmaları.....	58
3.14.6. 1990 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması.....	58
3.15. 1997 Genel Nüfus Tespiti.....	59
3.15.1. Nüfus Tespitinin Amacı.....	59
3.15.2. Nüfus Tespitinin Yöntemi.....	59
3.15.3. Nüfus Tespitinin Yasal Dayanakları.....	60
3.15.4. Nüfus Tespitinde Kullanılan Soru Kağıtları.....	60
3.15.5. Nüfus Tespiti Öncesi Yapılan Hazırlık Çalışmaları.....	60
3.15.6. 1997 Nüfus Tespiti Alan Uygulaması.....	61
3.16. 2000 Genel Nüfus Sayımı.....	62
3.16.1. Sayımın Amacı.....	62
3.16.2. Sayımın Yöntemi.....	62
3.16.3. Sayımın Yasal Dayanakları.....	62
3.16.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıtları.....	62

3.16.5. Sayım Öncesi Yapılan Hazırlık Çalışmaları.....	63
3.16.6. Sayımın Alan Uygulaması.....	63

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ADRESE DAYALI NÜFUS KAYIT SİSTEMİ

4.1. Adnks'nin Amaçları ve Yasal Dayanakları.....	65
4.2. Adnks Uygulaması.....	66
4.2.1. Numaralama Çalışması Ve Ulusal Adres Veri Tabanının Oluşturulması.....	67
4.2.2. Hane Halkı Bilgi Formu Ve Kurumsal Yerler Bilgi Formu Alan Uygulaması.....	72
4.2.2.1. Bilgi Formu Alan Uygulamasında Görev Alacak Personelin Belirlenmesi.....	72
4.2.2.2. Bilgi Formu Alan Uygulaması.....	73
4.2.3. Veri Giriş (Eşleştirme) Çalışması.....	78
4.3. Muhtarlık Askı Süreci.....	80
4.3.1. Uygulamada Kullanılacak Listeler.....	80
4.3.1.1. Muhtarlık Askı Listesi.....	81
4.3.1.2. Adres Takip Listesi.....	82
4.3.2. Askı Sürecinin Yöntemi.....	82
4.3.3. İtirazlar Başvurularında Kullanılacak Formlar.....	84
4.3.3.1. Adres Beyan Formu.....	84
4.3.3.2. Hatalı Adres Bildirim Formu.....	88
4.3.4. Askı Sürecinde Muhtarlara Düşen Görevler.....	90
4.4. Adnks' nin Devri ve Cati Uygulaması.....	90
4.4.1. Adnks' nin Devri.....	90
4.4.2. Cati Uygulaması.....	92

BEŞİNCİ BÖLÜM

ADNKS' NİN TÜRK KAMU YÖNETİMİ ÜZERİNE OLASI ETKİLERİ

5.1. İl-İlçe Özel İdareleri Üzerine Olası Etkileri.....	94
5.2. Eğitim Hizmetleri Üzerine Olası Etkileri.....	97
5.2.1. Okullara Kayıt, Nakil Olma İşlemleri Üzerine Adnks' nin Olası Etkileri.....	97
5.2.2. Yeni Eğitim Kurumları Kurulması Üzerine Adnks' nin Olası Etkileri.....	98
5.3. Adnks' nin Sağlık Hizmetleri Üzerine Olası Etkileri.....	99
5.3.1. Yeni Sağlık Tesislerinin Kurulması Üzerine Olası Etkileri.....	99

5.3.2. Diğer Sağlık Hizmetlerine Adnks' nin Olası Etkileri.....	100
5.4. Adnks' nin Mali Hizmetler Üzerine Olası Etkileri.....	101
5.5. Adnks' nin Adalet Hizmetlerine Üzerine Olası Etkileri.....	102
5.6. Adnks' nin Güvenlik Hizmetleri Üzerine Olası Etkileri.....	103
5.7. Adnks' nin Belediyeler Üzerine Olası Etkileri.....	105
5.7.1. Görev ve Yetki Açısından Olası Etkileri.....	105
5.7.2. Belediye Gelirleri Üzerine Adnks' nin Olası Etkileri.....	106
5.7.3. Adnks' nin Yeni Belediyelerin Kurulması Üzerine Olası Etkileri.....	108
5.7.4. Adnks' nin Belediyelerin Kapatılması Üzerine Olası Etkileri.....	108
5.7.5. Adnks' nin Belediyeler Üzerine Olası Diğer Etkileri.....	109
5.8. Adnks' nin Muhtarlık Hizmetleri Üzerine Olası Etkileri.....	111
5.9. Adnks' nin Seçim Süreci Üzerine Olası Etkileri.....	112
5.10. Adnks' nin Diğer Kamu Hizmetleri Üzerine Olası Etkileri.....	115

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

6.1. Sonuç.....	117
6.2. Çözüm Önerileri.....	118
KAYNAKÇA.....	120
EKLER.....	124

KISALTMALAR

ADNKS	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
A.G.E.	: Adı Geçen Eser
A.G.K.	: Adı Geçen Kaynak
CATI	: Computer Aided Telephone Interview (Bilgisayar Destekli Telefonla Anket Sistemi)
DİE	: Devlet İstatistik Enstitüsü
KTN	: Kişisel Tanıtım Numarası
MERNİS	: Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi
NVİGM	: Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UAVT	: Ulusal Adres Veri Tabanı

ÖZET

Dünyadaki tüm ülkelerde, ülkelerdeki insan kaynağının her yönü ile değerlendirilerek toplumun gelişme potansiyelinin ortaya çıkarılması, gelişmişlik hedeflerine yönelik kalkınma planlarının yapılıp politikaların üretilmesi önemli bir amaç teşkil etmiştir. Bu amaçlara ulaşabilmek için ülkelerdeki nüfusun nicelik ve niteliklerinin bilinmesi gerekmektedir. Nüfusun nicelik ve niteliklerinin öğrenilmesinde kullanılan en eski ve en güvenilir yöntem, nüfus sayımlarıdır. Bireylerin coğrafik ve demografik envanteri olan nüfus sayımları, en küçük yerleşim yeri hakkında bilgi sağlayan tek veri kaynağıdır.

Bir çok ülke benzer hedeflere ve amaçlara ulaşabilmek için nüfus sayımları gerçekleştirilmektedir. Gerçekleştirilen sayımlara yönelik yaklaşımlar ve bilgi ihtiyacı ülkeden ülkeye değişim göstermiş ve zaman içerisinde değişikliğe uğramıştır.

Ülkemizde de nüfusun nicelik ve niteliklerinin belirlenmesi amacı ile ilki 1927 de olmak üzere 2000 yılına kadar düzenli olarak 14 adet nüfus sayımı yapılmıştır. Nüfus sayımları, ülkemizdeki nüfusun dağılımı ve niteliklerinin zaman içindeki değişiminin yansıtılması ve bu bilgilere dayalı plan ve programların oluşturulmasında kullanılmaktadır.

2000 yılında yapılan Genel Nüfus Sayımı sonrasında ülkemizdeki nüfus sayım yöntemi değiştirilmiş ve Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi kurulması çalışmaları başlamıştır. Kurulacak olan sistem, ülkemizde sadece nüfus sayımları konusunda yeni bir yaklaşım olmayacak aynı zamanda ülkemiz kamu yönetimine de bir çok yenilik getirecek ve etki edecektir.

Bu çalışmada Gelişmiş Ülkeler olarak adlandırılan G-8 ülkelerinde ve Türkiye Cumhuriyeti'nde yapılan nüfus sayımlarına değinilerek, ülkemizde kurulma çalışmaları tamamlanmış olan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'nin Türk Kamu Yönetimi üzerine olası etkileri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Nüfus Sayımı, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, Türk Kamu Yönetimi, Ulusal Adres Veritabanı, Hane Halkı Bilgi Formu, Kurumsal Yerler Bilgi Formu, Numarataj.

ABSTRACT

In each and every country, detailed examination of human resource in order to determine development capacity of society and to design plans in line with these development targets has been of great importance since the knowledge about quality and quantity of the population is essential for success of the targets. The oldest and the most reliable way of getting this knowledge is to implement censuses. In addition to being the main source of geographic and demographic patterns, a census is the only source which provides information even about the smallest settlement.

Many countries have been implementing censuses with similar purposes but the methodology used may differ. Moreover, used techniques may also change in time, due to changing information needs.

In our country, censuses have been done regularly from 1927 to 2000 and they are used to determine changes in population in terms of distribution, quantity, quality, etc. Various plans and programs are made with the information provided by censuses.

After the general census of 2000, the methodology has been changed and studies to establish a new system called Address Based Population Information System began. This new system can be seen as a reform not only for it's being a totally new approach to censuses, but also for its effects on public administration.

In this paper, the possible effects of Address Based Population Information System on Turkish Public Administration will be examined with getting use of census experiences of Turkish Republic and the so-called G-8 countries.

Keywords : Census of Population, Address Based Population Information System, Turkish Public Administration, National Address Database, Public Information Form, Official Information Form, Labelling.

GİRİŞ

Dünyadaki tüm ülkelerde, ülkelerdeki insan kaynağının her yönü ile değerlendirilerek toplumun gelişme potansiyelinin ortaya çıkarılması, gelişmişlik hedeflerine yönelik kalkınma planlarının yapılıp politikaların üretilmesi önemli bir amaç teşkil etmiştir. Bu amaçlara ulaşabilmek için ülkelerdeki nüfusun nicelik ve niteliklerinin bilinmesi gerekmektedir.

Ülkelerdeki nüfusun nicelik ve niteliklerini belirleme amacı ile tüm ülkeler çeşitli yöntemlere göre nüfus sayımları yapmaktadırlar. Yapılan sayımlar ile ülkeler, sınırları içinde yaşayan nüfus ile ilgili olarak pek çok bilgilere ulaşmaya çalışmışlardır.

Ülkemizde de nüfusun nicelik ve niteliklerini belirlemek amacı ile nüfus sayımları yapılmıştır. Sayımlar sonucunda ülkemizdeki nüfus ile ilgili pek çok bilgiye ulaşılmıştır. Ancak ülkemizde yapılan nüfus sayımları çeşitli sebeplerden dolayı eleştirilmektedir. Sayımın sokağa çıkma yasağı uygulanarak yapılması, gerçek ve güncel bilgi sağlamadan uzak olması bu eleştirilerin en yoğunlaştığı kısım olmuştur.

Yapılan bu eleştiriler ve elde edilen bilgilerin güncel olamayışı sonucunda ülkemizde 2000 yılında yapılan Genel Nüfus Sayımı'ndan sonra nüfusun nicelik ve niteliklerini belirlemede kullanılacak yöntem değiştirilmiştir. Yeni yöntem Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi olarak adlandırılan geniş kapsamlı ve ülkemiz için devrim niteliğinde olan bir çalışmadır. Yöntem nüfus sayımı ile ilgili ülkemizdeki tüm çalışmaları kökünden değiştirecek ve ülkemizdeki kamu yönetimi, kamu hizmetleri için yeni bir çağ açacaktır.

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi' nin ülkemizdeki kamu yönetimi ve kamu hizmetleri üzerine yapabileceği etkileri inceleyeceğimiz çalışmamızın birinci bölümünde nüfus sayımının evrensel amaçları ve uygulanan kabul görmüş yöntemleri incelenecektir. İkinci bölümde gelişmiş ülkeler olarak bilinen G-8 ülkelerindeki nüfus sayım yöntem ve amaçları incelenerek, üçüncü bölümde ülkemizde yapılan nüfus sayımları anlatılacaktır. Dördüncü bölümde ise Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi çalışması tüm aşamaları ile ayrıntılı olarak ele alınacak ve beşinci bölümde Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi' nin Türk Kamu Yönetimi ve ülkemizdeki kamu hizmetlerine yönelik olası etkileri incelenecektir. Sonuç kısmında ise bu etkiler değerlendirilerek çeşitli çözüm önerilerinde bulunulacaktır. Çalışmamızı destekleyen ve kamu kurumlarını kapsayan bir anket çalışması yapmak istenilmiş ancak ortaya çıkan sonuçların

beklentilerin çok altında kalması ve katılımın az olması nedeni ile bu çalışmadan vazgeçilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

NÜFUS SAYIM YÖNTEMLERİ VE AMAÇLARI İLE İLGİLİ GENEL BİLGİ

Araştırmamızın tamamında büyük bir önem sahip olan nüfus sayım yöntemleri ve amaçlarından konumuzun ilerleyen kısmında sıkça bahsedileceği için bu bölümde konular ile ilgili bilgi vermek, ilerleyen bölümlere ışık tutacaktır.

1.1. NÜFUS SAYIMLARININ AMAÇLARI

Nüfus büyüklüğü ve niteliklerinin öğrenilmesinde kullanılan en eski ve en güvenilir yöntem, nüfus sayımları olmuştur. Dünyada modern anlamda nüfus sayımları 18. yüzyılın ikinci yarısından itibaren uygulanmaya başlanmış ve sayımın uygulanma yöntemi zaman içinde değişime uğramıştır.

Nüfus sayımlarının amaçları şu şekilde sıralanabilir :

- Ulusal ve yerel düzeyde demografik ve sosyo-ekonomik bilgilerin derlenmesini sağlamak
- Ülkelerdeki insan kaynağının her yönüyle değerlendirilerek toplumun gelişme potansiyelinin ortaya çıkarılmasını sağlamak
- Gelişmişlik hedeflerine yönelik kalkınma planlarının yapılıp politikaların üretilmesini sağlamak
- Nüfus sayımından elde edilen bilgileri nüfus büyüklüğüne bağlı olan bazı kanunların yürütülmesinde kullanmak
- Ülkeler arası karşılaştırılabilir bilginin olmasını sağlamak
- Nüfus ile ilgili çeşitli gösterge ve değişkenleri elde ederek karar alıcıların ve kullanıcıların hizmetine sunmak
- Nüfus sayımı ile elde edilen bilgileri, ülkeler içinde yapılan diğer araştırmalarda ve sayımlarda kullanmak
- Ülkedeki nüfus bilgilerinin yanı sıra konut sayısı ve konut kolaylıkları gibi bilgilerin elde edilmesini sağlamak

Nüfus sayımları, ülkelerdeki nüfusun nicelik ve niteliklerini görmekte kullanılan ana kaynak olma özelliğini sürekli korumuştur. Yukarıda belirtilen amaçlara hizmet eden nüfus sayımlarına tüm dünya ülkeleri ayrı bir önem vermekte ve bu amaçlara daha kolay ulaşabilmek için kendilerini sürekli olarak geliştirmektedir.

1.2. NÜFUS SAYIM YÖNTEMLERİ

1.2.1. Geleneksel Sayım Yöntemi

Standart bir soru kağıdı aracılığıyla, anketörlerin kapı kapı dolaşarak cevaplayıcılarla görüşme yoluyla soru kağıtlarını doldurdıkları veya cevaplayıcının kendisinin soru kağıdını doldurduğu ve doldurulan soru kağıtlarının veri girişinin yapıldığı yöntemdir. Bu yöntemde, insan kaynağına çok fazla ihtiyaç duyulduğundan oldukça pahalı bir yöntemdir. Teknik ve maliyet konuları dışında, cevaplayıcılara fazla iş yükü verilmesi ve verinin gizliliği hakkındaki endişeler nedeniyle 1970 ve 1980'li yıllarda Avrupa'da nüfus sayımı uygulanması güçleşmiş hatta, bazı araştırmaların iptal edilmesine neden olmuştur. Yukarıda belirtilen durumlar nedeniyle (teknik gelişmeler, bilgi sistemleri ve ülkelerin ihtiyaçları, maliyet, cevaplayıcılar üzerindeki yük, gizlilik ve bilgi gizliliği), son yıllarda birçok ülke başka çözümler aramakta ve başka yöntemlere geçmektedir. Geleneksel sayımda, soru kağıdının kişilere gönderilmesi ve onlardan geri alınması (posta yolu veya anketörler aracılığı ile) ya da internet üzerinden soru kağıtlarının doldurulması ve veri girişinin optik okuyucu teknolojisi ile desteklenmesi giderek yaygınlaşmaktadır.¹

1.2.2. Kayda Dayalı Sayım Yöntemi

Bu yöntemde ne sayım memuru tarafından sayım yapılmakta ne de posta yöntemi kullanılmaktadır. Veri derleme, kayıtların (ikamet edenlerin kayıtları, binaların ve konutların kayıtları, coğrafi koordinatlar, okul kayıtları, sosyal güvenlik, vergi, işyeri ve şirket kayıtları) kullanımına dayalıdır.²

¹ Türkiye İstatistik Kurumu Eğitim Dokümanları, **Nüfus ve Konut Sayımları**, 2007, s. 6

² A.g.e., s. 6

Bu yöntem, cevaplayıcılar üzerindeki yükü ve maliyeti azaltmak için bir çok İskandinav ülkesinde başlatılmış ve geliştirilmiştir. Bu yol ile bile nüfus sayımının yapılması, ülkenin idari ve organizasyon yapısına bağlıdır. Kayda dayalı bir sayımın başarılı bir şekilde uygulanması için, merkezi nüfus kayıtları, Kişisel Tanıtım Numarası (KTN)-Personal Identification Number (PIN)- ve aileler, hane halkları, konutlar ve binalar için diğer tanımlayıcıların kayıtlarının olması gerekmektedir. Bir kayıt sistemindeki tüm bilgilerin, farklı kayıtların ve bu kayıtların birimlerinin tek bir şekilde bağlantısının (kişisel tanıtım numarası ile) sağlanması olasılığına bağlıdır. Sadece bireyler için değil hane halkı ve aileler için de veri üretmek, bireysel kayıtlar ile adres bağlantılarının sağlanabileceği bir "konut kaydını" gerektirmektedir.³

Dünyada çok az ülke bu kayıtlara sahip olup diğerleri de bunu başarmaya çalışmaktadır. Her konumda, sayım yöntemini bu yolla değiştirme süreci yavaştır ve hayata geçirilmesi on yılları alacaktır. İsveç 30 yılı aşkın bir süredir tamamen kayda dayalı bir nüfus ve konut sayımına doğru aşamalı olarak ilerlemektedir. Gerekli kayıtlar güvenli olarak oluşturulduktan hemen sonra, idari kayıtlara dayalı veriler istatistiksel kayıtlara dönüştürülmeli ve her biri arasındaki bağlantı kurulmalıdır. Bir ülkenin kayıt sistemi, aslında bir veri işleme sistemi ve kural olarak ulusal resmi istatistiklerinin büyük bir siteden üretilmesini sağlayan bir sistem olarak tanımlanmaktadır. Kayıtların kullanımı toplum üzerindeki ağırlığın kaldırılmasının yanı sıra küçük alanlar için kısa aralıklarla istatistik üretme olasılığı için avantaj ve insanların geliri gibi geleneksel sayım ile randımanlı derlenemeyen bilgilerin derlenmesinde bir avantaj sağlamaktadır. Pek çok veri normal idari işlemler sırasında derlendiğinden veriye ulaşım, bağlantı kurulması, tabulasyonu ve dağıtımı daha ucuz olmaktadır. Ayrıca kayıtlar, geçmişe dayalı bilgiler için daha etkili bir temel oluşturmaktadır. Bir kayıt sistemindeki en büyük zorluk hepsinin güncel olarak korunmasıdır. Kişisel bildirimlere ve idari işler nedeniyle güncellenen kayıtların birinci amacı istatistik olmadığı için kalitesi asla mükemmel olamaz. Uygulamada kayıtların sık kullanımı ve ulusal sistem içindeki birbirleriyle olan bağlantısı veri kalitesini destekleyebilir. Diğer kısıtlama ise, pek çok değişkenin (etnik köken, yabancı dil bilme veya işe/ okula ulaşım, vb.) bu kaynaklardan sonuç çıkarımıyla

³ A.g.e., s. 6

elde edilemeyeceğidir. Sonuç olarak kayda dayalı sayımın maliyeti, kayıtların çok iyi oluşturulduğu ve sürekli güncellendiği ülkeler için düşüktür, aksi halde maliyet yine çok yüksektir.⁴

1.2.3. Karma Yöntem

Çoğunlukla "Merkezi Nüfus Kayıt Sistemi" ile geleneksel sayım yönteminin bir arada kullanıldığı yöntemdir. Birçok ülke geleneksel nüfus sayımı sonuçlarını, kayıtlarını geliştirmek için kullanmaktadır. Bir çok deneyimler göz önüne alındığında, tamamen (veya çoğunluğu) kayda dayalı sayım ile kısmi kayda dayalı sayımın ayırt edilmesi uygun olur. İlk yöntem, işlevsel kayıt sisteminin nüfus, hane halkı ve konut istatistikleri için kullanışlı olduğu, gelişmiş işlevsel kayıt sisteminin olduğu ülkelerde uygulanır. İkincisi ise geleneksel sistemden tamamen kayda dayalı sayıma bir geçişi göstermektedir.⁵

Kısmi kayda dayalı sayım, istatistiksel bir araştırma ve kaynakların birleşimine dayalı üçüncü sayım yöntemi olan karma sayım için bir örnektir. Bu durumda, nüfusun belli bir örneği üzerinde veya belli bir konuda sayım yapılır ve varolan düzenli örneklem araştırmalarıyla, kayıtlarla, listelerle veya diğer düzenlenmiş faaliyetler ile birleştirilir.⁶

Bir örneklem araştırmasının karma sayımın bir bölümü olması durumunda, ayrıntılı bir soru kağıdı daha az sayıda ve nitelikli sayım memuru tarafından uygulanır. Bu durumda cevaplayıcıların da katılımı sağlanabilir ve veri işleme daha az karmaşık olabilir, böylece sonuçların güvenilirliği artırılır. En az maliyet ve toplumca daha iyi kabul edilebilme, daha sık ve düzenli temel araştırmaların yapılmasını sağlayabilir. Diğer taraftan, örneklem araştırmaları ile ülke geneli veya bölgesel düzeyde sonuçlar elde edildiğinden sınırlı bilgi üretilmektedir. Sonuç olarak, bu sayım yönteminde birçok farklı yaklaşım olabileceğinden ilk iki yöntemden farklı olan tüm sayım yöntemleri bu grupta dikkate alınabilir.⁷

⁴ A.g.e., s. 7

⁵ A.g.e., s. 7

⁶ A.g.e., s. 7

⁷ A.g.e., s. 7

Nüfus sayımları için geliştirilmiş veri derleme yöntemlerinden başlıca olanları belirtmeye çalıştık. Vermeye çalıştığımız bu bilgiler çalışmamızın ilerleyen bölümlerinde sıkça karşımıza çıkacak ve bu bölümde verilen bilgiler nedeni ile ilerleyen bölümlerde tekrar açıklanmayacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

GELİMİŞ ÜLKELERDEKİ NÜFUS SAYIM ÇALIŞMALARINI VE YÖNTEMLERİNİ

Bu bölümde gelişmiş ülkelerde yapılan nüfus sayım çalışmalarını ve yapılan sayımlarda kullanılan yöntemleri incelemeye çalışacağız.

2.1. ALMANYA⁸

2.1.1. Almanya' da Nüfus Sayımının Amaçları

- Nüfus sayımı ile ülkede yaşayan nüfusun demografik ve sosyo-ekonomik yapısı hakkında bilgi sahibi olmak.
- Nüfus sayımı ile birlikte yapılan bina sayımları ile hane halklarının ve ailelerin konut koşulları hakkında bilgi sahibi olmak.
- Nüfus sayımı ile elde edilen bilgileri siyasi ve ekonomik planlamalara, alınacak kararlara temel teşkil etmek üzere kullanmak.
- Nüfus sayımı ile kullanıcılara ve karar alıcılara güncel ve gerçek nüfus bilgileri sağlamak.
- Sayımdan elde edilen bilgileri çeşitli kanunların uygulanmasında kullanmak.
- Sayım ile beraber sadece kamu kesimine değil özel sektöre de yatırımları için kullanacağı bilgileri sağlamak.

Almanya'da nüfus sayımları yukarıda belirtilen önemli amaçlara hizmet etmektedir. Bu sebeple sayımlar üzerinde ciddiyetle durulmuş ve yöntemler sürekli olarak geliştirilmiştir.

2.1.2. Almanya' da Nüfus Sayım Yöntemleri

Almanya'da nüfus sayımları geleneksel nüfus sayım yöntemine göre yapılmaktadır. Sayımlar ülkede hemen hemen her on yılda bir tekrarlanmıştır. Ülkede sayımlar için özel yasalar çıkarılmış ve sayımda alınan bilgiler yasalar ile güvence altına alınmıştır.

⁸ Ülkeye ilişkin bilgiler <http://www.destatis.de/jetspeed/portal/cms/> (11.01.2008) sitesindeki bilgilerin Türkçe'ye çevrilerek derlenmesi sonucunda elde edilmiştir.

Ülkede ilk nüfus sayımı 1871’de yapılmıştır. Sayım geleneksel sayım yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Daha sonra 1981 sayımı bölgesel ve organize sayım büroları tarafından yapılmıştır. Formlar 28-30 Aralık 1980 tarihinde dağıtılmış, 4 Ocak 1981’de de sayım memurları tarafından toplanmıştır.

1987 yılında yapılan nüfus sayımı, kamuoyunda tartışmalara sebep olmuştur. Nüfus sayımının genel yararlarının sorgulanmasının yanı sıra, idari kayıtlarda bulunan bilgilerin kullanılması yönündeki talep de tartışılmıştır. Fakat nüfus kayıtlarındaki bilginin niteliksiz oluşu ve o zamanın teknolojik yetersizlikleri yüzünden idari kayıtlardaki bilgilerin kullanılması seçeneği elenmiştir. Sonuç olarak, 1987 sayımında, bireylerle birebir görüşmeye dayalı anket uygulanmıştır. Almanya’da yaşayan herkes, bizzat veya sayım görevlisi yardımıyla formları doldurmuş ve sayım görevlisine veya belediyelerde kurulmuş olan sayım bürolarına teslim etmiştir.

Ülkede yapılan 1995 nüfus sayımı ülkede geleneksel sayım yöntemi ile yapılmış olan en son nüfus sayımıdır. Alınan karar gereği 2011 yılında nüfus sayımının yöntemi tamamen değiştirilecektir. Şimdi yapılan değişiklikler ve 2011 yılında yapılacak olan nüfus sayımından bahsetmek faydalı olacaktır.

2.1.3. 2011 Nüfus Sayımı

Almanya’ da alınan karar ile nüfus sayım yöntemi olarak geleneksel sayım yöntemi terk edilmiştir. Ülkede nüfus sayımı için kayda dayalı nüfus sayım yöntemi kullanılacaktır. Temel olarak, belediyelerdeki nüfus kayıtları ve Federal İstihdam Bürosu’ndaki kayıtlar kullanılacaktır. Böylece geleneksel yöntemden çıkılacaktır. İdari kayıtlardan edinilemeyen (eğitim ve meslek bilgileri gibi) bilgiler, görüşmeye dayalı anket yoluyla toplanacaktır. Kişiler, bu bilgileri sözlü olarak veya elektronik posta yoluyla bildirebilecektir. Kayda dayalı sayım, belediye nüfus kayıtlarındaki eksiklikleri belirlemek ve bunların istatistiksel olarak uyarlanmasını sağlamak için çeşitli kontrol mekanizmaları içerir. Çift kayıt, hiç kayıt bulunmama gibi sorunlardan kaynaklanacak hatalara rağmen, süreç tamamlandığında doğru nüfus bilgilerine ulaşmak amaçlanmaktadır. Bu kontrol mekanizmalarından biri de nüfusun %10’unu kapsayan

destekleyici anketlerdir. Bu görüşmeler, aynı zamanda kayıtlardaki bilgilerin kalitesini ölçmeye de yarayacaktır.

Bina ve konut sayımlarına ilişkin veriler, sahiplerde elektronik posta aracılığıyla toplanacaktır; zira bunlara dair ilgili idari kayıt bulunmamaktadır.

Kayıtları esas alan 2011 sayımı bilgisayara dayalı olarak yapılacaktır. Bu yüzden, sonuçlara ulaşmanın çok zaman almayacağı düşünülebilir. Fakat, iki yıla yakın bir zaman sürecek kapsamlı bir çalışma gerektirmektedir. Çalışma Planı şu şekildedir :

- Nüfus kayıtlarından alıntılarının yapılması. Almanya'da merkezi nüfus kaydı yoktur, bu yüzden bu görevin sorumluluğu belediyelere aittir. Gönderilen verilerdeki eksiklikler kontrol edilecek ve birkaç kaynaktan karşılaştırılarak doğrulukları teyit edilecektir.
- Nüfus sayım günü, anket çalışması da başlayacaktır. Binlerce görevli formlarla, nüfusun %10'yla anket yapacaktır. Bu kısım da birkaç ay sürecek ve tüm anket sonuçlarına ulaşıldığında nüfus kayıtlarındaki verilerle karşılaştırma imkanı doğacaktır.
- Bina ve konut sayımı için anketler elektronik posta yoluyla mülk sahiplerine gönderilecektir. Bu sürecin de yaklaşık 14 ay süreceği tahmin edilmektedir.

Belediyelerden, Federal İstihdam Bürosu'ndan ve konut ve bina sayımından elde edilen veriler ile her birey için hane halkı, istihdam ve konut ilişkileri kurulacaktır. Bu sürecin de 10 ay süreceği tahmin edilmektedir. Bu da demek oluyor ki sayım hakkındaki ilk sonuçlara, sayım gününden 24 ay sonra ulaşılabilecektir.

Görüldüğü üzere Almanya geleneksel nüfus sayım yöntemini tamamen terk ederek kısmi kayda dayalı nüfus sayım sistemini benimsemiştir. Ülkede bu yöntem ile yapılacak sayım için deneme sayımları 2001 yılında başlanmıştır. Ülke için büyük fayda sağlayacak yeni sayım sisteminin altyapısını oluşturma çalışmaları hızla devam etmektedir.

2.2. İTALYA⁹

2.2.1. İtalya'da Nüfus Sayımının Amaçları

- Nüfus sayımı ile ülke içinde yaşayan nüfusun nicelik ve niteliklerini saptamak.
- Nüfus sayımı ile ülke içinde bulunan binaların nicelik ve niteliklerini belirlemek.
- Nüfus sayımı verilerini kullanarak, nüfus kayıtlarını güncellemek ve gözden geçirmek.
- Yasal yerleşik nüfusu belirlemek.
- Kullanıcılara ve karar alıcılara güncel ve gerçek nüfus bilgileri sağlamak.
- Sayım ile edilen göstergeleri, planlama ve yatırımlar için kullanmak
- Sayımdan elde edilen bilgileri çeşitli kanunların uygulanmasında kullanmak.

İtalya'da nüfus sayımları yukarıda belirtilen önemli amaçlara hizmet etmektedir. Bu sebeple sayımlar üzerinde ciddiyle durulmuş ve yöntemler sürekli olarak geliştirilmiştir.

2.2.2. İtalya' da Nüfus Sayım Yöntemleri

İtalya' da nüfus sayımları geleneksel sayım yöntemine göre yapılmaktadır. Sayımlar her on yılda bir tekrarlanmıştır. Nüfus sayımları İtalyan anayasasının 56 ıncı ve 57 inci maddelerinden yasal dayanağını almıştır. Sayımlar anayasanın bu maddelerine dayanılarak hazırlanan sayım kanunları ve sayım tüzüklerine göre yapılmıştır. Sayımlarda yetkili kurum İtalya İstatistik Ofisi'(İSTAT) dir.

Ülkede ilk nüfus sayımı 1861 yılında yapılmıştır. O tarihten bu yana ülkede on yılda bir 14 tane nüfus sayımı yapılmıştır. Ülkede en son nüfus sayımı 21 Ekim 2001 tarihinde geleneksel sayım yöntemine göre yapılmıştır. Yapılan sayımlarda İSTAT başta olmak üzere belediyeler ve diğer kamu kurumları görev almıştır. Yapılan sayımlarda kullanılan soru kağıtları, analiz teknikleri ve uygulama yöntemleri sürekli olarak geliştirilmiştir.

⁹ Ülkeye ilişkin bilgiler, ülke yetkililerinin BM konferansında yaptığı sunumdaki bilgilerin Türkçe'ye çevrilerek derlenmesi sonucunda elde edilmiştir.

Ülkede nüfus sayımları ile beraber bina sayımları da yapılmıştır. Sayım görevlileri her haneye nüfus sayım formlarının yanı sıra bina sayım formları da uygulanmıştır. Bu şekilde ülkedeki binaların nitelikleri ve nicelikleri saptanabilmiştir.

2.2.3. 2001 Nüfus Sayımı

İtalya’ da yapılan en son tarihli nüfus sayımı 21 Ekim 2001 tarihinde yapılan nüfus sayımıdır. Sayım geleneksel nüfus sayımı yöntemine göre yapılmıştır.

Sayımında İtalya’da yaşayan yerleşik nüfusun yanı sıra ülke içerisinde yaşayan geçici ikamet eden insanlar da kapsanmıştır. Sayımda yapılan yeni bir yenilikte optik okuyuculara uygun sayım formlarının kullanılmış olmasıdır. Aynı zamanda ülkede nüfus sayımı ile birlikte bina sayımı da yapılmıştır.

Ülkede sayım yapılmadan önce 1998 yılında ve 2000 yılında sayımın pilot uygulamaları yapılarak sayım ve bina formlarının uygulanması konularındaki aksaklıklar tespit edilmiştir.

2001 sayımı ülkede tek bir gün ile sınırlandırılmamış ve zamana yayılarak sayım tamamlanmıştır. Sayım ve bina formları sayım görevlileri tarafından hanelere dağıtılarak doldurmaları istenmiştir. Ayrıca formların doldurulamadığı hanelere sayım görevlileri bizzat ziyaretler yaparak formların doldurulmasını sağlamıştır. Soru formları hanede yerleşik yada geçici olarak yaşayan kişileri temel nüfus bilgileri ile eğitim, çalışma, seyahat gibi özelliklerini kapsamıştır. Bina formları ise her hanede doldurulmayıp bina içerisinde yaşayan herhangi bir hanece doldurulmuş ve binanın adres bilgileri ile nitelikleri ile ilgili soruları kapsamıştır.

Sayım ve bina formları doldurulduktan sonra formlar İtalya İstatistik Ofisi’ nde toplanmış ve burada optik okuyucular kullanılarak formlar bilgisayarlara aktarılmıştır. İtalya İstatistik Ofisi tarafından bilgisayarlara alınan bilgiler çeşitli istatistiksel analiz ve sınıflandırılma çalışmalarından geçirilerek sonuçlar kamuoyuna açıklanmıştır.

Ülkede 2001 sayımından sonra alınan bilgilerin kalitesini ve doğruluğunu kontrol etmek için sayım sonrası kalite kontrol çalışmaları da yapılmıştır.

2.3. JAPONYA¹⁰

2.3.1. Japonya’da Nüfus Sayımının Amaçları

Japonya’da nüfus sayımları çeşitli amaçlar için yapılmaktadır. Bu amaçlar şu şekilde sıralanabilir:

- Nüfus sayımı ile Japonya’da yaşayanların sayısı, yaşı, ikamet ettikleri yerlerin durumları, eğitim durumları gibi pek çok istatistiksel veriye ulaşmak.
- Nüfus sayımı ile Japonya’da ileriye dönük yapılacak plan ve programların yapılması ve yürütülmesi için alt yapı sağlamak.
- Sayım ile Japonya’da nüfus göstergeleri ile ilgili bilgi taleplerini karşılayacak veriler elde etmek.
- Sayım ile beraber sadece kamu kesimine değil özel sektöre de yatırımları için bilgi sağlayacak göstergeler elde etmek.

Görüldüğü üzere nüfus sayımı Japonya için de önemli amaçlara hizmet etmektedir.

2.3.2. Japonya’da Nüfus Sayım Yöntemleri

Japonya’da nüfus sayımları ülke içinde yaşayan tüm kişileri kapsayacak şekilde geleneksel sayım yöntemine göre yapılır. Ancak Japonya’ da diğer ülkelerden farklı olarak iki farklı nüfus sayımı yapılır.

Bu sayımlardan ilki beş yılda bir yapılan İndirgenmiş Sayımlardır. Ülkede yaşayan tüm nüfusun kapsandığı indirgenmiş sayımda ülke sayım bölgelerine ayrılır ve sayım memurları haneleri tek tek ziyaret ederek doldurmaları gereken formları hanelere bırakır. Daha sonra haneler tekrar ziyaret edilerek doldurulmuş olan formlar kontrol edilerek toplanır ve veri tabanına işlenir.

¹⁰ Ülkeye ilişkin bilgiler <http://www.stat.go.jp/english/data/kokusei/index.htm> (11.01.2008) sitesindeki bilgilerin Türkçe’ye çevrilerek derlenmesi sonucunda elde edilmiştir.

İkinci sayım ise Geniş Ölçekli Sayımlardır. Bu sayımlar on yılda bir yapılır. Yine ülkede yaşayan tüm kişiler sayımda kapsanır ve sayım memurlarınca tüm haneler tek tek ziyaret edilerek doldurmaları gereken formlar bırakılır. Sayım memurları belli bir süre sonra haneleri tekrar ziyaret ederek doldurulmuş formları teslim alır ve formlar veri tabanına işlenir.

Yapılan iki sayım yöntemsel olarak birbirinin aynısıdır. İndirgenmiş Sayım ile Geniş Ölçekli Sayım arasındaki farklar ise şunlardır:

1. İndirgenmiş Sayımlar beş yılda bir, Geniş Ölçekli Sayımlar ise on yılda bir yapılmaktadır.
2. Geniş Ölçekli Sayımlar da kişilere sorulan soru sayısı daha fazladır. Bu sorular isim, yaş, medeni hal gibi temel özellikleri kapsayarak aynı zamanda çalışılan sektör, meslek bilgileri gibi iktisadi özellikleri ve konut, iç göç ve eğitime ilişkin sorular da içermektedir. İndirgenmiş Sayımlarda ise sorular sadece isim, yaş, medeni hal gibi temel özellikleri kapsamaktadır.

Japonya’ da uygulanan her iki sayımda da ülkede sokağa çıkma yasağı ilan edilmez. Sayımlar İstatistik Kanunu’na göre yürütülür ve formların bu kanuna göre doldurulması zorunludur. Ayrıca doldurulan formların yine aynı kanun ile başka hiçbir amaca yönelik olarak kullanılamayacağı garanti altına alınmıştır.

Japonya’da en son sayım 1 Ocak 2005 tarihinde yapılmıştır. Bu sayım ülkede yapılan 18 inci nüfus sayımı olmuştur. Sayım, ulusal hükümet (İstatistik Dairesi, İçişleri Bakanlığı), valilik (To, Do, Fu, Ken), belediyeler (Shi, Ku, Macht ve Mura), uzmanlar, sayım görevlileri ve hane halkının işbirliğiyle yürütülmüştür.

Belirlenen sayım bölgelerinde yaklaşık 830.000 sayım memurları görev almıştır. Bu memurlar tarafından formlar hanelere doldurulmak üzere teslim edilmiş ve daha sonra bu formlar, 10 ekim 2005’te geri toplanmıştır.

Toplanılan formlar İstatistik Dairesi tarafından veri tabanına işlenmiş ve kullanıcıların, kamu kesiminin hizmetine sunulmak üzere istatistiksel analizler ve sınıflandırmalar yapılarak nüfus göstergeleri oluşturulmuştur.

2.4. İNGİLTERE¹¹

2.4.1. İngiltere’de Nüfus Sayımının Amaçları

- Nüfus sayımı ile ülkedeki nüfusun nicelik ve nitelikleri hakkında doğru ve güncel bilgiye sahip olmak.
- Nüfus sayımı ile elde edilen nüfus bilgileri ile merkezi ve yerel yönetimlerin daha gerçekçi ve doğru planlar yapmasını sağlamak.
- Nüfus sayımı ile elde edilen bilgileri, nüfus göstergeleri ile bağlantılı yasalarda kullanmak. (Yerel yönetimlere aktarılacak paylar ülkede nüfusa göre belirlenmektedir.)
- Nüfus sayımı ile elde edilen yaş ve sosyo-ekonomik durum ile ilgili verileri sağlık ve sosyal güvenlik ile ilgili yatırımlarda kullanmak.
- Nüfus sayımı ile elde edilen konutlara ilişkin bilgiler ülkede kentleşme politikalarında kullanmak.
- Nüfus sayımı ile elde edilen çalışma durumu ile ilgili bilgileri kamu ve özel sektördeki yatırım planlarına kaynak olarak sağlamak.
- Nüfus sayımı ile elde edilen seyahate ilişkin bilgileri kullanarak ülkedeki ulaşım ile ilgili yatırım ve planlama faaliyetlerine ışık tutmak.
- Nüfus sayımı ile elde edilen etnik kimlik bilgilerini kullanarak etnik farklılıklar hakkında bilgi sahibi olmak ve etnik azınlıklara yerel ve merkezi yönetim tarafından yapılacak hizmetleri gerçekçi bir şekilde planlamak.

İngiltere’ de nüfus sayımı ile pek çok alana ilişkin veri toplanmaktadır. Elde edilen bu veriler de yukarıda bahsedilen önemli amaçlara hizmet etmektedir. Bu sebeple ülkede nüfus sayımlarına önem verilmekte ve yöntemler sürekli olarak geliştirilmektedir.

¹¹ Ülkeye ilişkin bilgiler <http://www.statistics.gov.uk/census/> (13.01.2008) sitesindeki bilgilerin Türkçe’ye çevrilerek derlenmesi sonucunda elde edilmiştir.

2.4.2. İngiltere’de Nüfus Sayım Yöntemleri

İngiltere’ de nüfus sayımları her on yılda bir geleneksel yöntem ile yapılmaktadır. Ülkede nüfus sayımı 1801 yılından itibaren yapılmaya başlanmış ve bu yıldan itibaren her on yılda bir düzenli bir şekilde tekrarlanmıştır. Sayımlarda kullanılan formlar sürekli olarak gözden geçirilerek yenilenmiş ve formların toplanması, derlenmesi gibi konularda teknolojik gelişmelere ayak uydurulmuştur.

İngiltere’ de yapılan sayımların geleneksel yöntem ile yapıldığını söylemiştik. Ülkede yapılan sayımlarda sayım görevlileri tarafından haneler tek tek ziyaret edilerek sayım formları doldurulmuştur. Toplanan formlar İngiltere Ulusal İstatistik Ofisi tarafından analiz edilerek sonuçlar açıklanmıştır. Ancak yapılan son sayımda sistem daha da geliştirilmiştir. Ayrıca ülkede yapılan tüm sayımlar kanunlara dayanarak yapılmış ve yine alınan bilgiler kanunlar ile güvence altına alınmıştır.

2.4.3. 2001 Nüfus Sayımı

Ülkede yapılan en son güncel nüfus sayımı olan 2001 sayımı geleneksel sayım yöntemine göre yapılmıştır. Sayım İngiltere, Galler, İskoçya ve Kuzey İrlanda gibi büyük bir coğrafyayı kapsamıştır. Ancak sayım formları hanelere sadece sayım görevlileri tarafından değil aynı zamanda posta yolu ile de iletilmiştir. 2001 sayımı ülkede tek günle sınırlandırılmamış ve sayım zamana yayılarak yapılmıştır. Sayım formları kendilerine posta yolu yada sayım görevlileri tarafından ulaştırılmış olan hanelere formları doldurmaları için belirli bir süre tanınmıştır. Formları dolduran haneler formları belirlenen teslim merkezlerine elden yada posta yolu ile göndermişlerdir. Toplanan formlar da veri tabanına kayıt edilmesi için Ulusal İstatistik Ofisi’ ne gönderilmiştir. Haneler tarafından zamanında doldurulmayan ve hanelerine sayım formu ulaşmayan konutlara sayım görevlileri tarafından tekrar tekrar ziyaretler yapılarak formların doldurulması yönünde çaba sarf edilmiştir. Sayımın bu ilk aşaması tamamlandıktan sonra formların tamamı Ulusal İstatistik Ofisi’ nde toplanmıştır.

Ülkede ilk kez 2001 nüfus sayımında optik veri giriş teknolojisi kullanılmıştır. Toplanan özel sayım formları optik okuyucular ile taratıldıktan sonra bilgisayarlara

aktarılmıştır. Formların optik okuyuculardan bilgisayarlara aktarımı çok hızlı bir şekilde yapılabilmektedir. Bilgisayarlara yüklenen bilgiler istatistikî yöntemler kullanılarak sınıflandırılmış ve ülkedeki kullanıcıların hizmetine sunulmuştur.

Ülkede olan sonraki sayım 2011 yılında yapılacaktır. Sayım için ülkede stratejik planlar yapılmaya devam etmektedir. 2011 yılındaki sayım öncesi ülkede 2007 yılı içerisinde veri toplama yöntemi üzerine bir deneme yapılmıştır. 2009 yılında ise sayımın prova çalışması yapılacaktır.

2.5. RUSYA¹²

2.5.1. Rusya’da Nüfus Sayımın Amaçları

- Nüfus sayımları ile ülkedeki nüfusun niceliği ve nitelikleri hakkında güncel ve gerçek bilgiye sahip olmak.
- Nüfus sayımı ile birlikte yapılan bina sayımları vasıtası ile ülkede bulunan binaların nicelik ve nitelikleri hakkında güncel ve gerçek bilgiye sahip olmak.
- Nüfus sayımı ile elde edilen bilgileri karar alıcıların ve kullanıcıların hizmetine sunmak.
- Nüfus sayımı ile elde edilen bilgiler ile devletin federal yapısındaki değişimler hakkında bilgi sahibi olmak.
- Nüfus sayımı ile elde edilen bilgileri ülkedeki sosyal ve ekonomik amaçlı yatırımlarda kullanmak.
- Nüfus sayımı ile elde edilen bilgileri çeşitli kanunların uygulanmasında kullanmak.

Nüfus sayımları dünyadaki tüm ülkelerde olduğu gibi Rusya’da da önemli amaçlara hizmet etmektedir. Bu önemli amaçlardan dolayı ülkede nüfus sayımları üzerinde önemle durulmuş ve sayım ile ilgili yöntem ve analiz teknikleri sürekli olarak geliştirilmiştir.

¹² Ülkeye ilişkin bilgiler, ülke yetkililerinin BM konferansında yaptığı sunumdaki bilgilerin Türkçe’ye çevrilerek derlenmesi sonucunda elde edilmiştir.

2.5.2. Rusya’da Nüfus Sayım Yöntemleri

Ülkede yapılan nüfus sayımları geleneksel sayım yöntemine göre yapılmaktadır. Sayımlar her on yılda bir tekrarlanacak şekilde yapılmıştır. Ayrıca ülkede sayım dönemleri arasında nüfusa ilişkin nüfus tahminleri de yıllık olarak yapılmıştır.

Ülkede nüfus sayımlarının geçmişi Çarlık Rusya’sı dönemine kadar dayanmaktadır. Bu dönemde yapılan nüfus sayımları daha çok askeri amaçlar ile yapılmıştır. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği (S.S.C.B.) döneminde ise nüfus sayımları yapılmaya devam edilmiş ancak coğrafi alanın geniş olması nedeni ile bazı aksaklıklar yaşanmıştır.

Ülkede yapılan nüfus sayımları geleneksel sayım yöntemine göre yapılmıştır ve sayımlar ile beraber bina sayımları da gerçekleştirilmiştir. Sayımda kullanılan soru formları başlangıçta nüfus ile ilgili temel soruları kapsarken ilerleyen sayımlarda form geliştirilerek temel nüfus sorularının yanında hanelerin sosyal, eğitim ve ekonomik durumlarını içeren sorular da formlara eklenmiştir.

Ülkede yapılan nüfus sayımları yasal düzenlemelere dayanılarak yapılmış ve sayımda elde edilen bilgiler yine yasal olarak güvence altına alınmıştır. Sayımlarda Rusya İstatistik Ofisi görev almış ve yerel yönetimler gibi kamu kurumları sayımların yapılmasında yardımcı olmak üzere görevlendirilmiştir.

Ülkede yapılan en son nüfus sayımı 2002 yılında gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu sayım ile yeni yöntemler benimsenmiştir. Şimdi 2002 sayımından bahsederek ülkedeki nüfus sayımlarını ve sayımda yapılan değişiklikleri anlatmak yerinde olacaktır.

2.5.3. 2002 Nüfus Sayımı

Ülkede en son yapılan nüfus sayımı 2002 yılında geleneksel sayım yöntemine göre yapılmıştır. Ayrıca yapılan nüfus sayımı ile birlikte bina sayımı da gerçekleştirilmiştir. Ülkede nüfus sayımlarının önemli amaçlara hizmet etmesi dolayısı ile 2002 sayımı öncesi nüfus sayımı için bir nüfus sayım kanunu çıkarılmıştır.

Sayım tarihinden önce ülkede 1997 ve 2000 yılları içerisinde ülkenin çeşitli bölgelerinde deneme sayımları yapılmıştır. Bu sayımlarda formların hanelere bırakılması yöntemi denenmiştir. Ancak deneme sayımları sonucunda sayım görevlileri tarafından hanelere teslim edilen formların çoğunun doldurulamadığı ve doldurulan formların da yanlış doldurulduğu tespit edilmiştir. Yapılan deneme sayımları sonucunda hanelere formların doldurulmak üzere teslim edilmesi yönteminden vazgeçilmiştir.

Deneme sayımlarından sonra 2002 yılında ülkede nüfus sayımı yapılmaya başlanmıştır. Sayım görevlileri tüm haneleri tek tek ziyaret ederek formları hanelerde doldurmuştur. Yapılan sayımda diplomatik ve diğer görevler nedeni ile ülkede bulunan yabancılar, yabancı askeri personel ve aileleri, ülke sınırları içerisindeki uluslar arası kuruluşlarda çalışan yabancılar, bir yıldan fazla süreliğine yurtdışına çalışmaya gitmiş Rus vatandaşları kapsama alınmamıştır.

Ülkede 2002 sayımı ile birlikte ilk kez ülke içinde yaşayan vatandaşların daimi ve geçici ikametgahları tespit edilmiştir. Bu sayede ülke içindeki yatırımların planlanmasının kolaylaştırılması amaçlanmıştır.

Sayım memurları tarafından hanelerde doldurulan nüfus ve bina sayım formları Rusya İstatistik Ofisi'nde toplanmıştır. Toplanan formlar manyetik ortama aktarıldıktan sonra istatistiksel yöntemler ile analiz ve sınıflandırma çalışmaları yapılarak sonuçlar kamuoyuna sunulmuştur.

2.6. KANADA¹³

2.6.1. Kanada'da Nüfus Sayımının Amaçları

- Nüfus sayımı ile Kanada'da yaşayan kişileri sayısı, yaşı, eğitim durumları, etnik kökeni gibi pek çok göstergeye ulaşmak
- Devletin yapacağı uzun ve kısa vadeli plan ve programlarda kullanılmak üzere çeşitli göstergeler elde etmek

¹³ Ülkeye ilişkin bilgiler <http://www12.statcan.ca/english/census/index.cfm> (11.01.2008) sitesindeki bilgilerin Türkçe'ye çevrilerek derlenmesi sonucunda elde edilmiştir.

- Kullanıcılara nüfus ile ilgili güncel ve gerçekçi bilgi temin edilmesini sağlamak
- Nüfusta zaman içinde meydana gelen değişimleri izlemek
- Sadece ülkenin tamamının değil aynı zamanda bir bölgeye yada şehire ilişkin nüfus göstergelerine ulaşmak

Kanada’ da nüfus sayımları önemli amaçlara hizmet ettiği için büyük bir titizlikle yapılmaktadır.

2.6.2. Kanada’da Nüfus Sayım Yöntemleri

Kanada’da nüfus sayımları her beş yılda bir yapılır ve her seferinde benzer sorular yöneltilir. Ülkede sayım geleneksel sayım yöntemine göre yapılır ve en son sayım 16 Mayıs 2006’da yapılmıştır.

Sayım Kanada İstatistik Ofisi tarafından yürütülmektedir. Sayım günü Kanada’da yaşayan tüm erkek, kadın ve çocuklar ile o esnada askeri, diplomatik amaçla veya Kanada menşeli ticari gemiler ile ticari amaçla yurtdışında bulunan Kanadalılar sayıma dahil edilir. Aynı zamanda geçici oturma izni, çalışma izni, okuma izni olanlar ve onların yakınları da sayımın bir parçasıdır.

Yapılan sayımlar yasa ile güvence altına alınmış olup, formların doldurulması kanunen zorunlu olmuştur. Ayrıca doldurulan formların istatistiki amaç dışında başka hiçbir yerde kullanılamayacağı yine yasalar ile garanti altına alınmıştır.

Ülke ilk sayım 1666 yılında gerçekleştirilmiş ve 3.125 kişi sayılmıştır. Bu sayımda kullanılan form yaşayanların isim, yaş, medeni hal gibi temel özelliklerini kapsamıştır. Daha sonra değişen ihtiyaçlara göre sayımda kullanılan formlara yeni sorular eklenmiştir.

Ülkede yapılan 2006 sayımında kullanılan formda isim, yaş, medeni hal gibi temel özellikler kapsanarak aynı zamanda çalışılan sektör, meslek bilgileri gibi iktisadi özellikler ve konut, iç göç ve eğitime ilişkin sorular da formda yer almıştır. Ayrıca ülkede formlar sadece Fransızca değil sayım yapılacak bölgenin etnik durumuna göre çeşitli dillerde basılmıştır.

2006 yılı sayımında kullanılan formlar hanelerin yüzde yetmişine posta ile yüzde otuzuna ise sayım görevlileri tarafından teslim edilmiştir. Formlar hanelere teslim edildikten sonra Kanada tarihinde bir ilk gerçekleştirilmiş ve formların internet üzerinden doldurulması imkanı sağlanmıştır. Hanelere gönderilen formun numarasını www.census2006.ca adresine girerek hanelerin formun veri girişini yapması sağlanmıştır. Ayrıca formları doldurma imkanına sahip olmayan hane halklarında sayım memurları bizzat formları doldurarak teslim almışlardır.

Hanelerden online ve bizzat teslim alınan formlar Kanada İstatistik Ofisi tarafından analiz edilerek sınıflandırılmış ve kullanıcıların hizmetine sunulmuştur.

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz. Kanada’ da uygulanan nüfus sayım sistemi sürekli olarak geliştirilmekte ve teknolojik tüm gelişmelerden faydalanılmaktadır.

2.7. FRANSA¹⁴

2.7.1. Fransa’ da Nüfus Sayımının Amaçları

Fransa’da nüfus sayımları çok çeşitli amaçlar için büyük bir titizlik ile yapılmaktadır. Bu amaçlar şunlardır:

- Nüfus sayımı, Fransa’da yerleşik olan nüfusun tümünün genel resmini verir. Ülkede yaşayanların ; sayısı, yaşı, ikamet ettikleri yeri ve koşulları, taşıt kullanımları, günlük seyahatleri gibi karakterlerine ilişkin istatistiksel veri sağlar.
- Sayım, Fransa’nın belirli aralıklarla alınan bölgesel birimlerinin fotoğrafıdır. Başarılı sayımlar sayesinde nüfusa ilişkin değişimler ölçülebilir ve bu sayede ileriye dönük kaynak yönetimi politikaları kolaylıkla geliştirilebilmektedir.
- Sayım, her idari birimdeki yasal nüfusu sayar. Belediye seçim düzenlemeleri ve merkezi hükümet fonlarının yerel yönetimlere dağılımı gibi konular hakkındaki 200’e yakın yasa ve düzenleme, nüfus sayımlarında edinilen bilgilere dayanır.

¹⁴ Ülkeye ilişkin bilgiler http://www.insee.fr/en/recensement/page_accueil_rp.htm (09.01.2008) sitesindeki bilgilerin Türkçe’ye çevrilerek derlenmesi sonucunda elde edilmiştir.

- Sayım, günlük bakım merkezleri, spor, kültür tesisleri ve okulların yapımına ilişkin projelerin üretilmesine de hizmet eder.
- Sayım aynı zamanda bölgesel kalkınma planlarının ve devlet-bölge planlama anlaşmalarının hazırlanmasında da kullanılır.
- Sayım, lokal tesisler açmayı planlayan imalat, satış ve hizmet sektörlerindeki firmalara, o bölgenin iş gücü özelliklerine, potansiyel tüketici pazarlarına ilişkin bilgi vb. temin ederek özel sektör için kolaylık sağlar. Örneğin, bir belediye sınırlarında açılacak eczaneye verilecek ruhsat, o bölgedeki yerel nüfus sayısına bağlı olacaktır.
- Sayım sosyal hayatı organize etmeyi amaçlayan, kamu çıkarlarına hizmet eden istatistiksel bir işlemdir. Bu nedenle de nüfus sayımları Fransa için çok önemlidir.
- Görüldüğü üzere Fransa’da nüfus sayımı çok önemli amaçlara hizmet etmektedir

Bu önemli amaçlardan dolayı nüfus sayımına Fransa’da özel bir önem verilmiştir.

2.7.2. Fransa’da Nüfus Sayım Yöntemleri

Fransa’da nüfus sayımları sayım günü ülke içinde yaşayan tüm nüfusu kapsar ve tüm ülkede aynı anda uygulanır. Ülkede nüfus sayımı sekiz yada dokuz yılda bir yapılır. Sayım geleneksel sayım yöntemine göre yapılır. Ancak ülkede sayım yöntemi 1999 yılında yapılan genel nüfus sayımından sonra değiştirilmiştir. Bu değişikliği daha iyi açıklamak için ilk önce eski yöntem ile yapılan son 1999 sayımını incelemek yerinde olacaktır. Daha sonra değişen sayım yöntemi anlatılarak bu yöntem değişikliğinin nedenleri ve etkileri üzerinde durmak faydalı olacaktır.

2.7.3. 1999 Genel Nüfus Sayımı

1999 Genel Nüfus Sayımı bir önceki bölümde de belirttiğimiz gibi Fransa’ da geleneksel sayım yöntemi ile yapılmış en son sayımdır. Sayım üç aşamadan oluşur.

2.7.3.1. Sayım

Sayım işlemi, genel nüfus sayımının ilk ve en önemli aşamasıdır. Bu aşamada , bireylerin ve konutların sayılma işlemi yapılmıştır. Sayım aşaması ile tüm coğrafi bölgelere ilişkin gerçek ve yasal nüfus bilgileri elde edilmiştir. Bu bilgiler elde edilirken 3 farklı form kullanılmıştır:

1. Hane Halkı Formu: Hane halkı kompozisyonu ile ilgili soruları kapsar.
2. Apartman-Bina Formu : Hanenin yaşamını sürdürdüğü bina ile ilgili soruları kapsar.
3. Bireysel Formlar: Bireyler ile ilgili bilgilerin alındığı formdur.

2.7.3.2. İstatistikler İşlemler

İstatistiksel İşlemler aşaması, Sayım aşamasında formlar aracılığı ile toplanan bilgilerin istatistiksel yöntemler kullanılarak analiz edilmesi ve çeşitli göstergelere ulaşılması sürecidir. Bu süreçte elde edilen bilgiler temel ve tamamlayıcı işlem süreçlerinden geçirilerek kodlanmış ve sınıflandırılmıştır.

✓ Temel İşlemler

Bu işlemler ilk istatistiksel süreçtir ve tüm hane halkı ve bireysel formları kapsamıştır. Bu işlem sonucunda formlardaki bilgiler on bir başlık altında toplanmıştır. Bu başlıklar:

- **Nüfus** (yaş, cinsiyet, medeni hal, iktisadi faaliyet, vs.)
- **Faaliyet** (cinsiyetlere göre iş gücüne katılım oranı, işsizlik, istihdam koşulları, vs.)
- **İstihdam** (ücretli veya ücretsiz istihdam, yarı zamanlı veya tam zamanlı istihdam vs.)
- **Ev ve işyeri arasındaki günlük seyahatler**
- **Eğitim** (tahsil durumu ve yeri, dereceler, eğitimsel başarılar, vs)
- **Göçler** (doğum yeri, 1/1/90 tarihindeki ikamet yeri)

- **İç göçler**(doğuştan veya sonradan olan Fransız vatandaşları, yabancılar, vs.)
- **Hane halkı** (söz konusu kişilerin cinsiyet, yaş, faaliyet vs. bilgileri)
- **Konut** (tipi, oda sayısı,vs.)
- **Temel Göstergeler** (taşınma tarihi, oturma statüsü, çevre alan, park düzenlemeleri, konfor/ısınma bilgileri, otomobil sayısı, vs.)
- **Binalar** (tamamlanma tarihi, kat sayısı, konut sayısı, kamu binası olup olmadığı, merkezi ısıtma, bina sorumlusu, sağlık önlemleri, elektronik erişim kodu, vs.)

✓ **Tamamlayıcı İşlemler**

Bu işlemler, istihdam özelliklerinin daha kapsamlı listesinin ve hane halkı ve aile kompozisyonunun detaylı analizinin edinilmesine imkan sağlamıştır.

Değişkenler daha karmaşık olduğundan, tamamlayıcı işlemler metropol Fransa'da (Anayurt+Corsica) bir örneklemede yürütülür. Seçilmiş metropol alanlar ve denizaşırı bölümler kapsamlı bir süreçten geçmiştir

Ek olarak, metropol Fransa için 1/20 süreci (örneğin dördte birinin beşte birinin seçilmesine dayalı) yürütülmüştür. Bu, iki amaçla yapılır:

1. Eksik değerlere yaklaşık değer verilmesi, uyarlamalar gibi istatistiksel prosedürlerin geçerliliğini denetlemek
2. Toplumsal kategoriler ve iktisadi faaliyetlere ilişkin ilk verilerin daha hızlı yayınlanmasını sağlamak.

Tüm bu işlem sonucunda elde edilen sosyo-ekonomik sonuçlar on iki başlık altında sınıflandırılmıştır:

- **Nüfus** (Yaş, Cinsiyet, Medeni Hal, İktisadi Faaliyet, Vs.)
- **Faaliyet** (Cinsiyetlere Göre İş Gücüne Katılım Oranı, İşsizlik, İstihdam Koşulları, Vs.)
- **İstihdam** (Ücretli Veya Ücretsiz İstihdam, Yarı Zamanlı Veya Tam Zamanlı İstihdam Vs.)

- **Ev Ve İşyeri Arasındaki Günlük Seyahatler**
- **Eğitim** (Tahsil Durumu Ve Yeri, Dereceler, Eğitimsel Başarılar, Vs)
- **Göçler** (Doğum Yeri, 1/1/90 Tarihindeki İkamet Yeri)
- **İç Göçler** (Doğuştan Veya Sonradan Olan Fransız Vatandaşları, Yabancılar, Vs.)
- **Hane Halkı** (Söz Konusu Kişilerin Cinsiyet, Yaş, Faaliyet Vs. Bilgileri)
- **Konut** (Tipi, Oda Sayısı,Vs.)
- **Temel Göstergeler** (Taşınma Tarihi, Oturma Statüsü, Çevre Alan, Park Düzenlemeleri, Konfor/Isınma Bilgileri, Otomobil Sayısı, Vs.)
- **Binalar** (Tamamlanma Tarihi, Kat Sayısı, Konut Sayısı, Kamu Binası Olup Olmadığı, Merkezi Isıtma, Bina Sorumlusu, Sağlık Önlemleri, Elektronik Erişim Kodu, Vs.)
- **Aileler** (Çiftler, Tek Ebeveyn Aileler, Milliyet, Çocukların Sayı Ve Yaşları, Vs.)

✓ Destekleyici İşlemler

Sayım aşamasında elde edilen bilgiler, istatistiksel işlemler ile sınıflandırılmış ve açıklanmaya hazır hale getirilmiştir. Destekleyici işlemler kısmı açıklanmaya hazır olan bilgilerin yayınlaması aşamasında ve diğer iki aşamadaki yardımcı faaliyetlerin kapsandığı aşamadır.

1999 Genel Nüfus Sayımı örneğinden de görüldüğü üzere Fransa'da geleneksel nüfus sayım yönteminin benimsendiği anlaşılmaktadır. Ancak Fransa'da gerek Birleşmiş Milletler Örgütü' nün tavsiyeleri gerekse güncel veri ihtiyacı nedeni ile Fransa ülkede uygulamış olduğu sayım yöntemini değiştirmeye karar vermiştir. Şimdi günümüzde Fransa'da uygulanmakta olan nüfus sayım sistemini inceleyelim.

2.7.4. Fransa'da Günümüzde Uygulanan Nüfus Sayım Sistemi

Fransa'da daha önceki bölümde belirttiğimiz üzere tüm ülkede yaşayan nüfusu kapsayan sekiz veya dokuz yolda bir yapılan geleneksel yöntemeye dayalı bir nüfus sayım sistemi varolmuştur. 27 Şubat 2002 tarihli 2002-276 sayılı yasa ile Fransa'da nüfus sayım yöntem ve sistemi tamamı ile değiştirilmiştir.

Yeni yasa ile Fransa'da nüfus sayımının yıllık olarak yapılması öngörülmüştür. Ancak Fransa'nın yeni sisteminde sayım ülkenin tamamında yıllık olarak yapılmamaktadır. Yani Fransa'da nüfusun tamamı aynı yıl içerisinde sayılmayacaktır. Yeni sistemde nüfus sayımı şu şekilde yapılmaktadır :

- 10,000'den az nüfusu olan belediyelerin, beş yıllık döneme ilişkin kapsamlı bir sayım yürütmesi öngörülmüştür. Bu kategorideki belediyelerin beşte biri, her yıl incelenecektir.
- 10,000 ve fazla nüfusu olan belediyelerin, nüfuslarının %8'i oranındaki bir örnekleme yıllık bir anket yürütmesi öngörülmüştür. Veriler ocak-şubatta (La Réunion'da marta kadar) toplanacaktır. Bir sayım görevlisi, çizelgeleri hane halkına bırakacak ve doldurulduğunda geri toplayacaktır.

Görüldüğü üzere Fransa'da geleneksel sayım yöntemi terk edilmiştir. Yeni sayım yönteminin ülkeye yapacağı katkılar ve sayım yönteminden beklentiler şunlardır :

- Yeni sistem sayesinde kullanıcılara ve karar alıcılara en son ve düzenli olarak güncellenmiş bilgi akışı sağlanabilecektir.
- Yeni sistemin sağladığı güncel ve düzenli bilgi sayesinde karar alıcıların yapacağı planlar ve alacağı kararlar daha rasyonel olabilecektir. Bu sayede kamu ve özel sektörlerde lokal karar mercileri güçlenebilecektir.
- Yeni sistem sayesinde sayım işleminin teknik kontrolü kolaylaşabilecektir.
- Yeni sistem ile sayılmamış alanların ve yanıtızların oranını azaltarak edinilen verilerin kalitesi azami seviye ulaşabilecektir.

- Yeni sistem sayesinde nüfus sayımının iş yükü kamu kurumları ve yerel otoriteler arasında paylaşıldığından iş yükü azaltılabilecektir.

Sonuç olarak Fransa sayım yöntemini değiştirerek önemli bir ilerleme sağlayabilecektir.

2.8. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ¹⁵

2.8.1 Amerika Birleşik Devletleri'nde Nüfus Sayımlarının Amaçları

- Nüfus sayımı ülkede yaşayan kişilerin sayısını, yaşlarını, cinsiyetlerini, eğitim ve sosyal durumları gibi pek çok bilgiyi elde etmek.
- Nüfus sayımı ile elde edilen göstergeler sayesinde federal ve bölgesel hükümetler tarafından yapılacak ileriye dönük plan ve programlara gerçekçi ve güncel bilgi sağlamak.
- Kullanıcılara nüfus ile ilgili göstergeleri sağlamak.
- Sayımda elde edilen bilgiler ile uygulanacak ve uygulanmakta olan düzenlemelere ve kanunlara ışık tutmak. (Kongre'deki temsil oranı, bölgelere ayrılan fonlar ülkede nüfusa göre belirlenmektedir.)
- Sadece kamu kurumlarına değil özel sektöre de yatırım kararlarına yardımcı olacak göstergeleri elde etmek.

Nüfus sayımları Amerika Birleşik Devletleri'nde pek çok amaca hizmet etmektedir. Bu yüzden nüfus sayımları üzerinde önemle durulmuş ve uygulamalar sürekli olarak geliştirilmiştir.

2.8.2. Amerika Birleşik Devletleri'nde Nüfus Sayımlarının Tarihçesi Ve Yöntemleri

Amerika Birleşik Devletleri'nde sayımlar her on yılda bir yapılmaktadır. Ülkede nüfus sayımı 1787 yılında yapılmıştır. O yıldan bu yana sayımlar yasaya dayandırılarak

¹⁵ Ülkeye ilişkin bilgiler <http://www.census.gov/> (09.01.2008) sitesindeki bilgilerin Türkçe'ye çevrilerek derlenmesi sonucunda elde edilmiştir.

yapılmış ve her on yılda bir tekrarlanmıştır. Yapılan sayımlar yıllar geçtikçe geliştirilerek uygulanmıştır. Bu gelişim yıllar itibari ile şu şekildedir :

- **1790**

İlk sayım, 13 eyalet ile Maine, Vermont, Kentucky ve Tennessee bölgelerinde kapı kapı gezilerek yapılmıştır. Görevliler, her evde aile reisinin adını ve o evde kaç kişinin yaşadığını kaydetmişlerdir. Siyahi Amerikalılar 3/5 insan olarak sayılmış, Kızılderililer ile vergi ödemeyenler sayıma dahil edilmemiştir. 18 ayda tamamlanan bu sayımın maliyeti 45,000\$ olmuştur. Sayımda 3.9 milyon kişi sayılmıştır.

- **1810**

Kongre, 1810 sayımının bir bölümü olarak tekstil kuruluşlarının ve tekstilcilerin bir hesabının tutulmasını görevlilerden istemiştir.

- **1830**

Sayım verilerini toplamak için ilk defa basılı formlar kullanılmıştır. Bundan önce, görevliler defterler veya kağıt sayfalar kullanılmıştır.

- **1840**

Sayıma tarım, madencilik ve balıkçılık alanında sorular eklenmiştir. 1790'daki ilk sayımla kıyaslandığında, soru sayısının altıdan 70'e çıktığı görülür.

- **1850**

Sadece aile reisi değil, evdeki tüm özgür insanlar isimleriyle kaydedilmiştir. Ayrıca, doğum yerleri ve mesleklerine ilişkin bilgiler de kaydedilmiştir. Sayıma vergiler, kilise, yoksulluk ve suç gibi sosyal alanlara dair sorular da eklenmiştir.

- **1868**

Anayasa'nın 14. düzeltmesi onaylanarak siyahi Amerikalıların 3/5 insan olarak sayılması uygulamasına son verilmiştir.

- **1870**

1790 Anayasası'ndan beri bireyler siyahi veya beyaz olarak sınıflandırılmış olsa da, 1870 sayımında Kızılderililer de ilk kez sayılmıştır. (Ancak, Kızılderililer için ayrılmış arazilerde ve Hint bölgesinde yaşayanlar, Kongre'nin bölüşüm kararlarında yararlandığı resmi ABD nüfusu kayıtlarına 1890'a kadar dahil edilmemiştir.) Ayrıca, 1870'deki sayımda ilk kez Çin nüfusu da sayılmıştır.

- **1880**

Kongre kararıyla İçişleri Bölümü'nde bir sayım bürosu oluşturulmuş ve profesyonel sayım memurları görevlendirilmiştir.

- **1890**

Sayım verilerini çizelgelere dökmekte ilk defa basit makineler kullanılmıştır.

- **1902**

Kongre, kalıcı bir sayım bürosu yetkilendirmiştir.

- **1930**

Büyük Buhran'ı izleyen yıllarda, Sayım Bürosu işsizlik ve gelir hakkında da sorular sormaya başlamıştır.

- **1940**

Sayım Bürosu'nun nüfusun sadece bir kısmının cevapladığı "uzun form"u yaratmasına imkan veren istatistiksel örnekleme teknikleri kullanılmaya başlanmıştır.

- **1950**

Sonuçları tablolama işleminde ilk defa, UNIVACI denen bir elektronik bilgisayar kullanılmıştır.

- **1960**

Sayımı, insanların bireysel olarak yapabilmesini sağlamak için çalışmalar başlamıştır. Bu amaçla, sayım formları kentteki hane halklarına e-posta yoluyla gönderilmiş ve doldurulan formlar yine aynı yolla Sayım Bürosu'na ulaştırılmıştır.

- **1970**

E-posta yoluyla formların yollanması, kapı kapı gezerek yapılan sayım yönteminden üstün gelmeye başlamıştır. İlk defa, kişilere İspanyol soyundan olup olmadıkları sorulmuştur.

- **1980**

1980 sayımının son yıllarda yapılan en doğru sayım olarak gözükmeye rağmen, sonuçlara ilişkin pek çok dava açılmıştır.

- **1990**

1990 sayımında e-posta yoluyla formu doldurup yollayanların oranının sadece %65 olmasının da etkisiyle, ilk defa diferansiyel eksik sayım oranı yükselmiştir.

- **1999**

Yüksek Mahkeme, evsizler, azınlıklar gibi bazı nüfusların tahminini kolaylaştıran istatistiksel örneklemenin, Kongre'deki koltukların bölüşülmesinde kullanılmamasına karar vermiştir.

Görüldüğü üzere zaman içerisinde Amerika Birleşik Devletleri'nde sayım yöntemi sürekli olarak geliştirilmiştir. En son yapılan nüfus sayımı 2000 yılında yapılmıştır. Şimdi bu sayıma deyinmek yerinde olacaktır.

2.8.3. 2000 Nüfus Sayımı

Ülkede en son yapılan nüfus sayımı olan 2000 nüfus sayımı geleneksel yöntemle yapılmıştır. Sayım ülkede yaşayan tüm vatandaşları kapsamıştır. Sayım formları ülkede yaşayan insanlara posta yada e-mail ile ulaştırılmıştır. Bu imkanlara sahip olmayan kişilere formlar sayım görevlileri tarafından bizzat götürülerek doldurulmuştur. Sayımda uygulanan bir başka yöntem ise iki farklı form kullanılmış olmasıdır. Bunlar kısa form ve uzun form olarak adlandırılmıştır. Kısa form nüfus ile ilgili temel soruları kapsayan, doldurulması kolay olan bir formdur ve tüm kişilere uygulanmıştır. Uzun form ise nüfus ile ilgili temel soruların yanı sıra konut özellikleri, göç, taşınma sıklığı, çalışma, eğitim, ebeveynler ile ilgili pek çok soruyu kapsamıştır. Uzun formlar tüm kişilere göre örneklem bilgilerine dayanarak ülkedeki bazı hanelere uygulanmıştır.

Formlar e-mail ile doldurulduğu gibi, sayım memurları tarafından da geri dönmeyen formlar teslim alınmak üzere haneler ziyaret edilmiştir.

Sayım sonrası toplanılan formlar İstatistik Ofisi tarafından analiz edilerek, sınıflandırılmış ve elde edilen rakamlar, göstergeler, grafikler kullanıcıların ve karar alıcıların hizmetine sunulmuştur.

Sayım yasa ile düzenlenmiş ve elde edilen bilgiler yine yasa ile güvence altına alınmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ' NDE NÜFUS SAYIM UYGULAMALARI

3.1. ÜLKEMİZDE YAPILAN NÜFUS SAYIMLARININ TARİHÇESİ

Ülkemizde, tüm dünyada olduğu gibi nüfusun büyüklüğünü ve niteliklerini öğrenmek amacı ile nüfus sayımları yapılmıştır. Nüfus sayımları ile ülkemizdeki insan kaynağının her yönüyle değerlendirilerek toplumun gelişme potansiyelinin ortaya çıkarılması, gelişmişlik hedeflerine yönelik kalkınma planlarının yapılıp politikaların üretilmesi, nüfusun nitelik ve niceliğinin bilinmesi amaçlanmıştır. Ayrıca ülkemizde nüfus sayımları, nüfus büyüklüğüne bağlı olan bazı kanunların (belediye olma, milletvekili dağılımı, belediyelerin İller Bankası'ndan pay alması, vb.) yürütülmesinde de kullanılmıştır.

Ülkemizde yapılan nüfus sayımlarına geçmeden önce nüfus sayımlarının tarihçesi hakkında bilgi verilmesi faydalı olacaktır.

Ülkemizde yapılan nüfus sayımlarının tarihçesini incelediğimizde Osmanlı İmparatorluğu dönemine kadar geri gidilebilmektedir. Ancak imparatorluk öncesi dönem hakkında çok fazla bilgi ve belgeye ulaşamamaktadır.

İmparatorluk yeni kurulduğu sıralarda nüfusla birlikte tarım ve arazi konularında bilgi toplamaya özel önem verilmiş; 1326-1360 ve 1360-1389 yılları arasında toprak ve nüfus sayımları yapılmıştır. Daha sonra Padişah Kanuni Sultan Süleyman genel bir sayım yaptırmaya teşebbüs ederek, bunun her yüzyılda bir tekrar edilmesini Kanunname'ye yazdırtmıştır. Tarihçiler bu dönem içinde 1566-1574 yıllarında Genel Nüfus ve Arazi Sayımı, 1608 yılında tekrar bir nüfus sayımı uygulandığını yazmaktadır. Kemankeş Kara Mustafa Paşa Sadrazamlığı sırasında nüfus sayımlarının ülke için gereğini belirtmiş ve bunların otuz yılda bir tekrarlanmasını karar altına aldirtmiştir. Ancak sayısız savaş

nedeniyle, bu süreye gereğince uyulmadığı gibi, sayım girişimleri sonuçlandırılmamış, fakat çalışmalara ve bilgi toplama faaliyetine devam edilmiştir. ¹⁶

19.Yüzyılın başından itibaren Ademi Merkeziyet sistemine dayalı olarak merkezde her nezarette, taşrada ise vilayet ve kazalarda istatistik büroları açılmış ve bunların çalışmalarını takip ve kontrol etmek için de ayrı bir merkezi organ kurulmuştur. ¹⁷

Osmanlı İmparatorluğunun ilk genel nüfus sayımı II. Mahmut'un yenilik hareketleri sırasında Rumeli ve Anadolu Sancakları ile kasabalarında 1831' de yapılmıştır. Daha önce böyle genel nüfus sayımı yapılmadığından halkın endişe duymaması için sayımda şer'i memurlar (din görevlileri) görevlendirilmiştir. Rumeli ve Anadolu'dan gönderilen defterleri derlemek ve değerlendirmek üzere İstanbul'da "Ceride Nezareti" kurulmuştur. Daha önceki nüfus sayımları bölgesel olarak yapılmıştır ve sonuçlar asla basılmamıştır. 1831 sayımında sadece erkek nüfus sayılmış ve sayılan nüfus, Müslüman olan ve Müslüman olmayan halk olarak kaydedilmiş, kimi yerde yaş, kimi yerde ise bıyık ve sakalın yoğunluğu ve rengi özellikle askerliğe uygun kimselerin saptanmasında esas alınmıştır. Memurların müslüman nüfusunu ayırt etmede farklı yaklaşımlarda bulunmaları belki de ellerine yazılı bir talimat verilmemiş olmasının sonucudur. Halkı korkutmamak için bu açıklamalar halkın gözü önünde kayıtlara yazılmamış, isimlerin yanına istenilene uygun, anlamında işaret koyulmuştur. Tüm imparatorluğa ulaşıldığı öne sürülemeyeceğinden ayrıca sayım sadece erkek nüfus arasında yapıldığından bu sayımın toplam imparatorluk nüfusunu yansıttığı öne sürülemez. Yinede, değinilen sayımla ilk kez yaklaşık da olsa Anadolu ve Rumeli'de demografik durumla, bu yörelerin nüfusunda Müslüman olan ve olmayanların belirlenmesi yararlı olmuştur. Bu sayımın sonucu olarak devlet aşağıdaki doğruya yakın bilgiye sahip olmuştur: ¹⁸

1. İmparatorluk içindeki etnik ve dinsel azınlıkların yaklaşık dağılımı,
2. Askerlik için uygun Müslümanların sayısı,
3. Toplanabilecek verginin tahmini.

¹⁶ http://www.die.gov.tr/nufus_sayimi.htm (14.01.2008)

¹⁷ http://www.die.gov.tr/nufus_sayimi.htm (14.01.2008)

¹⁸ Ankara Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi İstatistik Bölümü ,5. İstatistik Günleri Sempozyumu, 24-26 Mayıs Antalya, 2006, s. 2

1831 sayımından sonra 1844 yılında kadın nüfusu da kapsayan bir nüfus sayımı daha yapılmış, 1854'te ise yeni bir nüfus sayımına daha girişilmişse de bunun sonuçlandırılması mümkün olmamıştır. 1870 yılında yapılmasına karar verilen Genel Nüfus Sayımı da uygulanamamıştır. 1874'te Tuna Vilayetlerinde yapılan bir nüfus sayımını, İmparatorluk döneminde girişilen ve uzun süre devam eden bir başka nüfus sayımı izlemiştir. 1878 Rus savaşını izleyen bu sayımda İstanbul nüfusu sayılmış, Trablus ve Arabistan'ın nüfusu ise tahmin edilmiştir. Aynı dönemde Nüfus Sicil-i Nizamnamesi çıkarılmış ve ilk kez Nüfus Müdürlüğü kurularak nüfus tezkereleri ile doğum, ölüm, yer değiştirme olaylarının kaydına başlanmıştır. 1891 yılında Bab-ı Ali'de Merkezi İstatistik Encümeni kurulmuş, istatistik hizmetleri kanuni bir esasa bağlanmıştır.

1918 yılında çıkarılan yeni bir kanunla istatistik faaliyeti sadarete bağlı istatistik Müdüriyet-i Umumiye' si bünyesinde toplanmış, kanunun uygulamasına bir yıl devam edildikten sonra kaldırılmış ve eski sistem Cumhuriyete kadar devam etmiştir. Cumhuriyetin ilanından sonra, Türkiye'nin karşılaştığı önemli ihtiyaçlardan biri de ülkemizde yaşayan nüfusun sayısının, sosyal ve ekonomik niteliklerinin bilinmesi olmuştur. Bu nedenle de ülkemizde nüfusumuzun sayı ve niteliklerini tespit amacıyla Cumhuriyetin ilanından günümüze kadar ilki 1927 ikincisi 1935 yılında ve bu tarihten sonra her beş yılda bir olmak üzere, on dört kez Genel Nüfus Sayımı uygulanmıştır.¹⁹

Şimdi ülkemizde yapılan Genel Nüfus Sayımı uygulamalarına değinelim.

3.2. 1927 GENEL NÜFUS SAYIMI²⁰

3.2.1. Sayımın Amacı

1927 Genel Nüfus Sayımı cumhuriyet döneminde yapılan ilk nüfus sayımıdır. Sayımın amacı sayım günü ülkemiz sınırları içindeki nüfusun sayısını ve başlıca niteliklerini belirlemek olmuştur.

3.2.2. Sayımın Yöntemi

¹⁹ http://www.die.gov.tr/nufus_sayimi.htm (14.01.2008)

²⁰ Sayım ile ilgili bilgiler **2 Haziran 1926 tarih ve 893 numaralı Kanun'** dan derlenmiştir.

1927 Genel Nüfus Sayımı ülkemiz sınırları içindeki bütün nüfusu (de facto nüfus) kapsayacak ve aynı günde başlayıp aynı günde tamamlanacak şekilde yapılmıştır. Sayımın yöntemi ‘de facto’ nüfusu kapsayan geleneksel sayım yöntemidir.

3.2.3. Sayımın Yasal Dayanakları

1927 Genel Nüfus Sayımı 2 Haziran 1926 tarih ve 893 sayılı Umumi Tahriri Nüfus İcrası Hakkında Kanun’ a dayanılarak yapılmıştır. Ayrıca diğer sayımlarda da kullanılmış olan 20 Nisan 1927 tarih ve 1003 sayılı Binaların Numaralanması ve Sokaklara İsim Verilmesi Hakkında Kanun da sayım öncesi yapılan numaralama çalışmalarına yasal dayanak teşkil etmiştir.

3.2.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıdı

1927 Genel Nüfus Sayımı’ nda toplu bir bülten kullanılmıştır Form üç bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm adres ile ilgili soruları, ikinci bölüm yerin niteliği ile ilgili ve hane halkına ilişkin soruları, üçüncü bölüm kişisel niteliklere ilişkin soruları kapsamıştır.

3.2.5. Sayım Öncesi Hazırlık Çalışmaları

1. 1003 sayılı Numaralama Kanunu’ na göre tüm ülkemizde yetkili idarelerce numaralama çalışması yapılmıştır.
2. Sayım ve Denetleme Memurlarına gerekli eğitimler verilmiştir.
3. Numaralama bilgilerine göre sayım bölgeleri belirlenmiştir.

3.2.6. 1927 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması

1927 Genel Nüfus Sayımı 28 Ekim 1927 tarihinde tüm Türkiye’ de aynı gün başlamış ve yine aynı gün içerisinde bitirilmiştir. Sayım günü görevliler ve bazı izinliler dışında sayım süresince sokağa çıkma yasağı uygulanmıştır. Sayım tüm Türkiye sınırları içinde sabah en geç saat 08:00’ da başlamış ve genellikle yine aynı gün 17:00’ da tamamlanmıştır. Sayım memurları kendilerine verilen sayım bölgelerindeki tüm haneleri tek tek ziyaret etmişler ve soru kağıtlarını doldurmuşlardır. Yine sayım günü otobüs, tren

gibi vasıtalarda seyahatte olan vatandaşlarımız için ve kurumsal alanlarda bulunan vatandaşlarımız için ayrı sayım memurları görevlendirilmiştir.

Sayım tamamlandıktan sonra sayıma ilişkin sonuçlar Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü tarafından açıklanmıştır.

3.3. 1935 GENEL NÜFUS SAYIMI²¹

3.3.1. Sayımın Amacı

1935 Genel Nüfus Sayımı' nın amacı sayım günü yurdumuzun sınırları içinde mevcut bulunan insanların sayısını, başlıca vasıfları ile belirtmek ve alınacak iktisadi, sosyal önlemlerin isabetli bir şekilde alınmasını sağlamak olmuştur.

3.3.2. Sayımın Yöntemi

1935 Genel Nüfus Sayımı ülkemiz sınırları içindeki bütün nüfusu (de facto nüfus) kapsayacak ve aynı günde başlayıp aynı günde tamamlanacak şekilde yapılmıştır. Sayımın yöntemi “de facto” nüfusu kapsayan geleneksel sayım yöntemidir.

3.3.3. Sayımın Yasal Dayanakları

1935 Genel Nüfus Sayımı 20 Mayıs 1934 tarih ve 2435 sayılı Umumi Nüfus Sayımı Hakkında Kanun' a dayanılarak yapılmıştır. Ayrıca 1003 sayılı Numaralama Kanunu da sayım öncesi numaralama işlemleri için yasal dayanak teşkil etmiştir.

3.3.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıdı

1935 Genel Nüfus Sayımı' nda toplu bir bülten kullanılmıştır Form üç bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm adres ile ilgili soruları, ikinci bölüm yerin niteliği ile ilgili ve hane halkına ilişkin soruları, üçüncü bölüm kişisel niteliklere ilişkin soruları kapsamıştır.

²¹ Sayım ile ilgili bilgiler **20 Mayıs 1934 tarih ve 2465 numaralı Kanun'** dan derlenmiştir.

3.3.5. Sayım Öncesi Hazırlık Çalışmaları

1. 1003 sayılı Numaralama Kanunu' na göre tüm ülkemizde yetkili idarelerce numaralama çalışması yapılmıştır.
2. Sayım ve Denetleme Memurlarına gerekli eğitimler verilmiştir.
3. Numaralama bilgilerine göre sayım bölgeleri belirlenmiştir.

3.3.6. 1935 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması

1935 Genel Nüfus Sayımı 20 Ekim 1935 tarihinde tüm Türkiye' de aynı gün başlamış ve yine aynı gün içerisinde bitirilmiştir. Sayım günü görevliler ve bazı izinliler dışında sayım süresince sokağa çıkma yasağı uygulanmıştır. Sayım tüm Türkiye sınırları içinde sabah en geç saat 08:00' da başlamış ve genellikle yine aynı gün 17:00' da tamamlanmıştır. Sayım memurları kendilerine verilen sayım bölgelerindeki tüm haneleri tek tek ziyaret etmişler ve soru kağıtlarını doldurmuşlardır. Yine sayım günü otobüs, tren gibi vasıtalarda seyahatte olan vatandaşlarımız için ve kurumsal alanlarda bulunan vatandaşlarımız için ayrı sayım memurları görevlendirilmiştir.

Sayım tamamlandıktan sonra sayıma ilişkin sonuçlar Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü tarafından açıklanmıştır.

3.4. 1940 GENEL NÜFUS SAYIMI²²

3.4.1. Sayımın Amacı

1940 Genel Nüfus Sayımı'nın amacı sayım günü ülke sınırları içinde yaşayan nüfusun sayısı ve başlıca niteliklerini belirlemek olmuştur.

3.4.2. Sayımın Yöntemi

1940 Genel Nüfus Sayımı ülkemiz sınırları içindeki bütün nüfusu (de facto nüfus) kapsayacak ve aynı günde başlayıp aynı günde tamamlanacak şekilde yapılmıştır. Sayımın yöntemi "de facto" nüfusu kapsayan geleneksel sayım yöntemidir.

²² Sayım ile ilgili bilgiler **6 Temmuz 1939 tarih ve 3700 numaralı Kanun'** dan derlenmiştir.

3.4.3. Sayımın Yasal Dayanakları

1940 Genel Nüfus Sayımı 6 Temmuz 1939 tarih ve 3700 sayılı Umumi Nüfus Sayımı Hakkında Kanun' a dayanılarak yapılmıştır. Ayrıca 1003 sayılı Numaralama Kanunu da sayım öncesi numaralama işlemleri için yasal dayanak teşkil etmiştir.

3.4.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıdı

1940 Genel Nüfus Sayımı' nda toplu bir bülten kullanılmıştır Form üç bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm adres ile ilgili soruları, ikinci bölüm yerin niteliği ile ilgili ve hane halkına ilişkin soruları, üçüncü bölüm kişisel niteliklere ilişkin soruları kapsamıştır.

3.4.5. Sayım Öncesi Hazırlık Çalışmaları

1. 1003 sayılı Numaralama Kanunu'na ülkemiz sınırları içerisinde yapı numaralama ve sokak adlandırma çalışmaları yapılmıştır.
2. Sayım ve Denetleme Memurları belirlenerek, gerekli eğitimler verilmiştir.
3. Numaralama bilgilerine göre sayım bölgeleri belirlenmiştir.

3.4.6. 1940 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması

1940 Genel Nüfus Sayımı 20 Ekim 1940 tarihinde tüm Türkiye' de aynı gün başlamış ve yine aynı gün içerisinde bitirilmiştir. Sayım günü görevliler ve bazı izinliler dışında sayım süresince sokağa çıkma yasağı uygulanmıştır. Sayım tüm Türkiye sınırları içinde sabah en geç saat 08:00' da başlamış ve genellikle yine aynı gün 17:00' da tamamlanmıştır. Sayım memurları kendilerine verilen sayım bölgelerindeki tüm haneleri tek tek ziyaret etmişler ve soru kağıtlarını doldurmuşlardır. Yine sayım günü otobüs, tren gibi vasıtalarda seyahatte olan vatandaşlarımız için ve kurumsal alanlarda bulunan vatandaşlarımız için ayrı sayım memurları görevlendirilmiştir.

Sayım tamamlandıktan sonra sayıma ilişkin sonuçlar Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü tarafından açıklanmıştır.

3.5. 1945 GENEL NÜFUS SAYIMI²³

3.5.1. Sayımın Amacı

1945 Genel Nüfus Sayımı' nın amacı, sayım günü ülke sınırları içinde yaşayan nüfusun sayısını ve belirli niteliklerini belirtmek olmuştur.

3.5.2. Sayımın Yöntemi

1945 Genel Nüfus Sayımı ülkemiz sınırları içindeki bütün nüfusu (de facto nüfus) kapsayacak ve aynı günde başlayıp aynı günde tamamlanacak şekilde yapılmıştır. Sayımın yöntemi "de facto" nüfusu kapsayan geleneksel sayım yöntemidir.

3.5.3. Sayımın Yasal Dayanakları

1945 Genel Nüfus Sayımı 2 Mayıs 1945 tarih ve 4729 sayılı Genel Nüfus Sayımı Hakkında Kanun' a dayanılarak yapılmıştır. Ayrıca 1003 sayılı Numaralama Kanunu da sayım öncesi numaralama işlemleri için yasal dayanak teşkil etmiştir.

3.5.4. Sayım Öncesi Hazırlık Çalışmaları

1. 1003 sayılı Numaralama Kanunu'na ülkemiz sınırları içerisinde yapı numaralama ve sokak adlandırma çalışmaları yapılmıştır.
2. Sayım ve Denetleme Memurları belirlenerek, gerekli eğitimler verilmiştir.
3. Numaralama bilgilerine göre sayım bölgeleri belirlenmiştir.

3.5.5. 1945 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması

1945 Genel Nüfus Sayımı 21 Ekim 1945 tarihinde tüm Türkiye' de aynı gün başlamış ve yine aynı gün içerisinde bitirilmiştir. Sayım günü görevliler ve bazı izinliler dışında sayım süresince sokağa çıkma yasağı uygulanmıştır. Sayım tüm Türkiye sınırları içinde sabah en geç saat 08:00' da başlamış ve genellikle yine aynı gün 17:00' da tamamlanmıştır. Sayım memurları kendilerine verilen sayım bölgelerindeki tüm haneleri

²³ Sayım ile ilgili bilgiler **2 Mayıs 1945 tarih ve 4729 numaralı Kanun'** dan derlenmiştir.

tek tek ziyaret etmişler ve soru kağıtlarını doldurmuşlardır. Yine sayım günü otobüs, tren gibi vasıtalarda seyahatte olan vatandaşlarımız için ve kurumsal alanlarda bulunan vatandaşlarımız için ayrı sayım memurları görevlendirilmiştir.

Sayım tamamlandıktan sonra sayıma ilişkin sonuçlar Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü tarafından açıklanmıştır.

3.6. 1950 GENEL NÜFUS SAYIMI²⁴

3.6.1. Sayımın Amacı

1950 Genel Nüfus Sayımı'nın amacı, sayım günü yurdumuzun sınırları içinde mevcut bulunan insanların sayısını, başlıca vasıfları ile belirtmek olmuştur.

3.6.2. Sayımın Yöntemi

1950 Genel Nüfus Sayımı ülkemiz sınırları içindeki bütün nüfusu (de facto nüfus) kapsayacak ve aynı günde başlayıp aynı günde tamamlanacak şekilde yapılmıştır. Sayımın yöntemi "de facto" nüfusu kapsayan geleneksel sayım yöntemidir.

3.6.3. Sayımın Yasal Dayanakları

1950 Genel Nüfus Sayımı 23 Mart 1950 tarih ve 5622 sayılı Sayımlar Kanunu' na dayanılarak yapılmıştır. Ayrıca 1003 sayılı Numaralama Kanunu da sayım öncesi numaralama işlemleri için yasal dayanak teşkil etmiştir. 1950 Genel Nüfus Sayımı için yine bazı yönetmelikler çıkarılmıştır. Bu yönetmelikler ve içerikleri şunlardır:

1. Sayım ve Denetleme Memurlarına Mahsus Yönetmelik : Sayımdan önce, sayım gününde ve sayımdan sonra sayım ve denetleme memurlarının yapacakları çalışmalar ve görevleri bu yönetmelikte ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

²⁴ Sayım ile ilgili bilgiler **23 Mart 1950 tarih ve 5622 numaralı Kanun'** dan derlenmiştir

3.6.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıdı

1950 Genel Nüfus Sayımı' nda toplu bir bülten kullanılmıştır. Yani her bir hane halkı için ayrı bir soru kağıdı doldurulmuştur. Soru kağıdı üç bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm adres ile ilgili soruları, ikinci bölüm hane halkına ilişkin soruları, üçüncü bölüm kişisel niteliklere ilişkin soruları kapsamıştır.

3.6.5. Sayım Öncesi Hazırlık Çalışmaları

1. 1003 sayılı Numaralama Kanunu' na göre tüm ülkemizde yetkili idarelerce numaralama çalışması yapılmıştır.
2. Sayım ve Denetleme Memurlarına gerekli eğitimler verilmiştir.
3. Numaralama bilgilerine göre sayım bölgeleri belirlenmiştir.
4. 5622 Sayılı Kanun uyarınca il ve ilçelerde sayım komiteleri kurulmuştur.

3.6.6. 1950 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması

1950 Genel Nüfus Sayımı 22 Ekim 1950 tarihinde tüm Türkiye' de aynı gün başlamış ve yine aynı gün içerisinde bitirilmiştir. Sayım günü görevliler ve bazı izinliler dışında sayım süresince sokağa çıkma yasağı uygulanmıştır. Sayım tüm Türkiye sınırları içinde sabah en geç saat 08:00' da başlamış ve genellikle yine aynı gün 17:00' da tamamlanmıştır. Sayım memurları kendilerine verilen sayım bölgelerindeki tüm haneleri tek tek ziyaret etmişler ve soru kağıtlarını doldurmuşlardır. Yine sayım günü otobüs, tren gibi vasıtalarda seyahatte olan vatandaşlarımız için ve kurumsal alanlarda bulunan vatandaşlarımız için ayrı sayım memurları görevlendirilmiştir.

Sayım tamamlandıktan sonra sayıma ilişkin sonuçlar Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü tarafından açıklanmıştır.

3.7. 1955 GENEL NÜFUS SAYIMI²⁵

3.7.1. Sayımın Amacı

1955 Genel Nüfus Sayımı' nın amacı, sayım günü yurdumuzun sınırları içinde mevcut bulunan insanların sayısını, başlıca vasıfları ile belirtmek olmuştur.

3.7.2. Sayımın Yöntemi

1955 Genel Nüfus Sayımı ülkemiz sınırları içindeki bütün nüfusu (de facto nüfus) kapsayacak ve aynı günde başlayıp aynı günde tamamlanacak şekilde yapılmıştır. Sayımın yöntemi "de facto" nüfusu kapsayan geleneksel sayım yöntemidir.

3.7.3. Sayımın Yasal Dayanakları

1955 Genel Nüfus Sayımı 13 Nisan 1955 tarih ve 6534 sayılı Sayımlar Kanunu' na dayanılarak yapılmıştır. Ayrıca 1003 sayılı Numaralama Kanunu da sayım öncesi numaralama işlemleri için yasal dayanak teşkil etmiştir. 1955 Genel Nüfus Sayımı için yine bazı yönetmelikler çıkarılmıştır. Bu yönetmelikler ve içerikleri şunlardır:

1. Sayım ve Denetleme Memurlarına Mahsus Yönetmelik : Sayımdan önce, sayım gününde ve sayımdan sonra sayım ve denetleme memurlarının yapacakları çalışmalar ve görevleri bu yönetmelikte ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

3.7.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıdı

1955 Genel Nüfus Sayımı' nda toplu bir bülten kullanılmıştır. Yani her bir hane halkı için ayrı bir soru kağıdı doldurulmuştur. Soru kağıdı üç bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm adres ile ilgili soruları, ikinci bölüm hane halkına ilişkin soruları, üçüncü bölüm kişisel niteliklere ilişkin soruları kapsamıştır.

²⁵ Sayım ile ilgili bilgiler 13 Nisan 1955 tarih ve 6534 numaralı Kanun' dan derlenmiştir.

3.7.5. Sayım Öncesi Hazırlık Çalışmaları

1. 1003 sayılı Numaralama Kanunu' na göre tüm ülkemizde yetkili idarelerce numaralama çalışması yapılmıştır.
2. Sayım ve Denetleme Memurlarına gerekli eğitimler verilmiştir.
3. Numaralama bilgilerine göre sayım bölgeleri belirlenmiştir.
4. 6534 Sayılı Kanun uyarınca il ve ilçelerde sayım komiteleri kurulmuştur.

3.7.6. 1955 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması

1955 Genel Nüfus Sayımı 23 Ekim 1955 tarihinde tüm Türkiye' de aynı gün başlamış ve yine aynı gün içerisinde bitirilmiştir. Sayım günü görevliler ve bazı izinliler dışında sayım süresince sokağa çıkma yasağı uygulanmıştır. Sayım tüm Türkiye sınırları içinde sabah en geç saat 08:00' da başlamış ve genellikle yine aynı gün 17:00' da tamamlanmıştır. Sayım memurları kendilerine verilen sayım bölgelerindeki tüm haneleri tek tek ziyaret etmişler ve soru kağıtlarını doldurmuşlardır. Yine sayım günü otobüs, tren gibi vasıtalarda seyahatte olan vatandaşlarımız için ve kurumsal alanlarda bulunan vatandaşlarımız için ayrı sayım memurları görevlendirilmiştir.

Sayım tamamlandıktan sonra sayıma ilişkin sonuçlar Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü tarafından açıklanmıştır.

3.8. 1960 GENEL NÜFUS SAYIMI²⁶

3.8.1. Sayımın Amacı

1960 Genel Nüfus Sayımı' nın amacı sayım günü ülkemiz sınırları içinde mevcut bulunan insanların sayısını başlıca vasıfları ile belirlemek olmuştur.

²⁶ Sayım ile ilgili bilgiler 13 Nisan 1955 tarih ve 6534 numaralı Kanun' dan derlenmiştir.

3.8.2. Sayımın Yöntemi

1960 Genel Nüfus Sayımı ülkemiz sınırları içindeki bütün nüfusu (de facto nüfus) kapsayacak ve aynı günde başlayıp aynı günde tamamlanacak şekilde yapılmıştır. Sayımın yöntemi ‘de facto’ nüfusu kapsayan geleneksel sayım yöntemidir.

3.8.3. Sayımın Yasal Dayanakları

1960 Genel Nüfus Sayımı 13 Nisan 1955 tarih ve 6534 sayılı Sayımlar Kanunu’ na dayanılarak yapılmıştır. Ayrıca 1003 sayılı Numaralama Kanunu da sayım öncesi numaralama işlemleri için yasal dayanak teşkil etmiştir.

3.8.4. Sayımda Kullanılan Formlar

1960 Genel Nüfus Sayımı’ nda toplu bir bülten kullanılmıştır. Yani her bir hane halkı için ayrı bir soru kağıdı doldurulmuştur. Hane halkı soru kağıdı üç bölümden oluşmuştur.

Birinci bölüm coğrafi dağılım ile ilgili soruları, ikinci bölüm hane halkı yapısı ve konut ile ilgili soruları, üçüncü bölüm ise hane halkı üyelerinin sosyal ve ekonomik nitelikleri ile ilgili soruları içermiştir.

3.8.5. Sayım Öncesi Yapılan Hazırlık Çalışmaları

1. 1003 sayılı kanuna göre yetkili idareler tarafından numaralama çalışmaları yapılmıştır.
2. Sayım ve Denetleme Memurları belirlenerek gerekli eğitimler verilmiştir.
3. İl ve İlçelerde sayım komiteleri oluşturulmuştur.
4. Numaralama çalışmalarına göre sayım bölgeleri belirlenmiştir.

3.8.6. 1960 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması

1960 Genel Nüfus Sayımı 23 Ekim 1960 tarihinde tüm Türkiye’ de aynı gün başlamış ve yine aynı gün içerisinde bitirilmiştir. Sayım günü görevliler ve bazı izinliler

dışında sayım süresince sokağa çıkma yasağı uygulanmıştır. Sayım tüm Türkiye sınırları içinde sabah en geç saat 08:00' da başlamış ve genellikle yine aynı gün 17:00' da tamamlanmıştır. Sayım memurları kendilerine verilen sayım bölgelerindeki tüm haneleri tek tek ziyaret etmişler ve soru kağıtlarını doldurmuşlardır. Yine sayım günü otobüs, tren gibi vasıtalarda seyahatte olan vatandaşlarımız için ve kurumsal alanlarda bulunan vatandaşlarımız için ayrı sayım memurları görevlendirilmiştir.

Sayım tamamlandıktan sonra sayıma ilişkin sonuçlar Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü tarafından açıklanmıştır.

3.9. 1965 GENEL NÜFUS SAYIMI

3.9.1. Sayımın Amacı

1965 Genel Nüfus Sayımı' nın amacı sayım günü Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde bulunan asker, sivil, yerli ve yabancı nüfusun sayısını, sosyal ve ekonomik niteliklerini idari bölünüş (il, ilçe merkezleri ile bucak ve köy muhtarlıkları) içerisinde eksiksiz olarak saptamak olmuştur.²⁷

3.9.2. Sayımın Yöntemi

Ülkemizde daha önce de belirttiğimiz üzere genel nüfus sayımları sonu 0 ve 5 ile biten yıllarda yapılmaktadır. Sayım ülkemiz sınırları içerisindeki bütün nüfusu (de facto nüfus) kapayacak ve aynı günde başlayıp aynı gün tamamlanacak şekilde yapılmıştır. 1965 Genel Nüfus Sayımı geleneksel sayım yöntemine göre yapılmıştır.

3.9.3. Sayımın Yasal Dayanakları

1965 Genel Nüfus Sayımı 13 Haziran 1962 tarih ve 53 sayılı Devlet İstatistik Enstitüsü' nün Görev Yetki ve Kuruluşu Hakkında Kanun' a dayanılarak yapılmıştır.

²⁷Devlet İstatistik Enstitüsü, **1965 Genel Nüfus Sayımı**, Ankara, 1969, s. 2

Ayrıca 1965 Genel Nüfus Sayımı için çeşitli yönetmelikler de hazırlanmış ve yayımlanmıştır. Bu yönetmelikler ve içerikleri şunlardır²⁸:

1. Numaralama Yönetmeliği: Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından 1963 yılında hazırlanan Numaralama Yönetmeliği, numaralama çalışmalarının nasıl ve kimler tarafından yapılacağını belirtmiştir.
2. Vali ve Kaymakamlılar ile Sayım Komitelerinin Çalışmalarına Ait Yönetmelik: Sayımdan önce, sayım gününde ve sayımdan sonra sayım komitelerinin neler yapacağı bu yönetmelik ile ayrıntılı olarak belirlenmiştir.
3. Sayım ve Kontrol Memurlarına Mahsus Yönetmelik: Sayımdan önce, sayım gününde ve sayımdan sonra sayım ve kontrol memurlarının yapacakları çalışmalar ve görevleri bu yönetmelikte ayrıntılı olarak belirtilmiştir.
4. Askeri Karargah, Birlik ve Kurumlara Ait Yönetmelik: Sayımdan önce, sayım gününde ve sayımdan sonra askeri birlik ve kurumların neler yapacağı bu yönetmelik ile ayrıntılı olarak belirlenmiştir.
5. Editing ve Kod Yönetmeliği: Soru kağıtlarının nasıl kodlanacağını ve doğru olarak cevaplandırılan soruların yardımı ile yanlış ve noksanların nasıl en aza indirileceği bu yönetmelik ile açıklanmıştır.
6. Meslek ve İktisadi Faaliyet Sınıflandırılmasına Ait Yönetmelik: Soru kağıtları üzerindeki meslek ve iktisadi faaliyetlerin nasıl kodlanacağını ve nasıl ayırma tabi tutulacağını ayrıntılı olarak anlatmıştır.

3.9.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıtları

3.9.4.1. Hanehalkı Soru Kağıdı

1965 Genel Nüfus Sayımı'nda toplu bir bülten kullanılmıştır²⁹. Yani her bir hane halkı için ayrı bir soru kağıdı doldurulmuştur. Hane halkı soru kağıdı üç bölümden oluşmuştur.

²⁸ A.g.e., s. 3

²⁹ A.g.e., s. 3

Birinci bölüm coğrafi dağılım ile ilgili soruları, ikinci bölüm hane halkı yapısı ve konut ile ilgili soruları, üçüncü bölüm ise hane halkı üyelerinin sosyal ve ekonomik nitelikleri ile ilgili soruları içermiştir³⁰.

3.9.4.2. Bina Soru Kağıdı

Birleşmiş Milletler örgütünün tavsiyelerine uyularak ve ülkemizdeki bina nitelikleri ile ilgili çalışmalara ışık tutmak amacı ile 1965 Genel Nüfus Sayımı ile birlikte Binalar Sayımı da yapılmıştır. Ülkemizde ilk kez il ve ilçe merkezleri ile nüfusu beş bin ve daha yukarı olan yerleşim birimlerinde yapılan sayımda Bina Soru Kağıdı kullanılmıştır.³¹ Soru kağıdında binaların nitelikleri ile ilgili sorular yer almıştır.

3.9.5. 1965 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması

1965 Genel Nüfus Sayımı 24 Ekim 1965 tarihinde yapılmış ve aynı gün bitirilmiştir. Sayımın alan çalışması esnasında DİE (Devlet İstatistik Enstitüsü) tarafından eğitilen ve seçilen yaklaşık 350.000 kişi görev almıştır. Belirlenen sayım bölgeleri sayım memurları tarafından tek tek dolaşarak haneler ziyaret edilmiş ve bina soru kağıtları ile hane halkı soru kağıtları doldurulmuştur. Doldurulan formlar Kontrol memurlarınca kontrol edilerek, veri girişi yapılması için mühürlenerek DİE Başkanlığı'na gönderilmiştir. DİE Başkanlığı tarafından gelen doğru formlar kontrol edildikten sonra DİE Veri Giriş Personeli tarafından veri girişi yapılmış ve sorunsuz bir şekilde sayım tamamlanmıştır.

3.10. 1970 GENEL NÜFUS SAYIMI

3.10.1. Sayımın Amacı

1970 Genel Nüfus Sayımı' nın amacı sayım günü Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde bulunan asker, sivil, yerli ve yabancı nüfusun sayısını, sosyal ve ekonomik

³⁰ A.g.e., s. 3

³¹ A.g.e., s. 4

niteliklerini idari bölünüş (il, ilçe merkezleri ile bucak ve köy muhtarlıkları) içerisinde eksiksiz olarak saptamak olmuştur³².

3.10.2. Sayımın Yöntemi

1970 Genel Nüfus Sayımı geleneksel nüfus sayım yöntemine göre yapılmıştır. Yani sayım ülkemiz sınırları içerisindeki tüm nüfusu kapsamış, aynı gün başlayarak aynı gün içerisinde tamamlanmıştır.

3.10.3. Sayımın Yasal Dayanakları

1970 Genel Nüfus Sayımı 13 Haziran 1962 tarih ve 53 sayılı Devlet İstatistik Enstitüsü' nün Görev Yetki ve Kuruluşu Hakkında Kanun' a dayanılarak yapılmıştır. Ayrıca 1970 Genel Nüfus Sayımı çeşitli yönetmelikler de hazırlanmış ve yayımlanmıştır. Bu yönetmelikler ve içerikleri şunlardır:³³

1. Numaralama Yönetmeliği: Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından 1963 yılında hazırlanan Numaralama Yönetmeliği, numaralama çalışmalarının nasıl ve kimler tarafından yapılacağını belirtmiştir.
2. Vali ve Kaymakamlılar ile Sayım Komitelerinin Çalışmalarına Ait Yönetmelik: Sayımdan önce, sayım gününde ve sayımdan sonra sayım komitelerinin neler yapacağı bu yönetmelik ile ayrıntılı olarak belirlenmiştir.
3. Sayım ve Kontrol Memurlarına Mahsus Yönetmelik: Sayımdan önce, sayım gününde ve sayımdan sonra sayım ve kontrol memurlarının yapacakları çalışmalar ve görevleri bu yönetmelikte ayrıntılı olarak belirtilmiştir.
4. Askeri Karargah, Birlik ve Kurumlara Ait Yönetmelik: Sayımdan önce, sayım gününde ve sayımdan sonra askeri birlik ve kurumların neler yapacağı bu yönetmelik ile ayrıntılı olarak belirlenmiştir.
5. Editing ve Kod Yönetmeliği: Soru kağıtlarının nasıl kodlanacağını ve doğru olarak cevaplandırılan soruların yardımı ile yanlış ve noksanların nasıl en aza indirileceği bu yönetmelik ile açıklanmıştır.

³²Devlet İstatistik Enstitüsü, **1970 Genel Nüfus Sayımı İdari Bölünüş Türkiye**, Ankara, 1977, s. 2

³³ **A.g.e.**, s. 3

6. Meslek ve İktisadi Faaliyet Sınıflandırılmasına Ait Yönetmelik: Soru kağıtları üzerindeki meslek ve iktisadi faaliyetlerin nasıl kodlanacağını ve nasıl ayırıma tabi tutulacağını ayrıntılı olarak anlatmıştır.

3.10.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıtları

3.10.4.1. Hanehalkı Soru Kağıdı

1970 Genel Nüfus Sayımı'nda toplu bir bülten kullanılmıştır.³⁴ Yani her bir hane halkı için ayrı bir soru kağıdı doldurulmuştur. Hane halkı soru kağıdı üç bölüme ayrılmıştır.

Birinci bölüm coğrafi dağılım ile ilgili soruları, ikinci bölüm hane halkı yapısı ve konut ile ilgili soruları, üçüncü bölüm ise hane halkı üyelerinin sosyal ve ekonomik nitelikleri ile ilgili soruları içermiştir.³⁵

3.10.4.2. Bina Soru Kağıdı

Birleşmiş Milletler örgütünün tavsiyelerine uyularak ve ülkemizdeki bina nitelikleri ile ilgili çalışmalara ışık tutmak amacı ile 1970 Genel Nüfus Sayımı ile birlikte Binalar Sayımı da yapılmıştır. Ülkemizde il ve ilçe merkezleri ile nüfusu beş bin ve daha yukarı olan yerleşim birimlerinde yapılan sayımda Bina Soru Kağıdı kullanılmıştır. Soru kağıdında binaların nitelikleri ile ilgili sorular yer almıştır.

3.10.5. 1970 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması

1970 Genel Nüfus Sayımı 25 Ekim 1970 tarihinde yapılmış ve aynı gün bitirilmiştir. Sayımın alan çalışması esnasında DİE tarafından eğitilen ve seçilen yaklaşık 400.000 kişi görev almıştır. Belirlenen sayım bölgeleri sayım memurları tarafından tek tek dolaşarak haneler ziyaret edilmiş ve bina soru kağıtları ile hane halkı soru kağıtları doldurulmuştur. Doldurulan formlar Kontrol memurlarınca kontrol edilerek, veri girişi yapılması için mühürlenerek DİE Başkanlığı'na gönderilmiştir. DİE Başkanlığı tarafından gelen doğru

³⁴A.g.e., s. 3

³⁵A.g.e., s. 3

formlar kontrol edildikten sonra DİE Veri Giriş Personeli tarafından veri girişi yapılmış ve sorunsuz bir şekilde sayım tamamlanmıştır.

3.11. 1975 GENEL NÜFUS SAYIMI

3.11.1. Sayımın Amacı

1975 Genel Nüfus Sayımı' nın amacı sayım günü Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde bulunan asker, sivil, yerli ve yabancı nüfusun sayısını, sosyal ve ekonomik niteliklerini idari bölünüş (il, ilçe merkezleri ile bucak ve köy muhtarlıkları) içerisinde eksiksiz olarak saptamak olmuştur.³⁶

3.11.2. Sayımın Yöntemi

1975 Genel Nüfus Sayımı ülkemizde yapılan diğer sayımlar gibi geleneksel sayım yöntemine göre yapılmıştır. Sayım ülkemiz sınırları içerisindeki tüm nüfusu kapsamış, aynı gün başlayarak aynı gün içerisinde tamamlanmıştır.

3.11.3. Sayımın Yasal Dayanakları

1975 Genel Nüfus Sayımı 13 Haziran 1962 tarih ve 53 sayılı Devlet İstatistik Enstitüsü' nün Görev Yetki ve Kuruluşu Hakkında Kanun' a dayanılarak yapılmıştır. Ayrıca 1975 Genel Nüfus Sayımı çeşitli yönetmelikler de hazırlanmış ve yayımlanmıştır. Bu yönetmelikler ve içerikleri şunlardır:³⁷

1. Numaralama Yönetmeliği: Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından 1963 yılında hazırlanan Numaralama Yönetmeliği, numaralama çalışmalarının nasıl ve kimler tarafından yapılacağını belirtmiştir.
2. Vali ve Kaymakamlılar ile Sayım Komitelerinin Çalışmalarına Ait Yönetmelik: Sayımdan önce, sayım gününde ve sayımdan sonra sayım komitelerinin neler yapacağı bu yönetmelik ile ayrıntılı olarak belirlenmiştir.

³⁶ Devlet İstatistik Enstitüsü, **1975 Genel Nüfus Sayımı İdari Bölünüş Türkiye**, Ankara, 1982, s. 2

³⁷ **A.g.e.**, s. 2

3. Sayım ve Kontrol Memurlarına Mahsus Yönetmelik: Sayımdan önce, sayım gününde ve sayımdan sonra sayım ve kontrol memurlarının yapacakları çalışmalar ve görevleri bu yönetmelikte ayrıntılı olarak belirtilmiştir.
4. Askeri Karargah, Birlik ve Kurumlara Ait Yönetmelik: Sayımdan önce, sayım gününde ve sayımdan sonra askeri birlik ve kurumların neler yapacağı bu yönetmelik ile ayrıntılı olarak belirlenmiştir.
5. Editing ve Kod Yönetmeliği: Soru kağıtlarının nasıl kodlanacağını ve doğru olarak cevaplandırılan soruların yardımı ile yanlış ve noksanların nasıl en aza indirileceği bu yönetmelik ile açıklanmıştır.
6. Meslek ve İktisadi Faaliyet Sınıflandırılmasına Ait Yönetmelik: Soru kağıtları üzerindeki meslek ve iktisadi faaliyetlerin nasıl kodlanacağını ve nasıl ayırma tabi tutulacağını ayrıntılı olarak anlatmıştır.

3.11.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıtları

3.11.4.1. Hanehalkı Soru Kağıdı

1975 Genel Nüfus Sayımı'nda toplu bir bülten kullanılmıştır.³⁸ Yani her bir hane halkı için ayrı bir soru kağıdı doldurulmuştur. Hane halkı soru kağıdı üç bölümden oluşmuştur.

Birinci bölüm coğrafi dağılım ile ilgili soruları, ikinci bölüm hane halkı yapısı ve konut ile ilgili soruları, üçüncü bölüm ise hane halkı üyelerinin sosyal ve ekonomik nitelikleri ile ilgili soruları içermiştir.

3.11.4.2. Bina Soru Kağıdı

Birleşmiş Milletler örgütünün tavsiyelerine uyularak ve ülkemizdeki bina nitelikleri ile ilgili çalışmalara ışık tutmak amacı ile 1975 Genel Nüfus Sayımı ile birlikte Binalar Sayımı da yapılmıştır. Ülkemizde ilk kez il ve ilçe merkezleri ile nüfusu beş bin ve daha

³⁸ A.g.e., s. 3

yukarı olan yerleşim birimlerinde yapılan sayımda Bina Soru Kağıdı kullanılmıştır³⁹. Soru kağıdında binaların nitelikleri ile ilgili sorular yer almıştır.

3.11.5. 1975 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması

1975 Genel Nüfus Sayımı 26 Ekim 1975 tarihinde yapılmış ve aynı gün bitirilmiştir. Sayımın alan çalışması esnasında DİE tarafından eğitilen ve seçilen yaklaşık 400.000 kişi görev almıştır. Belirlenen sayım bölgeleri sayım memurları tarafından tek tek dolaşarak haneler ziyaret edilmiş ve bina soru kağıtları ile hane halkı soru kağıtları doldurulmuştur. Doldurulan formlar Kontrol memurlarınca kontrol edilerek, veri girişi yapılması için mühürlenerek DİE Başkanlığı'na gönderilmiştir. DİE Başkanlığı tarafından gelen doğru formlar kontrol edildikten sonra DİE Veri Giriş Personeli tarafından veri girişi yapılmış ve sorunsuz bir şekilde sayım tamamlanmıştır.

3.12. 1980 Genel Nüfus Sayımı

3.12.1. Sayımın Amacı

1980 Genel Nüfus Sayımı'nın amacı sayım günü Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde bulunan asker, sivil, yerli ve yabancı nüfusun sayısını, sosyal ve ekonomik niteliklerini idari bölünüş (il, ilçe merkezleri ile bucak ve köy muhtarlıkları) içerisinde eksiksiz ve doğru olarak saptamak olmuştur.⁴⁰

3.12.2. Sayımın Yöntemi

1980 Genel Nüfus Sayımı, ülkemizde daha önce yapılan sayımlar gibi geleneksel sayım yöntemine göre yapılmıştır. Sayım ülkemiz sınırları içindeki tüm nüfusu kapsamış ve aynı gün başlayarak aynı gün içerisinde bitirilmiştir.

³⁹ A.g.e., s. 3

⁴⁰ Devlet İstatistik Enstitüsü, **1980 Genel Nüfus Sayımı İdari Bölünüş Türkiye**, Ankara, 1984, s. 2

3.12.3. Sayımın Yasal Dayanakları

1980 Genel Nüfus Sayımı 13 Haziran 1962 tarih ve 53 sayılı Devlet İstatistik Enstitüsü' nün Görev Yetki ve Kuruluşu Hakkında Kanun' a dayanılarak yapılmıştır. Ayrıca 1003 sayılı Numaralama Kanunu da sayım öncesi numaralama işlemleri için yasal dayanak teşkil etmiştir. 1980 Genel Nüfus Sayımı için yine bazı yönetmelikler çıkarılmıştır. Bu yönetmelikler ve içerikleri şunlardır⁴¹:

1. Vali ve Kaymakamlılar ile Sayım Komitelerinin Çalışmalarına Ait Yönetmelik: Sayımdan önce, sayım gününde ve sayımdan sonra sayım komitelerinin neler yapacağı bu yönetmelik ile ayrıntılı olarak belirlenmiştir.
2. Sayım ve Kontrol Memurlarına Mahsus Yönetmelik: Sayımdan önce, sayım gününde ve sayımdan sonra sayım ve kontrol memurlarının yapacakları çalışmalar ve görevleri bu yönetmelikte ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

3.12.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıtları

1980 Genel Nüfus Sayımı' nda toplu bir bülten kullanılmıştır Form dört bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm adres ile ilgili soruları, ikinci bölüm yerin niteliği ile ilgili soruları, üçüncü bölüm hane halkına ilişkin soruları, dördüncü bölüm kişisel niteliklere ilişkin soruları kapsamıştır.

3.12.5. Sayım Öncesi Yapılan Hazırlık Çalışmaları

1980 Genel Nüfus Sayımı öncesinde yapılan çalışmalar şunlardır:⁴²

1. 1980 Genel Nüfus Sayımı Komitesi tarafından alanda kullanılacak soru kağıtları hazırlanmıştır.
2. 1978 yılı Kasım ayında İstanbul, Konya, Ordu, Diyarbakır ve Muğla illerinde tam sayım ve örnekleme yöntemi üzerine ; 1979 yılı Temmuz ayında Trabzon , Kırşehir ve Bilecik illerinde tam sayım, örnekleme, uygulama ve soru kağıtları üzerine deneme sayımları yapılmıştır.

⁴¹ A.g.e., s. 3

⁴² A.g.e., s. 4

3. 1979 yılında Numaralama Kanunu' na göre yetkili idarelerce numaralama çalışmaları yapılmıştır.
4. Vali ve Kaymakamlılar ile Sayım Komitelerinin Çalışmalarına Ait Yönetmelik' e göre sayım komiteleri oluşturulmuştur.
5. Sayım ve Kontrol Memurlarına Mahsus Yönetmelik' e göre sayım ve kontrol memurlarına gerekli eğitimler verilmiştir.
6. Numaralama Yönetmeliği' ne göre doldurulan bina cetvellerine göre sayım bölgeleri belirlenmiştir.

3.12.6. 1980 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması

1980 Genel Nüfus Sayımı 12 Ekim 1980 tarihinde yapılmıştır. Sayım günü görevliler ve bazı izinliler dışında sayım süresince sokağa çıkma yasağı uygulanmıştır. Sayım tüm Türkiye sınırları içinde sabah en geç saat 08:00' da başlamış ve genellikle yine aynı gün 17:00' da tamamlanmıştır. Sayım memurları kendilerine verilen sayım bölgelerindeki tüm haneleri tek tek ziyaret etmişler ve soru kağıtlarını doldurmuşlardır. Yine sayım günü otobüs, tren gibi vasıtalarda seyahatte olan vatandaşlarımız için ve kurumsal alanlarda bulunan vatandaşlarımız için ayrı sayım memurları görevlendirilmiştir.

1980 Genel Nüfus Sayımı 12 Eylül Harekatı'nın güven ve disiplin ortamı içinde uygulandığından güvenilirliği yüksek, aksaklıkları asgari ölçüde olmuştur.

Sayımın alan çalışması tamamlandıktan sonra sayım memurlarınca doldurulan soru kağıtları kontrol memurlarınca kontrol edilmiştir. Sayım Kontrol Cetvelleri bu memurlar tarafında doldurulduktan sonra, illerde Valiler ilin merkezine ait nüfusu bir kalem, merkez ilçesine bağlı köylerin nüfus toplamını ayrı bir kalem halinde ; Kaymakamlar ilçe nüfusunu bir kalem ve ilçeye bağlı bucak ve köylerin nüfus toplamını ayrı bir kalem halinde DİE Başkanlığı'na telgraf ile sayım gününden en geç 2 gün sonra bildirmişlerdir. Böylece sayıma ilişkin geçici sonuçlar açıklanabilmiştir.

Sayımın geçici sonuçlarının bildirilmesinin ardından doldurulan formlar il, ilçe, bucak ve köy bağlamında ayrı ayrı paketlenerek DİE Başkanlığı'na gönderilmiştir. DİE Başkanlığınca gelen formların veri girişi yapılarak kesin sonuçlara ulaşılmıştır.

3.13. 1985 GENEL NÜFUS SAYIMI

3.13.1. Sayımın Amacı

1985 Genel Nüfus Sayımı' nın amacı sayım günü Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde bulunan asker, sivil, yerli ve yabancı nüfusun sayısını, sosyal ve ekonomik niteliklerini idari bölünüş (il, ilçe merkezleri ile bucak ve köy muhtarlıkları) içerisinde eksiksiz ve doğru olarak saptamak olmuştur.⁴³

3.13.2. Sayımın Yöntemi

1985 Genel Nüfus Sayımı, ülkemizde daha önce yapılan sayımlar gibi geleneksel sayım yöntemine göre yapılmıştır. Sayım ülkemiz sınırları içindeki tüm nüfusu kapsamış ve aynı gün başlayarak aynı gün içerisinde bitirilmiştir.

3.13.3. Sayımın Yasal Dayanakları

1980 Genel Nüfus Sayımı 13 Haziran 1962 tarih ve 53 sayılı Devlet İstatistik Enstitüsü' nün Görev Yetki ve Kuruluşu Hakkında Kanun' a dayanılarak yapılmıştır. Ayrıca 1003 sayılı Numaralama Kanunu da sayım öncesi numaralama işlemleri için yasal dayanak teşkil etmiştir. 1980 Genel Nüfus Sayımı için yine bazı yönetmelikler çıkarılmıştır. Bu yönetmelikler ve içerikleri şunlardır:⁴⁴

Sayım Komiteleri ve Bürolarının Kuruluş, Görev ve Çalışma Esaslarına Ait Yönetmelik: Yönetmelik ile sayım komitelerinin kimlerden oluşacağı, nasıl kurulacağı ve sayım bürolarının nasıl kurulacağı ve kimlerin bürolarda görev alacağı ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

3.13.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıtları

1985 Genel Nüfus Sayımı' nda toplu bir bülten kullanılmıştır Form dört bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm adres ile ilgili soruları, ikinci bölüm yerin niteliği ile ilgili

⁴³ Devlet İstatistik Enstitüsü, **1985 Genel Nüfus Sayımı İdari Bölünüş Türkiye**, Ankara, 1989, s. 2

⁴⁴ **A.g.e.**, s. 3

soruları, üçüncü bölüm hane halkına ilişkin soruları, dördüncü bölüm kişisel niteliklere ilişkin soruları kapsamıştır.

3.13.5. Sayım Öncesi Yapılan Hazırlık Çalışmaları

1985 Genel Nüfus Sayımı öncesinde yapılan çalışmalar şunlardır:

1. 1985 Genel Nüfus Sayımı Komitesi tarafından alanda kullanılacak soru kağıtları hazırlanmıştır.
2. 1984 yılında Numaralama Yönetmeliği' ne göre yetkili idarelerce numaralama çalışmaları yapılmıştır.
3. Sayım Komiteleri ve Bürolarının Kuruluş, Görev ve Çalışma Esaslarına Ait Yönetmelik 'e göre sayım komiteleri oluşturulmuştur.
4. Sayımda görev alacak sayım ve kontrol memurlarına gerekli eğitimler verilmiştir.
5. Numaralama Yönetmeliği' ne göre doldurulan bina cetvellerine göre sayım bölgeleri belirlenmiştir.

3.13.6. 1985 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması

1985 Genel Nüfus Sayımı 20 Ekim 1985 tarihinde yapılmıştır. Sayım günü görevliler ve bazı izinliler dışında sayım süresince sokağa çıkma yasağı uygulanmıştır. Sayım tüm Türkiye sınırları içinde sabah en geç saat 08:00' da başlamış ve genellikle yine aynı gün 17:00' da tamamlanmıştır. Sayım memurları kendilerine verilen sayım bölgelerindeki tüm haneleri tek tek ziyaret etmişler ve soru kağıtlarını doldurmuşlardır. Yine sayım günü otobüs, tren gibi vasıtalarda seyahatte olan vatandaşlarımız için ve kurumsal alanlarda bulunan vatandaşlarımız için ayrı sayım memurları görevlendirilmiştir.

Sayımın alan çalışması tamamlandıktan sonra sayım memurlarınca doldurulan soru kağıtları kontrol memurlarınca kontrol edilmiştir. Sayım Kontrol Cetvelleri bu memurlar tarafında doldurulduktan sonra, illerde Valiler ilin merkezine ait nüfusu bir kalem, merkez ilçesine bağlı köylerin nüfus toplamını ayrı bir kalem halinde ; Kaymakamlar ilçe nüfusunu bir kalem ve ilçeye bağlı bucak ve köylerin nüfus toplamını ayrı bir kalem

halinde DİE Başkanlığı'na telgraf ile sayım gününden en geç 2 gün sonra bildirmişlerdir. Böylece sayıma ilişkin geçici sonuçlar açıklanabilmiştir.

Sayımın geçici sonuçlarının bildirilmesinin ardından doldurulan formlar il, ilçe, bucak ve köy bağlamında ayrı ayrı paketlenerek DİE Başkanlığı'na gönderilmiştir. DİE Başkanlığınca gelen formların veri girişi yapılarak kesin sonuçlara ulaşılmıştır.

3.14. 1990 GENEL NÜFUS SAYIMI

3.14.1. Sayımın Amacı

1990 Genel Nüfus Sayımı' nın amacı sayım günü Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde bulunan asker, sivil, yerli ve yabancı nüfusun sayısını, sosyal ve ekonomik niteliklerini idari bölünüş (il, ilçe merkezleri ile bucak ve köy muhtarlıkları) içerisinde eksiksiz ve doğru olarak saptamak olmuştur.⁴⁵

3.14.2. Sayımın Yöntemi

1990 Genel Nüfus Sayımı, ülkemizde daha önce yapılan sayımlar gibi geleneksel sayım yöntemine göre yapılmıştır. Sayım ülkemiz sınırları içindeki tüm nüfusu kapsamış ve aynı gün başlayarak aynı gün içerisinde bitirilmiştir.

3.14.3. Sayımın Yasal Dayanakları

1990 Genel Nüfus Sayımı' nın yasal dayanakları 8 Haziran 1984 tarih ve 219 sayılı Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı'nın Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 23 Şubat 1990 tarih ve 403 sayılı 291 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname' nin 2 inci maddesinin 'd' Fıkrasında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname' dir. Ayrıca 1003 sayılı Numaralama Kanunu sayım öncesi numaralama işlemleri için yasal dayanak teşkil etmiştir. 1990 Genel Nüfus Sayımı için yine bazı yönetmelikler çıkarılmıştır. Bu yönetmelikler ve içerikleri şunlardır.⁴⁶

⁴⁵ Devlet İstatistik Enstitüsü, **1990 Genel Nüfus Sayımı İdari Bölünüş Türkiye**, Ankara, 1993, s. 2

⁴⁶ **A.g.e.**, s. 3

Sayım Komiteleri ve Bürolarının Kuruluş, Görev ve Çalışma Esaslarına Ait Yönetmelik: Yönetmelik ile sayım komitelerinin kimlerden oluşacağı, nasıl kurulacağı ve sayım bürolarının nasıl kurulacağı ve kimlerin bürolarda görev alacağı ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

3.14.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıtları

1990 Genel Nüfus Sayımı' nda toplu bir bülten kullanılmıştır. Form dört bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm adres ile ilgili soruları, ikinci bölüm yerin niteliği ile ilgili soruları, üçüncü bölüm hane halkına ilişkin soruları, dördüncü bölüm kişisel niteliklere ilişkin soruları kapsamıştır.

3.14.5. Sayım Öncesi Yapılan Hazırlık Çalışmaları

1990 Genel Nüfus Sayımı öncesinde yapılan çalışmalar şunlardır:

1. 1990 Genel Nüfus Sayımı Komitesi tarafından alanda kullanılacak soru kağıtları hazırlanmıştır.
2. 1990 yılında Numaralama Yönetmeliği' ne göre yetkili idarelerce numaralama çalışmaları yapılmıştır.
3. Sayım Komiteleri ve Bürolarının Kuruluş, Görev ve Çalışma Esaslarına Ait Yönetmelik 'e göre sayım komiteleri oluşturulmuştur.
4. Sayımda görev alacak sayım ve kontrol memurlarına gerekli eğitimler verilmiştir.
5. Numaralama Yönetmeliği' ne göre doldurulan bina cetvellerine göre sayım bölgeleri belirlenmiştir.

3.14.6. 1990 Genel Nüfus Sayımı Alan Uygulaması

1990 Genel Nüfus Sayımı 21 Ekim 1990 tarihinde yapılmıştır. Sayım günü görevliler ve bazı izinliler dışında sayım süresince sokağa çıkma yasağı uygulanmıştır. Sayım tüm Türkiye sınırları içinde sabah en geç saat 08:00' da başlamış ve genellikle yine aynı gün 17:00' da tamamlanmıştır. Sayım memurları kendilerine verilen sayım bölgelerindeki

tüm haneleri tek tek ziyaret etmişler ve soru kağıtlarını doldurmuşlardır. Yine sayım günü otobüs, tren gibi vasıtalarda seyahatte olan vatandaşlarımız için ve kurumsal alanlarda bulunan vatandaşlarımız için ayrı sayım memurları görevlendirilmiştir.

Sayımın alan çalışması tamamlandıktan sonra sayım memurlarınca doldurulan soru kağıtları kontrol memurlarınca kontrol edilmiştir. Sayım Kontrol Cetvelleri bu memurlar tarafında doldurulduktan sonra, illerde Valiler ilin merkezine ait nüfusu bir kalem, merkez ilçesine bağlı köylerin nüfus toplamını ayrı bir kalem halinde ; Kaymakamlar ilçe nüfusunu bir kalem ve ilçeye bağlı bucak ve köylerin nüfus toplamını ayrı bir kalem halinde DİE Başkanlığı'na telgraf ile sayım gününden en geç 2 gün sonra bildirmişlerdir. Böylece sayıma ilişkin geçici sonuçlar açıklanabilmiştir.

Sayımın geçici sonuçlarının bildirilmesinin ardından doldurulan formlar il, ilçe, bucak ve köy bağlamında ayrı ayrı paketlenerek DİE Başkanlığı'na gönderilmiştir. DİE Başkanlığınca gelen formların veri girişi yapılarak kesin sonuçlara ulaşılmıştır.

DİE Başkanlığı tarafından tesadüfi olarak örnekleme yöntemi ile belirlenen köy, kasaba, il ve ilçe merkezlerinde 1990 Genel Nüfus Sayımı'nın kalite kontrol çalışması da yapılmıştır.

3.15. 1997 GENEL NÜFUS TESPİTİ

3.15.1. Nüfus Tespitinin Amacı

1997 Genel Nüfus Tespiti'nin amacı sayım günü Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde bulunan asker, sivil, yerli ve yabancı nüfusun sayısını, sosyal ve ekonomik niteliklerini idari bölünüş (il, ilçe merkezleri ile bucak ve köy muhtarlıkları) içerisinde eksiksiz ve doğru olarak saptamak olmuştur.

Ayrıca 1997 Genel Nüfus Tespiti ile ülkemizde ilk defa ikametgaha dayalı sayısal sonuçların yerleşim yeri bazında verilmesi amaçlanmıştır.⁴⁷

⁴⁷ Devlet İstatistik Enstitüsü, **1997 Genel Nüfus Tespiti Türkiye**, Ankara, 2000 s. 2

3.15.2. Nüfus Tespitinin Yöntemi

1997 Genel Nüfus Tespiti tam sayım olarak ve milli sınırlarımız içindeki bütün nüfusu saymak sureti ile bir günde uygulanmıştır. Tespit günü kişiler nerede bulunuyorsa orada tespite tabi tutulmuştur. Bu açıdan yöntem geleneksel yöntemidir. Ancak, kişileri daimi ikametgahları sorularak, tespit günü kişiler daimi ikametgahlarını hangi yerleşim yeri beyan etmişler ise, o yerleşim yeri nüfusuna dahil edilmişlerdir. Bu açıdan yöntem karma yöntemdir.

3.15.3. Nüfus Tespitinin Yasal Dayanakları

1997 Genel Nüfus Tespiti' nin yasal dayanağı 30 Temmuz 1997 tarih ve 4300 sayılı Genel Nüfus Tespiti Yapılması ve Seçmen Kütüklerinin Güncelleştirilmesi Hakkında Kanun' dur. Ayrıca 1003 sayılı Numaralama Kanunu tespit öncesi numaralama işlemleri için yasal dayanak teşkil etmiştir. 1997 Genel Nüfus Tespiti için yine bazı yönetmelikler çıkarılmıştır. Bu yönetmelikler ve içerikleri şunlardır:⁴⁸

Nüfus Tespit Komiteleri ve Bürolarının Kuruluş, Görev ve Çalışma Esaslarına Ait Yönetmelik: Yönetmelik ile nüfus tespit komitelerinin kimlerden oluşacağı, nasıl kurulacağı ve tespit bürolarının nasıl kurulacağı ve kimlerin bürolarda görev alacağı ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

3.15.4. Nüfus Tespitinde Kullanılan Soru Kağıtları

1997 Genel Nüfus Tespiti' nde kullanılan soru formu dört bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm adres ile ilgili soruları, ikinci bölüm yerin niteliği ile ilgili soruları, üçüncü bölüm hane halkına, hane halkı reisine ve konuta ilişkin soruları, dördüncü bölüm kişisel niteliklere ilişkin soruları kapsamıştır.⁴⁹

3.15.5. Nüfus Tespiti Öncesi Yapılan Hazırlık Çalışmaları

1997 Genel Nüfus Tespiti öncesinde yapılan çalışmalar şunlardır:

⁴⁸ A.g.e., s. 2

⁴⁹ A.g.e., s. 3

1. DİE tarafından alanda kullanılacak soru kağıtları hazırlanmıştır.
2. 1997 yılında Numaralama Yönetmeliği' ne göre yetkili idarelerce numaralama çalışmaları yapılmıştır.
3. Nüfus Tespit Komiteleri ve Bürolarının Kuruluş, Görev ve Çalışma Esaslarına Ait Yönetmelik 'e göre nüfus tespit komiteleri ve tespit büroları oluşturulmuştur.
4. Tespitte görev alacak tespit ve kontrol memurlarına gerekli eğitimler verilmiştir.
5. Numaralama Yönetmeliği' ne göre doldurulan bina cetvellerine göre tespit bölgeleri belirlenmiştir.

3.15.6. 1997 Nüfus Tespiti Alan Uygulaması

1997 Genel Nüfus Tespiti 30 Kasım 1997 tarihinde yapılmıştır. Tespit günü görevliler ve bazı izinliler dışında sayım süresince sokağa çıkma yasağı uygulanmıştır. Tespit tüm Türkiye sınırları içinde sabah en geç saat 08:00' da başlamış ve genellikle yine aynı gün 17:00' da tamamlanmıştır. Tespit memurları kendilerine verilen tespit bölgelerindeki tüm haneleri tek tek ziyaret etmişler ve soru kağıtlarını doldurmuşlardır. Yine tespit günü otobüs, tren gibi vasıtalarda seyahatte olan vatandaşlarımız için ve kurumsal alanlarda bulunan vatandaşlarımız için ayrı tespit memurları görevlendirilmiştir.

Tespitin alan çalışması tamamlandıktan sonra tespit memurlarınca doldurulan soru kağıtları kontrol memurlarınca kontrol edilmiştir. Tespit Kontrol Cetvelleri bu memurlar tarafında doldurulduktan sonra, illerde Valiler ilin merkezine ait nüfusu bir kalem, merkez ilçesine bağlı köylerin nüfus toplamını ayrı bir kalem halinde ; Kaymakamlar ilçe nüfusunu bir kalem ve ilçeye bağlı bucak ve köylerin nüfus toplamını ayrı bir kalem halinde DİE Başkanlığı'na telgraf ile sayım gününden en geç 2 gün sonra bildirmişlerdir. Böylece sayıma ilişkin geçici sonuçlar açıklanabilmiştir.

Sayımın geçici sonuçlarının bildirilmesinin ardından doldurulan formlar il, ilçe, bucak ve köy bağlamında ayrı ayrı paketlenerek DİE Başkanlığı'na gönderilmiştir. DİE Başkanlığınca gelen formların optik veri girişi yapılarak kesin sonuçlara ulaşılmıştır.

3.16. 2000 Genel Nüfus Sayımı

3.16.1. Sayımın Amacı

2000 Genel Nüfus Sayımının amacı, sayımın uygulama tarihinde sınırlarımız içinde bulunan nüfus büyüklüğünü, idari bölünüşe göre dağılımını ve başlıca demografik, sosyal ve ekonomik niteliklerini tam ve doğru olarak tespit etmek olmuştur.⁵⁰

3.16.2. Sayımın Yöntemi

2000 Genel Nüfus Sayımı, ülkemizde daha önce yapılan sayımlar gibi geleneksel sayım yöntemine göre yapılmıştır. Sayım ülkemiz sınırları içindeki tüm nüfusu kapsamış ve aynı gün başlayarak aynı gün içerisinde bitirilmiştir.

3.16.3. Sayımın Yasal Dayanakları

2000 Genel Nüfus Sayımı'nın yasal dayanakları 8 Haziran 1984 tarih ve 219 sayılı Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı'nın Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 23 Şubat 1990 tarih ve 403 sayılı 291 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2 inci maddesinin 'd' Fıkrasında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'dir. Ayrıca 1003 sayılı Numaralama Kanunu sayım öncesi numaralama işlemleri için yasal dayanak teşkil etmiştir.⁵¹

3.16.4. Sayımda Kullanılan Soru Kağıtları

2000 Genel Nüfus Sayımı'nda kullanılan form dört bölümden oluşmuştur. Birinci bölüm adres ile ilgili soruları, ikinci bölüm yerin niteliği ile ilgili soruları, üçüncü bölüm hane halkına ve oturlan konuta ilişkin soruları, dördüncü bölüm kişisel niteliklere ilişkin soruları kapsamıştır.⁵²

⁵⁰ Devlet İstatistik Enstitüsü, **2000 Genel Nüfus Sayımı İdari Bölünüş Türkiye**, Ankara, 2003, s. 2

⁵¹ A.g.e., s. 3

⁵² A.g.e., s. 3

3.16.5. Sayım Öncesi Yapılan Hazırlık Çalışmaları

2000 Genel Nüfus Sayımı öncesinde yapılan çalışmalar şunlardır.⁵³

1. 2000 yılının Nisan-Temmuz ayları döneminde Numaralama Yönetmeliği' ne göre yetkili idarelerce numaralama çalışması yapılarak, Adres çerçevesi oluşturulmuştur.
2. 2000 yılının Haziran-Ağustos döneminde Bina Sayımları yapılarak oluşturulan adres çerçevesi kontrol edilmiştir.
3. İl ve ilçelerde sayım komiteleri ve sayım büroları oluşturulmuştur.
4. Sayımda görev alacak sayım ve kontrol memurlarına gerekli eğitimler verilmiştir.
5. Numaralama Yönetmeliği' ne göre doldurulan bina cetvellerine göre sayım bölgeleri belirlenmiştir.

3.16.6. Sayımın Alan Uygulaması

2000 Genel Nüfus Sayımı 22 Ekim 2000 tarihinde yapılmıştır. Sayım günü görevliler ve bazı izinliler dışında sayım süresince sokağa çıkma yasağı uygulanmıştır. Sayım tüm Türkiye sınırları içinde sabah en geç saat 08:00' da başlamış ve genellikle yine aynı gün 17:00' da tamamlanmıştır. Sayım memurları kendilerine verilen sayım bölgelerindeki tüm haneleri tek tek ziyaret etmişler ve soru kağıtlarını doldurmuşlardır. Yine sayım günü otobüs, tren gibi vasıtalarda seyahatte olan vatandaşlarımız için ve kurumsal alanlarda bulunan vatandaşlarımız için ayrı sayım memurları görevlendirilmiştir.

Sayımın alan çalışması tamamlandıktan sonra sayım memurlarınca doldurulan soru kağıtları kontrol memurlarınca kontrol edilmiştir. Sayım Kontrol Cetvelleri bu memurlar tarafında doldurulduktan sonra, illerde Valiler ilin merkezine ait nüfusu bir kalem, merkez ilçesine bağlı köylerin nüfus toplamını ayrı bir kalem halinde ; Kaymakamlar ilçe nüfusunu bir kalem ve ilçeye bağlı bucak ve köylerin nüfus toplamını ayrı bir kalem halinde DİE Başkanlığı'na telgraf ile sayım gününden en geç 2 gün sonra bildirmişlerdir. Böylece sayıma ilişkin geçici sonuçlar açıklanabilmiştir.

⁵³ A.g.e., s. 3

Sayımın geçici sonuçlarının bildirilmesinin ardından doldurulan formlar il, ilçe, bucak ve köy bağlamında ayrı ayrı paketlenerek DİE Başkanlığı'na gönderilmiştir. DİE Başkanlığınca gelen formların optik veri girişi yapılarak kesin sonuçlara ulaşılmıştır.

2000 Genel Nüfus Sayımı' nda DİE Başkanlığı mevcut en yeni ve gelişmiş bilgi işlem tekniklerini kullanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ADRESE DAYALI NÜFUS KAYIT SİSTEMİ

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) Türkiye Cumhuriyeti içerisinde daimi olarak ikamet eden Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ve yine Türkiye Cumhuriyeti içerisinde daimi olarak ikamet eden yabancı uyruklu vatandaşların adres bilgileri ile kimlik bilgilerinin eşleştirilmesi esasına dayanan geniş kapsamlı bir çalışmadır.

Çalışma esnasında, eşleştirme uygulamasında Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları için MERNİS (Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi) programı dahilinde sahip olunan 11 haneli Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numaraları kullanılmışken, yabancı uyruklu vatandaşlar için pasaport numaraları kullanılmıştır.

4.1. ADNKS'NİN AMAÇLARI ve YASAL DAYANAKLARI

- Ülkemiz sınırları içinde adres standardı oluşturmak.
- Nüfus ile ilgili bilgilere anında ve güncel olarak ulaşılmasını sağlamak.
- Nüfus ile bağlantılı kanunların uygulamasında kullanılacak bilgileri güncel olarak karar alıcıların hizmetine sunmak.
- Nüfus ve numaralama ile ilgili uygulamaları dinamik bir veri tabanında toplamak.
- Nüfus ile ilgili işlemlerin tek merkezli olarak işlemlerini sağlamak.
- Kullanıcılara nüfus ile ilgili güncel bilgi sağlamak.

ADNKS' nin temel amaçları bu şekilde özetlenebilir. Bu temel amaçları gerçekleştirmek için ADNKS çeşitli yasal güvenceler ile donatılmıştır. ADNKS' nin yasal dayanakları şunlardır:

- **5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu:** 5490 sayılı kanun ile ADNKS çalışmalarının nasıl yapılacağı ve yürütüleceği belirtilmiştir. İlgili hükümler sekizinci kısım madde 48' den başlayarak on üçüncü kısma kadar yer almıştır.
- **5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu:** Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından ADNKS için yapılacaklar bu kanunda belirtilmiştir.

- **Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik:** ADNKS çalışmalarının temelini teşkil eden numaralama çalışmalarının kimler tarafından ve nasıl yapılacağı bu yönetmelik ile belirtilmiştir.
- **Adres Kayıt Sistemi Yönetmeliği:** ADNKS alan ve eşleştirme çalışmaları sonrasında yapılacak işlemler ve yetkililer bu yönetmelikte belirtilmiştir.

Açıklamaya çalıştığımız hukuksal dayanaklar ile ADNKS çalışmaları sırasında tüm vatandaşlarımız bilgi vermeye mecbur kılınmış ve alınan bilgilerin başka herhangi bir amaç ile kullanılmayacağı garanti altına alınmıştır. Yine ilgili kanun ve yönetmeliklere dayanarak illerde vali başkanlığında il nüfus müdürü, il özel idare müdürü, il TÜİK danışmanı ve il belediye başkanının daimi üyeleri olduğu ADNKS İl Yürütme Komiteleri kurulmuştur. Ayrıca ilçelerde de Kaymakam başkanlığında ilçe nüfus müdürü, ilçe özel idare müdürü, ilçe TÜİK danışmanı ve ilçe belediye başkanının daimi üyeleri olduğu ADNKS İlçe Yürütme Komiteleri kurulmuştur. Komiteler yetkili oldukları yerleşim yerleri içerisinde ADNKS çalışmalarının sağlıklı olarak ve kanunlara uygun bir şekilde yürütülmesinden sorumlu kılınmışlardır.

ADNKS çalışmalarına ülkemizde resmi olarak başlanılmadan önce TÜİK Bölge Müdürlükleri tarafından belirlenmiş yerleşim birimlerinde pilot ADNKS çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

4.2. ADNKS UYGULAMASI

Çalışmanın tamamı bu bölümde ayrıntıları ile açıklanacaktır. Çalışmanın daha iyi anlaşılması amacı ile bu bölümde ADNKS dört bölümde incelenecektir. Birinci bölümde ADNKS'nin temeli olan Numaralama çalışması ve Ulusal Adres Veri Tabanı'ndan (UAVT) bahsedilecek, ikinci bölümde ADNKS alan uygulaması anlatılacak, üçüncü bölümde ise Muhtarlık askı süreci açıklanacaktır. Dördüncü ve son bölümde ise ADNKS'nin devir işlemleri ve sisteme hiç dahil edilemeyen vatandaşlar için uygulanan CATI (Computer Aided Telephone Interview) uygulaması anlatılacaktır.

4.2.1. Numaralama Çalışması ve Ulusal Adres Veri Tabanının Oluşturulması

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'nin (ADNKS) özü belirttiğimiz gibi vatandaşlarımızın adres bilgileri ile kimlik bilgilerini eşleştirmektir. Bu sebeple çalışmanın ilk safhası vatandaşlarımızın nüfus bilgilerinin eşleştirilmesini sağlayacak standart bir adres sistemi kurulmasıdır.

ADNKS' den önceki aşamaya baktığımızda ülkemizde belli bir adres standardının olmadığını ve çeşitli kamu kuruluşlarında aynı kişiye ait farklı adreslerin bulunduğunu görmekteyiz. Bu durumu şu örnek ile açıklayabiliriz :

Hüseyin Yıldırım' a Ait Posta İletilerinin Adresleri
Elektrik Faturası : Anavatan Cad. Zirve Otel Yanı Pelitli /TRABZON
Su Faturası : Devlet Karayolu Cad. Yıldırım Apartmanı Pelitli / TRABZON
Telefon Faturası : Adnan Kahveci Mah. Rize Cad. Zirve Otel Yanı 61010 Pelitli / TRABZON
Emekli Sandığı : Adnan Kahveci Mah. Rize Cad. No:160 Pelitli / TRABZON
Posta İletisi : Hükümet Caddesi Zirve Otel Yanı Kat:2 Pelitli / TRABZON
ÖSYM : Hükümet Cad. Adnan Kahveci Mah. No:160 Pelitli / TRABZON ⁵⁴

Yukarıdaki örnek tablodan da görüleceği gibi ülkemizde belirli bir adres standardı bulunmamaktadır. ADNKS' nin birincil amacı vatandaşlarımızın kimlik bilgilerinin eşleştirilmesini sağlayacak güncel ve standart bir adres sistemi kurulmasını sağlamaktır. Bu amaçla 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 69. maddesine dayanılarak hazırlanan Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik 31 Temmuz 2006'da tarihinde Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

⁵⁴T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu Yöntem Araştırmaları Daire Başkanlığı, **Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi ve Numaralama Çalışması Bilgilendirme Sunumu**, Ankara, 2006, s. 29

Yönetmelik ile Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde bulunan yapıların yetkili kılınan idarelerce nasıl numaralanacağı belirtilmiştir. Ayrıca yine aynı yönetmelik ile yapılan numaralama bilgilerinin kurulacak olan Ulusal Adres Veri Tabanı'na nasıl ve kimler tarafından aktarılacağı açıklanmıştır.

Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik' e göre belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde belediyeler tarafından, köy sınırları içerisinde il-ilçe özel idareleri tarafından binaların numaralama çalışmaları tamamlanacaktır. Yönetmeliğe göre numara verilecek yapılar şu şekilde açıklanmıştır: *“ Numara verilmesi gereken yapılar, her çeşit resmi binalarla ev, apartman, işyeri, cami, otel, fabrika, depo ve benzeri bütün binalardır. Bir binaya numara verilmesi için ikamete mahsus olup olmadığına, kullanım şekline, yapı belgelerinin bulunup bulunmadığına bakılmaz. Bina niteliğinde olmayan fakat içinde devamlı olarak ikamet edilen yerlere de geçici numara verilir. Sanayi sitelerindeki dükkan, mağaza, atölye, imalathane, fabrika ve bunun gibi her bir binaya, site içindeki sokak esasına göre numara verilir.⁵⁵”* Bu açıklamadan anlaşılacağı üzere yönetmeliğe göre ülkemizdeki bina ve bina niteliğine haiz tüm yerleşim yerlerine ve yine içinde ikamet edilmeyen binalara ve kullanım alanlarına da numara verilmesi öngörülmüştür. Ayrıca sadece bina olan yerlere değil ileride bina niteliği kazanacak olan yapıların (arsa, inşaat vb.) da numaralandırılması gereği belirtilmiştir. Bu sayede mevcut sistem bozulmadan yeni yapılacak binaların numaralama işlemlerinin tamamlanması amaçlanmıştır.

Numaralama işlemlerine başlamadan önce çalışmada görev alacak personele TÜİK görevlileri tarafından yönetmeliğe uygun numaralama çalışmasının nasıl yapılacağı düzenlenen eğitim çalışmaları ile anlatılmıştır.

Alan çalışması yapılırken Köy ve Belediye sınırları içerisinde 2 farklı form kullanılmıştır. Bunlar Köy Adres Formu ve Belediye Adres Formudur. Şimdi çok fazla detaya girmeden numaralama alan çalışması hakkında kısa bir bilgi vermek yerinde olacaktır.

⁵⁵ Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik, 31 Temmuz 2006, Md. 17

İlk olarak çalışmanın daha basit olduğu yerleşim birimi olan köylerden başlamak tarafımca yerinde olacaktır. Köyler bilindiği gibi en küçük yerleşim birimidir ve genellikle belediye sınırları içerisinde olan yerleşim birimleri gibi karmaşık bir yerleşim yapısı arz etmemektedir. Yani köylerde resmi olarak mahalle,cadde,sokak,meydan,bulvar gibi yerleşim birimlerine rastlamak çok zordur. Ancak köylerde numaralama çalışması yapacak eğitilmiş ve teknik yeterliliğe sahip personel bulmak da büyük bir zorluktur. Bu nedenle ADNKS' nin önemli bir safhası olan numaralama çalışması için köylerde görev yapan öğretmen ve imamlardan yararlanılmıştır. Köylerde yapılan numaralama çalışmasında, köyün girişinden başlanılarak yapıların birbirlerine yakınlığı dikkate alınarak ardışık olarak numaraların verilmesi ve niteliklerine göre Köy Adres Formuna aktarılması yöntemi kullanılmıştır. Bu nitelikler adres formunda şu şekildedir :

1. Konut : İçinde insanların yaşayabileceği yapıları kapsar.
2. Özel İşyeri : Belirli bir ekonomik amacı gerçekleştirmek için özel kişilere ait yapıları kapsar.
3. Kamu İşyeri : Kamu hizmetlerinin gerçekleştirildiği binaları kapsar
4. İnşaat : Tamamen bina niteliğinde olmayan ancak tamamlandığı zaman bina niteliği kazanacak yapıları kapsar.
5. Arsa : Üzerine bina yada binaların yapılabileceği arazi parçasını kapsar.
6. Tahsis : Bir yapıya ait birden fazla kapı yada cephe olması durumunda numara verilmeyecek kapı yada cephe için bu kod verilir.
7. Yazlık / Mevsimlik : Konut niteliğinde olan ancak içerisinde sürekli ikamet edilmeyen yapıları kapsar.
8. İmara Açılan Arsalar : Yetkili idarelerce üzerine yapılacak bina sayısının belli olduğu arazi parçalarını kapsar.
9. Diğer : Yukarıdaki sekiz sınıflama birimi dışında kalan yapıları kapsar.

Ayrıca formda hane sahibinin ismi ve soy ismi de alınarak numaralama çalışmasındaki hataların azaltılması ve hanenin kolay bulunması amaçlanmıştır. Numaralama çalışması yapılırken yapıların uygun görülen yerleri geçici olarak boya ile numaralanmış ve böylece numaralama plakaları beklenilmeden çalışmanın ikinci safhası

olan bilgi formu alan uygulamasına başlanması amaçlanarak zamandan tasarruf sağlanmıştır.

Belediye sınırlarında bulunan alanlarda ise numaralama çalışmasında daha farklı bir yöntem benimsenmiştir. Yöntemsel farklılıklardan birincisi kullanılan Belediye Adres Formudur. Form Köy Adres Formundan daha kapsamlıdır ve her bir numaralama yapılacak cadde,sokak,meydan vb. yerleşim birimleri için ayrı bir form tanzim edilmesi zorunludur. İkinci olarak çalışmanın sıhhatli ve yönetmeliğe uygun olarak devam etmesi için TÜİK görevlilerince numaralama çalışmalarının kontrol edilmesi zorunlu kılınmıştır. Çalışmanın önemi dolayısı ile zaman kavramı ikinci plana atılmış ve numaralama çalışmasının doğruluğu ilk olarak amaçlanmıştır. Mahalleler içinde bulunan cadde,sokak,bulvar gibi yerleşim yerleri başlangıçlarından itibaren sağ tarafı ardışık çift,sol tarafı ardışık tek olarak numaralanmış ve yine niteliklerine göre belediye adres formuna aktarılmıştır. Yine meydan ve cadde,sokak gibi belli bir yapı arz etmeyen küme evler ardışık olarak numaralandırılarak, niteliklerine göre belediye adres formuna aktarılmıştır. Benimsenen benzer yöntem ise yine numaralama plakaları beklenilmeden geçici boya ile numaraların belirtilmesi yöntemidir.

Tüm bu alan çalışmaları ve gerekli kontroller yapıldıktan sonra belirlenen ve doğruluğu teyit edilen numaralama bilgilerinin Ulusal Adres Veri Tabanı'na aktarılması işlemine başlanılacaktır. Şimdi bu çalışmadan ve Ulusal Adres Veri Tabanı'ndan bahsetmek çalışmamız açısından yerinde olacaktır. Ulusal Adres Veri Tabanı (UAVT) Türkiye İstatistik Kurumu tarafından oluşturulmuş ve adres bilgilerinin bileşiminden oluşan dinamik bir veri tabanıdır. Basit ve işleme esasları kolay olan veri tabanı sadece numaralama bilgileri muhafaza etmek ve güncellemek için değil aynı zamanda belediyelerin kullanmakta olduğu Yapı Ruhsat formlarının da düzenlenmesine imkan vermektedir. UAVT sayesinde yapılara verilen numaralama bilgileri elektronik ortamda muhafaza edilerek, yapıların niteliğinde ve numaralamada meydana gelebilecek değişiklikler anında güncellenerek süreklilik sağlanacaktır. Böylece arzu edilen adres standardı meydana gelecek ve güncelliği korunacaktır.

Numaralama alan çalışması bitirildikten sonra çalışmanın ikinci safhası olan UAVT' ye bilgileri aktarma aşaması başlamaktadır. Bu aşamayı da yine köy ve belediyeler açısından ayrı ayrı açıklamak yerinde olacaktır. Köylerde tamamlanan numaralama çalışmasının ardından derlenen formların UAVT' ye aktarılması esnasında yine numaralama çalışmasında karşımıza çıkan bir sorunla karşılaşmıştır. Çalışmanın bu safhasını yürütmek ile görevli il-ilçe özel idare müdürlüklerinde yeterli sayıda personel bulunamamıştır. Köylerde zamanı en etkin ve hızlı şekilde kullanarak bir an önce sayım safhasına geçilmek istenmesi sebebiyle yetkili idareler ellerinden geleni yapmış ve kendilerine TÜİK tarafından verilen eğitimler neticesinde formların veri girişi tamamlanmıştır. Veri girişi esnasında yine TÜİK görevlilerince giriş yapılan veriler ve formlar kontrol edilerek hatalar minimize edilmiştir.

Belediye sınırları içerisindeki mahallelerdeki numaralama çalışmasının tamamlanması ve kontrol edilmesinden sonra formlar yine görevlendirilen belediye personeli tarafından UAVT' ye aktarılmıştır. Bu esnada yapılan girişler sık sık belediye görevlilerince ve TÜİK görevlilerince kontrol edilerek hataların azaltılması amaçlanmıştır. Ancak burada da karşımıza başka bir sorun çıkmıştır. Ülkemizdeki tüm belediyeler aynı olanaklara sahip olmadıkları için kimi belediyelerin UAVT girişleri TÜİK ve diğer geniş imkanlı belediyelerce tamamlanması yoluna gidilmiştir.

UAVT' ye numaralama bilgilerinin yetkili idarelerce sisteme doğru bir şekilde aktarılması çok önemlidir. Yapılacak olan sonraki aşamada kullanılacak bilgiler tamamen veri tabanından alınacağı için sorunsuz bir veri girişi çalışması ilerleyen safhaları da rahatlatacaktır. Numaralama çalışması alanda ne kadar düzgün olursa olsun sistem bilgileri tutarsız ise nüfus bilgilerini eşleştirme esnasında bir çok zorlukla yüz yüze gelinecektir. Bu sebeple numaralama bilgilerinin bulunduğu veri tabanı mutlak suretle iyi takip edilmeli ve hatasız veri girişi yapılmalıdır. Ülkemizdeki bu çalışma tüm yetkili idarelerin özverili çalışması sonucunda hata payı yüksek oranda düşürülmüş ve sağlıklı bir eşleştirme yapılması sağlanmıştır.

Numaralama çalışmalarının alan ve veri giriş çalışmaları tamamlandıktan sonra TÜİK tarafından bu bilgilere göre yerleşim yerleri kayıt bölgelerine ayrılmıştır. Kayıt bölgeleri

bir yerleşim biriminde bir sayım görevlisi tarafından ziyaret edilecek konut sayısını kapsar.

4.2.2. Hane Halkı Bilgi Formu ve Kurumsal Yerler Bilgi Formu Alan Uygulaması

ADNKS, çalışmalarının ilk kısmı olan numaralama alan ve veri giriş uygulaması sonrasında Hane Halkı Bilgi Formu alan ve veri giriş çalışması başlar. Bu bölümde yapılan numaralama çalışması sonucunda ortaya çıkan adresler, nüfus bilgileri ile eşleşecektir. Çalışmanın yöntemi tam sayım yöntemidir. Yani numaralama çalışması sonucunda vatandaşlarımızın yaşadığı tüm yerleşim (haneler, çadırlar, huzurevleri, yurtlar, hapisaneler, vb...) birimleri ziyaret edilmiştir. Çalışma ile ilgili bilgi verirken konuyu üç ana bölümde incelemek yerinde olacaktır. İlk bölümde Alan uygulamasında çalışacak personelin seçilmesi ve görev dağılımı ile ilgili bilgi verildikten sonra ikinci bölümde Bilgi Formu alan uygulaması anlatılacak ve son bölümde toplanan verilerin Veri Giriş çalışması anlatılacaktır.

4.2.2.1. Bilgi Formu Alan Uygulamasında Görev Alacak Personelin Belirlenmesi

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi oluşturmak amacıyla yapılacak olan alan çalışmasında görev alacak personelin nasıl belirleneceği TÜİK Başkanlığı tarafından çıkarılan genelgeler ile açıklanmıştır. Buna göre geçen bölümde bahsettiğimiz il-ilçe yürütme komitesinin yetkili kıldığı ADNKS Sekreteryası' na 18 yaşını doldurmuş, 30 yaşından gün almamış en az lise mezunu Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları yazılı olarak başvuracaklardır. Yerleşim yerinde çalışacak olan toplam personel sayısı yerleşim yerinde bulunan konut sayısına göre belirlenmektedir. Yapılan yazılı başvurular belirlenen sayının üzerinde ise yürütme komitesi tarafından yazılı,sözlü yada hem yazılı hem de sözlü sınav yapılarak çalışacak personel belirlenir. Yapılacak sınavların soruları TÜİK görevlilerince belirlenir. Ancak yapılan başvurular belirlenen sayıdan az ise başvuran tüm adaylar işe alınır ve ayrıca kalan açıklar için kamuoyuna tekrar duyuru yapılır. Personelin işe alım aşaması tamamlandıktan sonra eğitim aşaması başlar. Bu aşamada görev alacak personel eğitim ve diğer özelliklerine göre Anketör, Kontrolör ve Veri Giriş Operatörü olarak gruplara ayrılır. Anketör olarak çalışacak personel yerleşim

yeri içerisinde bulunan ve kendi sorumluluk alanına giren bölge içerisindeki haneleri tek tek ziyaret ederek Hane Halkı Bilgi Formu'nu dolduracaktır. Kontrolör olarak görevlendirilen personel ise Anketörler tarafından getirilen formların kontrolünü yaparak veri girişine sevk edeceklerdir. Son olarak Veri Giriş Operatörleri ise kontrol edilmiş olan formları TÜİK tarafından hazırlanan program ile eşleştirme aşamasını tamamlayacaklardır.

4.2.2.2. Bilgi Formu Alan Uygulaması

Yerleşim merkezlerinde numaralama alan çalışması ve UAVT' ye veri giriş çalışması aşamasından sonra ADNKS'nin ikinci aşaması başlar. Bu çalışma TÜİK görevlilerince hanelerin tek tek ziyaret edilerek nüfus bilgilerinin adres bilgileri ile eşleştirilmesi uygulamasıdır. Bu aşamada bir önceki bölümde bahsettiğimiz personelle Hane Halkı Bilgi Formu ve Kurumsal Yerler Bilgi Formu kullanılacaktır. Şimdi formlardan ve içerdiği kavramdan bahsedelim.

Hane Halkı Bilgi Formu adından da anlaşıldığı üzere hanelerde ikamet eden vatandaşlarımızın nüfus bilgilerinin alınacağı form olarak hazırlanmıştır. Form iki ana bölümden oluşur. Birinci bölümde hane halkının adres bilgilerinin yer aldığı adres etiketi ve hane ile ilgili sorular bulunur. İkinci bölümde ise hane fertlerinin nüfus bilgileri ve eğitim durumları sorgulanır. Formda kullanılan Adres Etiketi TÜİK tarafından özel olarak hazırlanmıştır. Bu etiket form üzerine yapıştırılır ve üzerinde kesinlikle bir düzeltme yapılamaz. Etiket hane adres bilgilerine ulaşmayı sağlayan bir kod da içerir ki bu kod hanenin kimlik numarası olarak adlandırılabilir. Formun veri girişi bu kod vasıtası ile yapılacaktır. Formun adres kısmından sonra hane halkına yöneltilecek olan 5 adet istatistiki amaçla sorulan soru vardır. Birinci soru hane halkının bulunduğu adresin daimi ikametgahları olup olmadığını sorgular. Daimi ikametgah, bir kişinin sürekli olarak kaldığı veya yıl içerisinde en uzun süre kaldığı adrestir. Eğer kişi yıl içerisinde birden fazla adreste ikamet ediyorsa, en uzun süre kaldığı adres daimi ikametgah adresi olarak alınacaktır. Ayrıca, bir kişinin en az altı ay kalmak niyetiyle bulunduğu yer de daimi ikametgah olarak kabul edilecektir. İkinci soru hane halkının kaç kişiden oluştuğunu sorgular. Hane halkı aralarında akrabalık bağı bulunsun yada bulunmasın aynı konutta

ikamet eden kişilerin oluşturduğu topluluktur. Bu soru hanelerin çoğunlukla yanlış anladığı bir soru olmuştur. Örneğin hane halkı üyesi iken başka bir yere eğitim amacı ile uzun süreli gitmiş (üniversite eğitimi) aile fertlerini de bileşime dahil etme amacı gütmüşlerdir. Bu soruda hanede sürekli olarak ikamet eden kişiler ve sadece askerlik hizmetine devam eden hane haklı üye yada üyelerinin bilgileri alınacaktır. Üçüncü soru hanenin ekonomik faaliyeti ile ilgili bir sorudur ve hanede kendi hesabına veya işveren olarak tarımsal faaliyet gösteren fert olup olmadığını sorgular. Tarımsal faaliyet soruda bitkisel üretim ve hayvancılık olmak üzere iki şekilde sorulmuştur. Kendi hesabına çalışan fert işinde, tarlasında, bağında, bahçesinde, dükkanında, yazıhanesinde, imalathanesinde, tamirhanesinde vb. yerlerde tek başına veya ücretsiz aile fertleri ile birlikte aynı yada nakdi olarak gelir elde etmek için çalışanlardır. İşveren ise, kendi işinde para yada mal karşılığı en az bir ücretli yada yevmiyeli eleman çalıştıran kişilerdir. Hanede bulunan kişilerin durumlarına göre evet yada hayır işaretlenecektir. Dördüncü soru hanenin aylık ortalama net gelirini sorgular ve haneden alınan bilgiye göre ilgili alan işaretlenir. Bu şekilde formun ilk kısmının doldurulması tamamlanır. Daha sonra formun iç kısmı doldurulur. Bu bölüm hanede daimi olarak ikamet eden kişilerin kimlik bilgilerini ve eğitim durumlarını kapsar. İç kısmın ilk sorusu hanede daimi olarak ikamet eden kişilerin ad ve soyadlarının sorgulanmasını kapsar. Bu soru nüfus kağıdındaki bilgilere göre doldurulmalıdır. İkinci soru hanede daimi olarak ikamet eden vatandaşların tabiyet bilgilerini sorgular. Yani vatandaşların Türkiye Cumhuriyeti yada hangi ülke vatandaşı olduğu sorgulanır. Şayet hane halkı üyesi Türkiye Cumhuriyeti uyruklu ise diğer soruda on bir haneli Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası sorgulanır. Ancak başka bir ülke vatandaşı ise aynı soruda kendisinin pasaport numarası ve hangi ülke vatandaşı olduğu bilgileri alınır. İç kapak kısmındaki diğer sorular nüfus kağıdı bilgilerinden alınarak doldurulan cinsiyet, doğum tarihi, anne adı, baba adı ve nüfusa kayıtlı olduğu il-ilçe sorularıdır. Form doldurulurken hanede daimi olarak ikamet eden kişilerin bilgileri nüfus kağıdına göre alınmalıdır. Bu sorulardan sonra hanede daimi olarak ikamet eden kişilerin birbirlerine yakınlık durumları işaretlenir. Bilgi formunun iç kısmındaki on beşinci yani son soru kişilerin eğitim bilgilerini sorgular. Kişilerin en son diploma aldığı öğrenin kurumu o kişinin eğitim durumunun işaretleneceği durumdur. Hanede daimi olarak ikamet tüm kişiler için bu sorular yinelenir ve tamamlanır. Eğer hanede on kişiden

daha fazla fert daimi olarak ikamet ediyor ise on birinci ve sonrası fertler için diğerk bilgi formuna geçilir. Bütün bu işlemler tamamlandıktan sonra hanede 18 yaşından büyük olmak koşulu ile bilgi veren fert tarafından form imzalanır. Aynı anda Anketör de formu imzalar ve hanedeki işini tamamlamış olur.

Buraya kadar formun doldurulmasından bahsetmiş bulunduk. Bu kısımda ise formun doldurulamadığı yada formun doldurulmak üzere teslim edildiği durumlardan söz etmek yerinde olacaktır. Bölümün başlangıcında hane halkı bilgi formu üzerine TÜİK tarafından özel olarak hazırlanan adres etiketinden söz etmiştik. Bu etiket bilgileri yetkili idarelerce numaralanan ve UAVT' ye veri girişı konut olarak nitelenen yerleşim birimlerini kapsar. Anketör etiket bilgilerine göre form doldurmak üzere gittiği yerleşim birimlerinde çeşitli nedenler ile form dolduramayabilir. Bu nedenler bilgi formunda beş grup halinde düzenlenmiştir. Birinci durum ziyaret edilen hanenin boş olması durumudur. Yerleşim birimi nitelik olarak konut olmasına rağmen içerisinde herhangi bir yaşayan kimse bulunmuyor ise Anketör form doldurulamama nedenine bir numaralı şıkkı yani boş konut şıkkını işaretleyecek ve imzalayacaktır. İkinci durum numaralama bilgilerine göre konut olarak nitelenen ancak çeşitli nedenler ile niteliği değışmiş olan yada yanlışlık ile konut olmamasına rağmen konut olarak nitelendirilen yerleşim birimleri ile karşılaşılmasıdır. Bu durumda Anketör iki numaralı şıkkı işaretleyerek konut olmayan yerleşim biriminin niteliğini belirterek formu imzalayacaktır. Üçüncü durum form doldurulacak yerleşim biriminde çeşitli nedenlerden dolayı bilgi verecek kimse bulunamamasıdır. Bu durumda Anketör üç numaralı şıkkı işaretleyerek formu imzalayacaktır. Bu bölümde yapılan işaretleme sonucunda form doldurulmak amacı ile evde bulunamayan haneler tekrar tekrar ziyaret edilecektir. Dördüncü durum hane halkının daha önce bilgi formu doldurması durumudur. Bu durum daha çok mevsimlik hanelerin ziyaret edilmesinde ortaya çıkar. Hane daimi ikametgahında form doldurmuş ise Anketör dört numaralı şıkkı işaretle ve formu imzalar. Beşinci durum ise ilk dört durumdan farklı olarak karşılaşılması muhtemel durumları kapsayan diğerk şıkkıdır. Anketör bu bölümde gerekli açıklamaları yaparak formu imzalayacaktır. Alan uygulamasında zaman kazanmak üzere formlar doldurulmak üzere hane sorumlularına, apartman yöneticilerine yada mahalle muhtarlarına bırakılabilir. Bu uygulama zamandan

tasarruf sağladığı gibi evde bulunamayan hanelere ulaşma amacı da taşır. Form bırakılacak ise burada Anketöre önemli görevler düşmektedir. İlk olarak anketör formu bırakacağı kişiye formu doldurmayı ayrıntıları ile açıklamalıdır. İkinci olarak bırakılan formları imza karşılığında bırakmalı ve teslim tarihinde mutlaka formları teslim almalıdır. Form bırakılırken formun ilgili yerine formun teslim edilebileceği adresler yazılmalı ve anketör ayrıca kendi irtibat bilgilerini bırakmalıdır. Teslim edilen formlar, teslim alınırken yine anketör tarafından kontrol edilmeli ve hatalar anında düzeltilmelidir. Aksi takdirde zamandan tasarruf etmek isterken, yapılan hataları düzeltmek için fazladan zaman harcayarak çalışmada bir numaralı öneme sahip zaman ögesi boşa harcanmış olacaktır.

Anketörler tarafından bahsettiğimiz şekilde doldurulan formlar Kontrolörlere, kontrol edilmek üzere teslim edilir. Anketörlerin görevi bu aşamada sona erer ve Kontrolörlerin görevi başlar. Kontrolörler, anketörler tarafından gelen formları çeşitli usüllere göre kontrol ederler ve herhangi bir hata yok ise veri girişi yapılmak üzere veri giriş operatörlerine formları sevk ederler. Formların kontrol edilme usüllerinden kısaca bahsetmek tarafımızca yerinde olacaktır.

İlk olarak anketörler tarafından kendisine form teslim edilmiş olan kontrolör formun tamamını yüzeysel olarak inceler. İlk incelemede formun kapak kısmındaki soruların dolu olup olmadığına bakılır. Cevap verilmemiş bir soru ile karşılaşıldığında form derhal anketöre iade edilir. Formda genel olarak kontrol yapıldıktan sonra formdaki imzalar kontrol edilir. Beyan eden hane halkı üyesinin imzası olup olmadığı ve imzalayan ferdin on sekiz yaşından büyük olup olmadığına bakılır. Eğer formu imzalayan kişi on sekiz yaşından küçük ise yada bilgi formunun içerisinde nüfus bilgileri bulunmuyor ise form yine anketöre iade edilir ve gerekli düzeltmelerin yapılması istenir. Formun iç kısmında yapılacak kontrol ise çok daha önemlidir. İç kısma kaydedilen nüfus bilgileri tutarlı ve doğru olmalıdır. İlk olarak formun iç kısmında forma kayıt edilen vatandaşların T.C. (Türkiye Cumhuriyeti) Kimlik numaralarının bulunup bulunmadığı kontrol edilir. T.C. Kimlik numaraları eksik olan vatandaşlar için Kontrolör TÜİK Danışmanına bilgi vermeli ve bu kişilerin T.C. Kimlik numaralarının tespit edilmesini sağlamalıdır. İkinci kontrol ise hane halkı üyelerinin aralarındaki akrabalık bağının kontrol edilmesidir. Yani

kişiler arasındaki kan bağı arasında herhangi bir anormal durum olup olmadığı kontrol edilmelidir. Üçüncü olarak yapılacak kontrol kişilerin yaşlarına göre eğitim durumlarının doğru olup olmadığının kontrol edilmesidir. Form haneye bırakılmış ise Kontrolör de mutlaka randevu tarihini bilmeli ve günü geldiğinde anketörü uymalıdır. Bahsettiğimiz kontroller yapıldıktan sonra Kontrolör formu imzalayarak veri girişine gönderir ve görevi sona erer.

Kurumsal Yerler Bilgi Formu ise hane halkı bilgi formundan farklılıklar arz eder. Bu form durumları itibari ile niteliği konut olmayan yerleşim birimlerinde ikamet eden vatandaşlarımızın sisteme kayıt edilmesi için kullanılır. Kurumsal yer; günlük yaşam gereksinimleri, yasal bir düzenlemeye dayalı olarak kurulan özel yada tüzel kurum/kuruluşlarda kısmen ya da tamamen karşılanan, bireysel karar ve davranışlarında yetkili otoritenin kurallarına kısmen yada tamamen bağımlı olarak hareket eden, ancak bireysel harcamalarına kısmen karar verebilen kişilerin yaşamlarını sürdürdükleri yerlerdir. Bu gibi yerlere örnek olarak Huzurevleri, yetiştirme yurtları, cezaevleri gibi yerler gösterilebilir. Tanıma uygun yerlerde yaşayan kişilerin ADNKS' ye kayıt olmaları için Kurumsal Yerler Bilgi Formu kullanılır. Kurumsal Yerler Bilgi Formu kimi özellikleri açısından hane halkı bilgi formuna benzer. Kişilerden istenilen bilgiler hane halkı bilgi formu ile aynıdır. Formun farklı olduğu yönler ise şu şekilde açıklanabilir. İlk olarak form ilgili kuruluşun yetkili kişileri ile görüşülerek doldurulur ve formu imzalayan kişinin bilgileri form içinde bulunmayabilir. Hane halkı bilgi formu en fazla on kişi bilgisi içerirken Kurumsal Yerler Bilgi Formu elli kişinin bilgilerini içerir. Formun kapak kısmında hane halkı bilgi formundaki sorular bulunmaz, kurumsal yerin niteliği ve kaç kişinin yaşadığı sorulur. Form içinde kişilerin birbirlerine yakınlık durumları bilgileri alınmaz. Kurumsal Yerler Bilgi Formu alan uygulaması da farklılıklar arz eder. Tespit edilen kurumsal alana anketör giderek yetkililere gerekli açıklamaları yapar. Ziyaretler genellikle TÜİK Sorumlusu yada Kontrolör refakatinde gerçekleştirilir. Yaşayan kişi sayısı çok ise form yetkiliye bırakılır ve belirlenen tarihte teslim alınmak üzere kurumdan ayrılır. Yaşayan kişi sayısı az ise form yetkili ile doldurulur ve yetkili kişinin imzası alınarak Kontrolör' e sunulur. Çoğu Kurumsal yerin idari kayıtlarında yaşayan kişilerin kimlik bilgileri bulunduğu için Kurumsal Yerler Bilgi Formu'nu doldurmak daha

kolaydır ve hata riski daha azdır. Alınan bilgiler ışığında formda herhangi bir hata var ise yine Kontrolör tarafından bilgi veren yetkili ile temasa geçilerek sorun çözülür. Bu şekilde doldurulan formlar yine veri giriş çalışması yapılmak üzere veri giriş merkezine yönlendirilir.

4.2.3. Veri Giriş (Eşleştirme) Çalışması

Bir önceki bölümde anlatmaya çalıştığımız üzere bilgi formu alan uygulaması tamamlanan ve herhangi bir hata tespiti yapılmamış formlar veri girişi yapılmak üzere ilgili sorumlulara teslim edilir. Veri Giriş çalışması ADNKS çalışmasının alan uygulamasının son aşamasıdır. Bu aşama, vatandaşlarımızın adres bilgileri ile kimlik bilgilerinin manyetik ortamda eşleştirildiği aşamadır. Bu aşamada alan çalışmasında alınan bilgiler TÜİK tarafından hazırlanan veri tabanına aktarılacaktır.

Alan çalışması sonrası Kontrolörlerce hatasız olduğu tespit edilen formlar Veri Giriş Merkezi sorumlusuna teslim edilir. Veri Giriş Merkezi sorumlusu tarafından teslim alınan formlar Veri Giriş Operatörlerine teslim edilir. Bu aşamada formların kayıp olmaması için Veri Giriş Merkezi Sorumlusu ve Kontrolörler uyum içerisinde çalışmalıdır. Teslim edilen hatasız form sayısı ile veri girişi yapılan form sayısı tutarlı olmak zorundadır. Veri Giriş Merkezi Sorumlusu tarafından teslim alınan formlar eşit bir şekilde Veri Giriş Operatörlerine dağıtılır. Eşleştirme aşamasında TÜİK tarafından hazırlanan veri tabanına ilk önce bahsettiğimiz bilgi formu etiketi üzerindeki haneye ait sıra numarası girilir. Numara girildikten sonra haneye ait adres bilgileri otomatik olarak ekrana gelir. Bu aşamadan sonra veri giriş operatörü tarafından formun kapak kısmındaki bilgiler aynen programa aktarılır. Formun kapak kısmının veri girişi yapıldıktan sonra iç kısımdaki kimlik bilgilerine geçilir. Bu aşamada da veri girişi çok kolaylaştırılmıştır. Veri Giriş Operatörü kişilerin nüfus bilgilerini tek tek girmek yerine kişiye ait T.C. Kimlik numarasını girerek MERNİS (Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi)' e bağlanır ve kimlik numarası doğru ise kişinin bütün bilgileri ekrana gelir. Operatör bu bilgilerin doğruluğunu kontrol ettikten sonra bilgiler doğru ise kişinin hanedeki durumunu (hane halkı sorumlusuna yakınlık derecesi) ve eğitim bilgilerini girerek kişiyi kaydeder ve adres içerisine yerleştirir. Bu aşamadan da görüldüğü üzere veri giriş uygulaması çok zor

olmayan bir aşamadır. Veri giriş aşamasında karşımıza çıkabilecek en önemli ve hatta tek sorun T.C. Kimlik numaralarının hatalı olması yada hiç olmaması durumudur. Kişiyeye ait T.C. Kimlik numarasında yapılacak bir rakam hatası bile o kişinin eşleştirilmesini engeller. Böyle durumlarda Veri Giriş Operatörleri durumu Veri Giriş Merkezi sorumlusuna bildirir. Veri Giriş Merkezi Sorumlusu yetkisi dahilinde gerekli sorgulamaları yaparak kişinin T.C. Kimlik numarasına ulaşmaya çalışır. Ulaşabildiği takdirde formun veri girişi yapılarak işlemi tamamlanır. Ancak Veri Giriş Merkezi Sorumlusu ilgili kişiye ait T.C. Kimlik numara bilgilerini bulamıyor ise formu kontrolörüne iade eder. Kontrolör tarafından form ya anketöre teslim edilerek hanenin tekrar ziyaret edilmesi ve doğru bilgilerin alınması sağlanır yada ilgili nüfus müdürlüğüne Kontrolörce başvuru yapılarak doğru bilgilere ulaşılır. Bu aşamalardan herhangi biri kullanıldıktan sonra form yine veri giriş merkezine gönderilerek işlemi tamamlanır. Ancak az önce bahsettiğimiz her iki aşamadan da sonuç alınamıyorsa Kontrolör durumu TÜİK Sorumlusuna bildirir. Sonuç alınamamasının tek nedeni kişinin nüfusa kayıtlı olmaması durumudur. Bu şekilde tespit edilen hane yada kişiler TÜİK Sorumlusu tarafında il-ilçe yürütme komitesine bildirilir. Komitece ilgili kanunlara göre kişiler hakkında yasal işlem yapılarak nüfus bilgileri kayıt altına alınır ve kişinin bu bilgileri forma aktararak veri girişinin yapılması sağlanır. Ancak büyük il ve ilçe merkezlerinde bu süreç çok da hızlı işlememektedir. Nüfusa kayıtlı olmayan bu vatandaşlarımız sisteme kimlik numarasız aktarılır ve kişilerin nüfus müdürlüklerine müracaatı sonrasında bu bilgiler asılları ile değiştirilerek düzeltilir. Bu şekilde hane halkı bilgi formlarının veri giriş (eşleştirme) çalışması sona erer ve muhtarlık askı süreci beklenir.

Kurumsal Yerler Bilgi Formu veri girişi de hane halkı bilgi formu veri girişine çok benzer. Yine aynı şekilde kurumsal yere ait olan adres kodu girilerek adres bilgileri ekrana taşınır ve kişilere ait T.C. Kimlik bilgileri girilerek kimlik bilgilerine ulaşılır. Daha sonra kişinin eğitim durumu işaretlenerek kişinin aktarımı tamamlanır. Yine formda kayıtlı kişilerin T.C. Kimlik numaralarında herhangi bir hata var ise ilk olarak formu dolduran yetkili ile temasa geçilir. Yetkili kişiden sonuç alınamaz ise Kurumsal yerde

yaşayan vatandaş ile birebir görüşme yapılarak sorun çözülür ve form hatasız şekilde veri girişine sevk edilir.

Hane halkı bilgi formlarının ve Kurumsal yerler bilgi formlarının veri giriş işlemleri tamamlandıktan sonra ilgili yerleşim birimlerinde Muhtarlık Askı Süreci çalışması başlayacaktır. Veri girişi aşaması tamamlanan yerleşim yerlerinde çalışan Anketör, Kontrolör, Veri Giriş operatörlerinin görevleri sona ermiştir. Bu kişiler ile ilgili işlemler tamamlanır ve Muhtarlık Askı Süreci beklenir.

4.3. MUHTARLIK ASKI SÜRECİ

Muhtarlık Askı Süreci ADNKS çalışmasının son aşamasıdır. Önceki bölümlerde bahsettiğimiz gibi yerleşim yerlerinde numaralama çalışmaları bitirilmiş ve Ulusal Adres Veri Tabanı oluşturulmuş, belirlenen adreslere bilgi formu alan uygulaması ve veri giriş çalışması gerçekleştirilerek adres bilgileri ile kimlik bilgileri eşleştirilmiştir. ADNKS' nin eşleştirilme işlemi tamamlandıktan sonra, ikamet adreslerine göre kişisel bilgileri içeren listelerin mahalle/köy muhtarlığı bazında askıya çıkartılması olarak tanımlanan “ Muhtarlık Askı Süreci” uygulanmaya başlanmıştır.

Bu süreç 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun geçici 2. maddesinin “f” fıkrasındaki “ *Elde edilen kayıtlar, mahalle ve köy muhtarlıklarında altmış gün süreyle askıya çıkartılır. Askı süresince, itirazlar üzerine yapılacak inceleme sonucunda Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı tarafından temin edilen bilgilere göre kayıtlarda gerekli düzeltmeler yapılır...*”⁵⁶” hükmü gereğince yürütülmüştür.

Muhtarlık Askı Süreci'nin amacı; numaralama çalışması veya ikamet adreslerinin belirlenmesine yönelik alan uygulaması sırasında meydana gelmiş olan hataların ve eksikliklerin giderilmesi, alan uygulaması sırasında evde bulunama, seyahatte olma gibi nedenlerden dolayı bilgi formu uygulanamamış kişilerin sisteme dahil edilmesi ve bilgi formu uygulandıktan sonra ikamet adresi değişen kişilerin yeni adreslerinin ADNKS' ye girilmesidir.

⁵⁶ 5490 Sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu, 25 Nisan 2006, 13.Kısım, Geçici Md. 2

4.3.1. Uygulamada Kullanılacak Listeler

Askı sürecinde Muhtarlık Askı Listesi ve Adres Takip Listesi kullanılmıştır. Bu listelerde ülkemizde ikamet eden Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ile yabancı uyruklu kişilerin bilgileri yer almıştır. ADNKS alan uygulamasında kurumsal adreslerde ikamet eden vatandaşların bilgileri listelerde yer almamış, bu yerlere ait listeler kurumlara bizzat gönderilmiştir ve kontrol edilmesi sağlanmıştır.⁵⁷

Muhtarlık askı sürecinde kullanılarak listeler hazırlanırken şu hususlara dikkat edilmiştir:

- Birden fazla ikamet adresi ile kimlik bilgisi eşleşen vatandaşlarımızın askı listesi belirlenirken en son beyan tarihi esas alınmıştır.
- Beyan tarihi aynı olan mükerrer kayıtlar için veri giriş tarihi esas alınmıştır.
- Beyan tarihi bulunmayan kayıtlarda, veri giriş tarihi beyan tarihi olarak alınmıştır.
- Resmi kayıtlarda yurt dışında görünen kişiler, ADNKS’ de Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde eşleştirme yapılmış olsa bile listelerde yer almamışlardır.
- 1 Ekim 2006 tarihinden Askı sürecine kadar gerçekleşen doğum ve ölümler, MERNİS kayıtlarından listelere aktarılmıştır.⁵⁸

4.3.1.1. Muhtarlık Askı Listesi

Muhtarlık Askı Listesi, kişilerin ikamet adreslerini kontrol edeceği liste olup, köy ve mahalle muhtarlıklarında bulunmak üzere hazırlanmıştır. En son beyan edilen adreslere göre hazırlanan listeler, belirli bir muhtarlık sınırları içerisinde ikamet eden vatandaşlarımızın soyadından, adres kodundan ve doğum yılından sıralı bir şekilde düzenlenmiştir. Dolayısı ile aynı adres kodu ve soyadına sahip kişiler listede yaş sıralarına göre alt alta gelmişlerdir. Ancak aynı adreste ikamet etmelerine rağmen farklı soyadına sahip kişiler listenin farklı yerlerinde yer almışlardır.

⁵⁷ Türkiye İstatistik Kurumu, **Muhtarlık Askı Süreci Uygulama El Kitabı**, Ankara, Nisan , 2007, s. 3

⁵⁸ **A.g.e.**, s. 3-4

Muhtarlık askı listesinde il adı, ilçe adı, varsa ilk kademe belediyesi adı, bucak adı, köy adı, mahalle adı, ikamet eden kişinin; soyadı, baba adı, ana adı, doğum yılı bilgileri ile ikamet edilen adresin; adres kodu, meydan, bulvar, cadde, sokak veya küme adı, site veya blok adı, dış kapı ve iç kapı numara bilgileri yer almıştır.⁵⁹

Muhtarlık Askı Listeleri mahalle yada köy muhtarlıklarının tümünde hazır bulunmuştur.

4.3.1.2. Adres Takip Listesi

Adres Takip Listesi, ilgili muhtarlık sınırları içerisindeki tüm adreslerin ve bu adreslerde kayıtlı tüm fertlerin topluca görülebildiği listedir.⁶⁰ Bu listedeki kayıtlara ilişkin bir düzeltme talebi yapıldığında, listeden yerleşim biriminin niteliği, UAVT' de kayıtlı olup olmadığı, içindeki kişilerin bilgileri, adres kodu bilgileri yine bu listeden tespit edilebilmiştir.

Listede il adı, ilçe adı, varsa ilk kademe belediyesi adı, bucak adı, köy adı, mahalle adı, kayıt bölge numarası, adres kodu, meydan, bulvar, cadde, sokak veya küme adı, site veya blok adı, dış kapı ve iç kapı numara bilgileri, adresin niteliği ve ikamet eden kişinin soyadı, baba adı, ana adı, doğum yılı bilgileri yer almıştır. Ayrıca listede arsa, tahsis ve imara açılan arsalar hariç tim nitelikler yer almıştır ve yapılan itirazlar için ilgili kişinin imzalayacağı bir sütun da mevcut bulunmuştur.⁶¹

Adres Takip Listeleri Kayıt Bürolarında ve İl-İlçe Yürütme Komitesi tarafından uygun görülen Muhtarlıklarda hazır bulunmuştur.

4.3.2. Askı Sürecinin Yöntemi

Muhtarlık Askı Süreci, ilgili yerleşim biriminde ADNKS' nin numaralama ve eşleştirme çalışmaları bitirildikten sonra başlayan aşamasıdır. Bu aşamaya başlamadan önce ilgili yerleşim biriminde yer alan tüm konut ve kurumsal yerler ziyaret edilmiş

⁵⁹A.g.e., s. 4

⁶⁰A.g.e., s. 5

⁶¹A.g.e., s. 5

olmalıdır. Yani bilgi formu uygulanması gereken tüm adres birimleri ziyaret edilmiş olmalıdır. Herhangi bir eksiklik olmadığı takdirde ilgili yerleşim birimindeki Yürütme Komitesi'nin kararı ile askı süreci başlamıştır.

Muhtarlık askı süreci başlamadan önce TÜİK tarafından yerleşim yerindeki eşleşme rakamlarına göre askı sürecinde çalışacak personel sayısı belirlenmiş ve bu personele askı süreci ile ilgili gerekli eğitimler verilmiştir. Daha sonra Muhtarlık Askı Süreci'nin resmi olarak başlama tarihinden önce ilgili yerleşim birimindeki muhtarlar, yürütme komiteleri eliyle toplanmış ve yine TÜİK görevlilerince gerekli duyurular ve bilgilendirilmeler yapılarak muhtarlara, listeleri teslim edilmiştir. Yürütme Komitesi tarafından belirlenen tarihte listeler askıya çıkarılmıştır.

Askı listelerinin muhtarlıkta askıya çıkarılmasından sonra, her hane halkından on sekiz yaşını tamamlamış en az bir kişi, hanesindeki tüm fertlerin doğru adreste yazılı olup olmadığını kontrol etmek için listelerin asılı olduğu yeri ziyaret ederek, listelerdeki bilgileri kontrol etmiştir.⁶² Kontroller, kayıt bürolarından ve TÜİK web sitesinden de yapılabilmektedir. Yapılan kontroller neticesinde ortaya çıkabilecek itirazlar kayıt bürolarına yada yine yürütme komitesinin uygun göreceği muhtarlıklara yapılabilmektedir.. Askı listelerinde yapılan kontroller sonucunda ortaya çıkmış olan hataları şu şekilde belirtebiliriz:⁶³

- *Haneden fert-fertler ayrıldı*
- *İkamet adresi değişti*
- *Hane halkı fertleri ADNKS 'ye kayıtlı değil*
- *Hane halkı ikamet adresi hatalı*

Ortaya çıkan bu hataların neler olduğu ve neler yapıldığını açıklamak tarafımızca yerinde olacaktır.

⁶² A.g.e., s. 5

⁶³ A.g.e., s. 6

✓ **Haneden Fert-Fertler Ayrılması**

Evlenme, boşanma, ölüm, yurtiçinde ve yurtdışında başka bir yerleşim yerine taşınma gibi nedenler ile hane halkı yapısının değişmesi sonucunda hane halkının yapısının değişmesidir.⁶⁴

✓ **İkamet Adresinin Değişmesi**

Taşınma, evlenme, boşanma, daha önce kurumsal adreste ikamet ediyor olma, bilgisi dışında başka bir adreste yazılma gibi nedenlerden dolayı hane halkının tamamının yada bazı fertlerinin ikamet ettiği adresin değişmesi durumudur.

✓ **Hane Halkı Fertlerinin ADNKS ' ye Kayıtlı Olmaması**

Hane halkı fertlerinin tamamının yada bazı fertlerinin çeşitli nedenlerden dolayı ADNKS' ye kayıtlı olmama durumudur.⁶⁵

✓ **Hanenin İkamet Adresinin Hatalı Olması**

Hanenin adresinin numaralama görevlileri yada anketörler tarafından hatalı tespit edilmesi durumudur.

4.3.3. İtirazlar Başvurularında Kullanılacak Formlar

4.3.3.1. Adres Beyan Formu

Adres Beyan Formu, ADNKS' ye kayıtlı olmayan, fert sayısı yada ikamet adresi değişen hane halkları için kullanılmış formdur.⁶⁶ Adres Beyan Formu, belirli bir hanede ikamet eden tüm fertleri kapsayacak şekilde, hane halkı sorumlusundan başlayarak yaş sırasına göre doldurulacaktır. Yani Adres Beyan Formu kullanılacak durumlarda hanenin tüm fertlerinin bilgileri alınmıştır. Form ile ilgili işlemler beyan eden kişilerin kimlikleri

⁶⁴ A.g.e., s. 6

⁶⁵ A.g.e., s. 6

⁶⁶ A.g.e., s. 7

görülerek yapılacaktır. Hane dışından bir ferдин beyanı kabul edilmemiştir. Şimdi formu ayrıntılı olarak inceleyelim.

Adres Beyan Formu dört ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm adres bilgilerinin bulunduğu bölümdür. İkinci bölümde form doldurma nedeni ve beyan edilen adresin durumu sorgulanır. Üçüncü bölüm hanedeki kişi sayısını ve istatistik amaçlı soruları kapsar. Dördüncü bölüm ise kişilerin kimlik bilgilerinin alındığı bölümdür.

✓ Bölüm 1

Adres Beyan Formunun bu bölümünde kişinin beyan ettiği adres bilgileri sorgulanmıştır. Bu bilgiler bir önceki bölümde değindiğimiz adres takip listelerinde yer almaktadır. Adres bilgileri bu listeden İl adı, ilçe adı, ilk kademe belediyesinin adı, bucak adı, köy adı, mahalle adı, meydan, cadde, sokak, bulvar adı, dış kapı numarası, iç kapı numarası, kayıt bölge numarası ve adres kodu sıralaması ile yazılmıştır. Beyan edilen bilgiler Adres Takip listesinde bulunmuyor ise bu bilgiler kayıt bölge numarası ve adres kodu haricinde aynen yazılarak, alan kontrolü sonrasında tamamlanmıştır.

✓ Bölüm 2

Bu bölümde kişilerin formu neden doldurdıkları ve beyan edilen adresin durumu incelenmiştir.

Adres Beyan Formunu doldurma nedeni beş seçenek altında düzenlenmiştir.⁶⁷

1. Hane halkının ikamet adresi aynı yerleşim yeri içerisinde taşınma nedeni ile değişti ise, bu seçenek işaretlenecektir.
2. Hane halkının adresi farklı yerleşim yerinden taşınma nedeni ile değişti ise, bu seçenek işaretlenecektir.
3. Hane halkı fertleri ADNKS' ye kayıtlı değil ise, bu seçenek işaretlenecektir.
4. Haneye yeni bir fert katıldı durumunda ise, bu seçenek işaretlenecektir.
5. Haneden fert ayrıldı ise, bu seçenek işaretlenecektir.

⁶⁷ A.g.e., s. 7

Beyan etme sebebi ikinci ve dördüncü seçenek olan kişilerden, eşleşme bilgilerine göre nüfusu otuz binden az yerleşim yerleri için durumlarını ispatlayan resmi belge istenmiştir. Resmi belge olarak belirlenen belgeler şunlardır:⁶⁸

- Doğum, ölüm, evlenme, boşanma veya evlat edinmeye ilişkin belge
- Vergi Levhası, SSK Bildirgesi, tayin veya emeklilik belgesi
- Kazanılan yada bitirilen öğrenim kurumunu gösterir belge
- Yurtdışından kesin dönüş yaptığını gösterir belge
- 1 Ekim 2006 tarihinden sonra önceki ikamet adresinden ayrıldığını gösteren; mahalle muhtarlığı, jandarma veya polis karakollarından alınmış onaylı belge

Bahsedilen durumlarda yukarıdaki belgeleri olmayan kişilerin itirazları dikkate alınmamıştır.

Beyan edilen adresin durumu, yine formda dört seçenek altında düzenlenmiştir:

1. Beyan edilen adres, adres takip listesinde var ve içinde kimse yaşamıyor ise (boş), bu seçenek işaretlenecektir.
2. Adreste başkaları ikamet ediyor ise, bu seçenek işaretlenecektir.
3. Beyan edilen adres konut olmayan yani işyeri vb. bir yerleşim birimi ise, bu seçenek işaretlenecektir.
4. Beyan edilen adres listede yok ise, bu seçenek işaretlenecektir.

✓ Bölüm 3

Bu bölümde hanede yer alan ve hane halkını oluşturan kişi sayısı sorgulanmaktadır. Ayrıca hane içinde tarımsal faaliyet ile uğraşan olup olmadığı, hanenin aylık ortalama net geliri ve hanenin geçim kaynağı sorgulanmaktadır. Bölüm ile ilgili sorular tüm hane fertlerini kapsayacak şekilde doldurulmalıdır.

⁶⁸ A.g.e., s. 10

✓ Bölüm 4

Bu bölüm Hane Halkı Bilgi Formu ile çok benzer özelliklere sahip olan kimlik bilgilerinin alındığı bölümdür. Yine bu bölümde Hane ferdinin adı-soyadı, T.C. Kimlik numarası, doğum tarihi, nüfusa kayıtlı olduğu il-ilçe bilgileri alınmaktadır. Bu bilgilerin tamamı nüfus kağıdından alınmalıdır. Yine bu bölümde hane fertlerinin birbirlerine yakınlığı ve eğitim durumları sorulmaktadır. Ancak hane halkı bilgi formundan farklı olarak bölüme imza sütunu ilave edilmiştir. Bu sütun formun içine kimlik bilgileri doldurulan tüm kişileri kapsar. Aile üyesi olan on sekiz yaşından büyük bir fert tüm hane halkı üyelerinin yerine imza atabilmektedir. Ancak aralarında herhangi bir akrabalık bağı bulunmayan on sekiz yaşından büyük tüm fertler formu ayrı ayrı imzalayacaklardır. Aksi takdirde form işleme alınmayacaktır.

Adres Beyan Formu'nun ilgili bölümleri doldurulduktan sonra beyan eden hane halkı üyesi ve kayıt büro görevlisi formu imzalayacaktır. Yine formun arka kısmında formun işleme alınıp alınmayacağını belirten bölüm kayıt büro görevlileri tarafından eksiksiz doldurulacaktır.

✓ Formda Yapılacak Kontroller

Adres Beyan Formu'nun doldurulduğundan bir önceki bölümde bahsetmiştik. Şimdi formun kontrol edilme ve veri giriş aşamasından da bahsedelim.

Adres Beyan Formu kontrol edilirken şu hususlara dikkat edilir:⁶⁹

- Adres Beyan Formunun tüm hane halkı üyelerini kapsayacak şekilde doldurulması gerektiğini söylemiştik. Hanede sadece bir kişinin durumunun değişmesi durumunda dahi tüm hane halkı üyeleri kayıt edilecektir. Bu nedenle kayıt büro görevlileri formu kontrol ederken adres takip listesi ile karşılaştırarak tüm fertlerin yazılı olup olmadığını kontrol etmelidir.
- Form yalnızca daimi ikametgahlar için doldurulmalıdır. Bu nedenle takip listesindeki adresin niteliği kontrol edilmelidir.

⁶⁹ A.g.e., s. 10

- Beyan eden kişilerin yaşı on sekiz yaşından büyük olmalıdır. Kayıt büro görevlileri beyan eden kişinin yaşını kontrol etmelidir.
- Yerleşim yerinin eşleşme nüfusu otuz bininin altında ise belge istenecek durumları açıklamıştık. Kayıt büro görevlileri bu gibi durumlarda formlara belgelerin ekli olduğunu mutlaka kontrol etmelidir.
- Beyan edilen adresin konut olmadığı yada içerisinde başkalarının ikamet ettiği durumlarda, Kayıt büro görevlileri mutlaka alan kontrolü yaparak beyan edilen adresleri yerinde kontrol edecektir. Alan kontrolü sonucu formun arkasına not ederek veri girişine sevk edeceklerdir.
- ADNKS' ye kayıt edilmiş olsa dahi resmi kayıtlarda yurtdışında gözüken vatandaşlarımızın askı listelerinde gözükmeyeceklerini bahsetmiştik. Bu vatandaşlarımızın müracaatı halinde kendilerinden ikametgahlarının Türkiye Cumhuriyeti olduğuna dair bir dilekçe istenecektir. Bu dilekçe olmadan formlar teslim alınmayacaktır.
- Oluşabilecek hataları önlemek amacı ile formlarda mutlaka haneye ulaşılabilecek bir telefon numarası bulunmalıdır. Bu nedenle büro görevlileri telefon numarası olmayan formları teslim almamalıdır.

Tüm yapılan kontrollerden sonra formlarda herhangi bir hata olmadığı tespit edildikten sonra formlar yine kayıt büro görevlilerince TÜİK tarafından hazırlanan program aracılığı ile veri giriş yapılacaktır. Programın veri girişi Hane Halkı Bilgi Formu veri girişine çok benzemektedir. Adrese ilişkin adres kodu programa aktarıldıktan sonra adres bilgileri otomatik olarak ekrana taşınmaktadır. Daha sonra ilgili alanlar doldurulduktan sonra kişilerin kimlik numaraları girilerek MERNİS' ten kimlik bilgileri getirilmektedir. Herhangi bir kimlik numarası hatasında hane tarafından verilen telefon numarasına ulaşılarak bilgiler tamamlanır ve formun veri giriş aşaması da tamamlanır.

4.3.3.2. Hatalı Adres Bildirim Formu

Hatalı Adres Bildirim Formu askı sürecinde kullanılmış olan diğer formdur. Bu form sadece aynı mahalle yada köy yani aynı muhtarlık çevresindeki adres hataları nedeniyle

yapılacak olan başvurularda kullanılmış formdur.⁷⁰ Form dört bölümden oluşur. Şimdi bu bölümleri ayrıntıları ile açıklayalım.

✓ **Bölüm 1**

Bildirime konu olan adrese ilişkin İl adı, ilçe adı, ilk kademe belediyesinin adı, bucak adı, köy adı, mahalle adının yazılacağı bölümdür.⁷¹

✓ **Bölüm 2**

Bu bölümde, Muhtarlık Askı Listesinde bulunan hatalı adresin ve beyan edilen ikamet adresinin bileşenleri yazılır.⁷² Bu bileşenlerden sonra hata türüne göre formda bulunan üç seçenektен birisi işaretlenecektir. Bu seçenekler şunlardır :

- Hanenin iç kapı numarası hatalı ise bir numaralı seçenek işaretlenecektir
- Hanenin dış kapı numarası hatalı ise iki numaralı seçenek işaretlenecektir.
- Hane adresinin cadde, sokak adı hatalı ise üç numaralı seçenek işaretlenecektir.

✓ **Bölüm 3**

Bu bölümde beyan eden kişinin adı,soyadı, T.C. Kimlik numarası,imzası ve iletişim bilgileri alınır.

✓ **Bölüm 4**

Bu bölümde ilgili görevlilerin kimlik bilgileri ve alan kontrolü sonucunda bu görevlilerin yaptığı inceleme ve sonuçlar yer alır.

Hatalı Adres Bildirim Formu doldurulduktan sonra yapılan itirazı karara bağlamak üzere kayıt büro görevlileri alan kontrolü yapar. Yapılan kontrol neticesinde yapılan itiraz doğru değil ise başvuru sahibine adresinin doğru olduğu bilgisi verilerek işlem tamamlanır. Ancak itiraz yerinde bulunursa görevliler adres ile ilgili tespitleri forma

⁷⁰ A.g.e., s. 12

⁷¹ A.g.e., s. 12

⁷² A.g.e., s. 12

aktararak itiraz sahibi ile Adres Beyan Formu doldurur ve formu kayıtları düzeltmek üzere veri girişine sevk eder.

4.3.4. Askı Sürecinde Muhtarlar Düşen Görevler

Bu bölüme kadar Muhtarlık Askı Sürecinde kullanılacak formlardan ve ana hatları ile uygulamalardan bahsettik. Muhtarlık Askı Sürecinde, muhtarlar da önemli görevler düşmektedir. Şimdi bu görevlerden bahsetmek yerinde olacaktır:

- Muhtarlık Askı Sürecinde, muhtarlar kendilerine imza karşılığı teslim edilen ve yine askı süresi sonunda geri alınacak olan Askı Listeleri'nin güvenliğini sağlamalıdır.
- Askı Süreci boyunca Askı Listeleri ile ilgili gerekli duyuruları yapmalıdır.
- Askı Süreci boyunca Askı Listeleri'ni vatandaşların haftanın her günü görebileceği bir yerde sergilemelidir.
- Vatandaşlara, şikayet konuları ile ilgili bilgi vermeli ve kayıt bürolarına yönlendirmelidir.
- Kendilerine verilecek olan eğitimlere katılmalıdırlar.

Görüldüğü üzere, Muhtarlık Askı Süreci'nde köy ve mahalle muhtarlarına çok büyük görevler düşmemiştir. Ülkemizde askı listelerine olan ilgi de düşünülürse muhtarların görevi gayet kolaylaşmıştır.

Muhtarlık Askı Süreci, ADNKS' nin görüldüğü gibi son aşamasıdır. Bu aşamadan sonra ADNKS çalışmaları kapsamında askıya çıkarılan listeler altmış gün sonra toplanarak teslim alınmıştır. Yapılan itirazların tamamı karara bağlanmış ve ADNKS' nin devri için süreç işlemeye başlamıştır.

4.4. Adnks' nin Devri ve Cati (Computer Aided Telephone Interview) Uygulaması

4.4.1. Adnks' nin Devri

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi aşamalarını önceki bölümlerde detaylı olarak anlatmaya çalıştık. Bir önceki bölümde bahsettiğimiz Muhtarlık Askı Süreci' nden sonra

Türkiye İstatistik Kurumu' nun ADNKS ile ilgili görevi sona ermiştir. Kurulan sistemin devam ettirilmesi için çalışma TÜİK tarafından 1 Ağustos 2007 tarihinde Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'ne devir edilmiştir. Devir işlemleri tamamlandıktan sonra ADNKS ile ilgili işlemler ve bu işlemlerin yapılma yöntemleri de değişmiştir. Devir sonrası meydana gelen değişiklikler şunlardır:

- ADNKS İl-İlçe Yürütme Komiteleri'nin görevleri çalışmanın devri ile bitmiştir.
- ADNKS' ye hiç kayıt olmayan, durumları ile ilgili itiraz etmek isteyen vatandaşlarımızın sorunları bağlı buldukları Nüfus Müdürlükleri tarafından çözülmeye başlanmıştır.
- TÜİK İl-İlçe danışmanlarının görevleri çalışmanın devri ile sona ermiştir.
- TÜİK tarafından kurulan Ulusal Adres Veri Tabanı, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'ne devir edilmiştir. Veri tabanı ile ilgili her türlü işletim, kullanım ve kullandırım çalışmaları yine Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılmaya başlanmıştır. Nitekim çalışma devredildikten sonra Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü (NVİGM) UAVT programını tamamen kapatarak buradaki tüm bilgileri kendilerine ait bir başka veri tabanına taşımıştır.
- TÜİK tarafından kullanılan ADNKS eşleştirme (veri giriş) programı yine Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'ne devir edilmiştir. Veri tabanı ile ilgili her türlü işletim, kullanım ve kullandırım çalışmaları yine Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılmaya başlanmıştır. Nitekim çalışma devredildikten sonra Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü eşleştirme programını tamamen kapatarak buradaki tüm bilgileri kendilerine ait bir başka veri tabanına taşımıştır.
- ADNKS ile ilgili tüm formlar, listeler ve dokümanlar ilgili Yürütme Komitesi kararı ile imha edileceği güne kadar güvenli bir yerde muhafaza altına alınmıştır.
- UAVT' nin devri ile belediyelerce bu program üzerinden verilen yapı ruhsatları, yapı kullanım izin belgeleri, yanan-yıkılan binalar formlarına ilişkin tüm işlemler Nüfus Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü' ne devredilmiştir.

- TÜİK görevlilerine ait ADNKS ile ilgili tüm yetkiler devir işlemleri sonucunda son bulmuştur.

Devir işleminin gerçekleşmesinden sonra yukarıda da görüldüğü üzere sistemle ilgili tüm yetkiler el değiştirmiştir. Sistemin işlerliğinin sağlanması için yetkiler el değiştirse de ilgili kurumlar arası işbirliği devam etmektedir.

4.4.2.Cati Uygulaması

ADNKS uygulamasının devir işlemlerinden sonra dahi ülkemiz sınırları içerisinde yada dışarısında MERNİS veri tabanında sağ olarak kayıtlı gözükse ancak ADNKS' ye kayıtlı olmayan vatandaşlarımız tespit edilmiştir. Bu tespitler yapılırken sadece MERNİS veri tabanı değil tüm kamu kuruluşlarının idari kayıtlarından faydalanılmıştır. Yapılan tespitler neticesinde ADNKS' ye kayıtlı olmayan vatandaşlarımızın sayısının fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu durum karşısında hem sistemin işlerliğini ve gerçekliğini sağlamak, hem de kayıtlı olmayan vatandaşlarımızın mağduriyetini gidermek amacı ile TÜİK tarafından CATI uygulamasına başlanmıştır.

CATI (Computer Aided Telephone Interview) uygulamasının esas anlamı bilgisayar destekli telefon ile anket çalışması demektir. TÜİK tarafından yapılan CATI çalışması ise daha farklıdır.

Uygulama olarak halen devam eden CATI çalışması ADNKS' ye kayıtlı olmayan fertlerin nüfus kütüklerinde bulunan akrabalarına telefon ile ulaşılarak kayıtlı olmayan vatandaşımıza ilişkin bilgi alışverişinde bulunulmasını amaçlar. Uygulama için TÜİK tarafından hazırlanmış bir bilgisayar programı kullanılır. Programa giriş için her operatöre kullanıcı adı ve şifre verilir. Operatör programa tanımlandıktan sonra MERNİS ve idari kayıtlardan tespit edilen kayıtlı olmayan bir kişiye ait T.C. Kimlik numarasını programa giriş yapar. Bu aşamada, program girilen kimlik numarasının MERNİS' de bulunan kütüğüne ulaşarak aralarında ADNKS' ye kayıtlı olanları telefon bilgileri ile birlikte ekranın üst tarafına, kayıtlı olmayanları ekranın alt tarafına listeler. Böylece operatör kayıtlı olmayan tek bir kişinin kimlik numarası ile o kişinin aile kütüğündeki kayıtlı olan ve olmayan tüm fertleri görebilme olanağına sahip olur. Ancak kayıtlı olan

kişilerin telefon bilgileri Hane Halkı Bilgi Formunda alınmış ve veri girişi yapılmış ise ekrana taşınır.Yani ilgili kişiler kayıtlı olduğu halde telefon numaraları hane halkı bilgi formunda alınmamış ise telefon bilgileri ekrana taşınmamaktadır. Operatör telefon bilgileri olan kayıtlı kişileri arayarak kayıtlı olmayan vatandaşlara dair bilgi verir. Bilgileri verdikten sonra kayıtlı olmayan vatandaşlara ait telefon numaraları ve yaşadığı il-ilçe bilgileri sorgulanır. Eğer aranan kişilerden telefon bilgileri alınamaz ise sistem ile ilgili kendilerine bilgi verilerek kayıtlı olmayan kişilerin ne yapmaları gerektiği söylenerek arama sonlandırılır. Arama sonlandırıldıktan sonra kayıtlı olmayan kişiye dair olarak sonuç kısmı ‘‘Ulaşıldı’’ olarak işaretlenerek ikamet ettiği yer bu kısma ilave edilir. Eğer kayıtlı olmayan kişinin herhangi bir akrabasına telefon ile ulaşılamadı ise sonuç kısmı ‘‘ Ulaşılamadı’’ olarak işaretlenir. Yapılan aramalar sonucunda kişinin yurt dışında yaşadığı tespit edildiği durumlarda sonuç kısmı ‘‘ yurt dışı’’ olarak işaretlenerek kişinin yaşadığı ülke bilgileri girilir. Program bu şekilde işlemeye devam etmektedir.

CATI uygulaması ile ADNKS’ ye kayıt olmayan vatandaşlarımıza dolaylı yada direk olarak bilgi verilmesi ve kayıtsız kalan vatandaş sayısını düşürülmesi amaçlamaktadır. Ancak ADNKS uygulaması sonucunda kayıtlı olmayan vatandaşlarımızın arasında kayıp olan, kanun kaçağı durumunda olan yada daimi hiçbir ikametgahı olmayan vatandaşlarımız da bulunmaktadır. Bu vatandaşlarımıza ulaşılması ve akrabalarından doğru bilgi alınması çok zor olduğu için sistem burada bir çıkmaza girmektedir. Bu konu ile ilgili çözüm çabaları halen devam etmektedir. Çözüm ile ilgili öneriler Çözüm önerileri kısmında belirtilecektir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

ADNKS' NİN TÜRK KAMU YÖNETİMİ ÜZERİNE ETKİLERİ

5.1. İL-İLÇE ÖZEL İDARELERİ ÜZERİNE ETKİLERİ

Ülkemiz kamu yönetiminde İl Özel İdaresi ilk olarak Osmanlı İmparatorluğu döneminde çıkartılan 15.03.1321 tarih ve 11 numaralı kanun ile yerini almıştır. Daha sonra bu kanun 22.02.2005 ve 5302 sayılı kanun ile yürürlükten kaldırılmıştır. Fransız kamu yönetiminden etkilenilerek kurulan il özel idareleri Anayasanın 127. maddesinde ‘*Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir.*⁷³’ denilerek yerel yönetim birimleri içerisinde gösterilmiştir.

22.05.2007 tarih ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu’na göre İl Özel İdareleri üç ana organdan oluşur. İlk organı karar organı olan İl Genel Meclisi’dir. İkinci organı yürütme organı da diyebileceğimiz İl Encümeni’dir. Üçüncü organı il tüzel kişiliğinin başı konumunda olan Vali’ dir. Yine aynı kanunun 35. maddesinde ‘*İlçelerde, özel idare işlerini yürütmek amacıyla kaymakama bağlı ilçe özel idare teşkilâtı oluşturulabilir.*’ denilerek ilçelerde de ilçe özel idare müdürlükleri kurulması sağlanmıştır.

İl Özel İdareleri’nin yetki ve görevleri 5302 sayılı kanunda şu şekilde belirtilmiştir:⁷⁴

- Gençlik ve spor, sağlık, tarım, sanayi ve ticaret; Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyeleri hariç ilin çevre düzeni plânı, bayındırlık ve iskân, toprağın korunması, erozyonun önlenmesi, kültür, sanat, turizm, sosyal hizmet ve yardımlar, yoksullara mikro kredi verilmesi, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları; ilk ve orta öğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapım, bakım ve onarımı

⁷³ Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982, Md. 127

⁷⁴ 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 22 Şubat 2005, Md. 6-7

ile diğ er ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin hizmetleri il sınırları içinde yapmakla görevli ve yetkilidir.

- İmar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma ; orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri belediye sınırları dışında yapmakla görevli ve yetkilidir.
- Kanunlarla verilen görev ve hizmetleri yerine getirebilmek için her türlü faaliyette bulunmak, gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri için kanunlarda belirtilen izin ve ruhsatları vermek ve denetlemek.
- Kanunların il özel idaresine verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, emir vermek, yasak koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek.
- Hizmetlerin yürütülmesi amacıyla, taşınır ve taşınmaz malları almak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, takas etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek.
- Borç almak ve bağış kabul etmek.
- Vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı yirmi beş milyar Türk Lirasına kadar olan dava konusu uyuşmazlıkların anlaşmayla tasfiyesine karar vermek.
- Özel kanunları gereğince il özel idaresine ait vergi, resim ve harçların tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak.
- Belediye sınırları dışındaki gayri sıhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine ruhsat vermek ve denetlemek.

İlgili kanunda görüldüğü üzere İl-İlçe Özel İdareleri'nin görevleri çok çeşitlidir.

ADNKS' nin İl-İlçe Özel İdareleri' ne etkisi görev ve yetki olarak kendisini göstermektedir.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 69. maddesine dayanılarak hazırlanan Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik' in 4. maddesinin 'r' bendinde İl Özel İdareleri, belediye sınırları ve mücavir alan sınırları ile büyükşehir belediye sınırları dışında kalan yerlerde numaralama yapmaya yetkili idare olarak görevlendirilmiş ve yetkilendirilmiştir. Bu alanlar daha çok köyleri kapsamakla birlikte belediyelerin yetkili olmadığı alanları da kapsamaktadır.

Yine aynı yönetmeliğin 6. maddesinde ‘*Yetkili idare, numaralama çalışmalarını adres standardına göre yapmak ve adresleri Ulusal Adres Veri Tabanı’na, standarda uygun şekilde işlemekle yükümlüdür*⁷⁵’ denilerek İl Özel İdareleri aynı zamanda yapılan numaralama çalışmalarını Ulusal Adres Veri Tabanı’na veri girişi yapmakla da görevlendirilmiş ve yetkilendirilmiştir.

Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik’ in 20. maddesinde ‘*Numaralama işlerinin bu Yönetmelik hükümlerine göre yapılmasından, yetkili idareler sorumludur. Yetkili idareler yılda en az bir defa sorumluluk alanlarını kontrol ederek numaralama ile ilgili eksiklikleri giderir ve hataları düzeltir. Levhasız veya levhaları gerektiği gibi düzenlenmemiş yer ve binalara yeni levhalar konulur.*⁷⁶’ denilerek İl Özel İdareleri yetki alanları içerisinde numaralama çalışmalarının yapılmasından, kontrolünden ve sürekliliğinden sorumlu kılınmıştır.

Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik’ in 21. maddesinde ‘*Sokak ve meydan levhaları ile bina numara levhaları, yetkili idare tarafından bu yönetmeliğin 41 inci maddesindeki esaslara göre hazırlanır.*⁷⁷’ denilerek İl Özel İdareleri yetki alanları içerisindeki numaralama levhalarını yönetmeliğe uygun şekilde hazırlamakla yetkili ve görevli kılınmıştır.

Yine aynı yönetmeliğin 22. maddesinde ‘*... Yetkili idareler muhtarlıklar tarafından kendilerine iletilen aksaklık ve eksiklikleri en geç bir ay içerisinde gidermekle yükümlüdür. ...*⁷⁸’ denilerek İl Özel İdareleri yetkili olduğu alanlar içerisinde muhtarlar tarafından kendilerine bildirilen numaralama eksikliklerini en geç bir içinde çözmeye yetkili ve görevli kılınmıştır.

Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik’ in 9. maddesine göre İl Özel İdareleri yetki alanları içerisindeki yapıların numaralama işlemlerinden sonra niteliklerinde herhangi bir değişim olması durumunda bu değişimi Ulusal Adres Veri Tabanı’nda güncellemekle görevlendirilmiş ve yetkilendirilmiştir.

⁷⁵ Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik, 31 Temmuz 2006, Md. 6

⁷⁶ A.g.k., Md. 20

⁷⁷ A.g.k., Md. 21

⁷⁸ A.g.k., Md. 22

Yukarıdaki açıklamalardan da görülebileceği üzere ADNKS İl-İlçe Özel İdareleri' ne yeni görev ve yetkiler konusunda etki yapmıştır. Bu yeni görevler daha çok ADNKS' nin temelini teşkil eden numaralama çalışması kapsamında özel idarelere verilmiştir. ADNKS' nin bu aşamasında özel idareler kendilerine düşen görevleri eksiksiz olarak yerine getirmişlerdir.

5.2. EĞİTİM HİZMETLERİ ÜZERİNE ETKİLERİ

5.2.1. Okullara Kayıt, Nakil Olma İşlemleri Üzerine Adnks' nin Olası Etkileri

ADNKS yürürlüğe girdikten sonra oluşturulan veri tabanı sayesinde bir vatandaşımızın T.C. Kimlik numarası ile o vatandaşımızın adres bilgilerine kolay ve hızlı şekilde ulaşılabilecektir.

Ülkemizde bulunan okullardaki eğitim kalitesi illerden illere, aynı il sınırları içerisindeki farklı mahallelerde bulunan okullardan okula, hatta aynı il sınırları içerisinde bulunan aynı mahallede yer alan okullardan okula değişiklik arz etmektedir. Dolayısı ile anne-babalar çocuklarını en iyi eğitim kalitesine sahip olduğuna inandığı okullara kayıt ettirme yada nakil ettirme çabası içerisinde olmuşlardır. Bu sebeple de eğitim kurumları bu talepleri karşılamakta zor durumda kalmışlardır ve bu durumlar halen devam etmektedir.

ADNKS tam anlamı ile kullanıma geçtikten sonra kayıt ve nakil işlemlerindeki sorunlar tamamen ortadan kalkacaktır. Kaydı yada nakli yapılması istenen öğrencinin kimlik numarasından adresi kolaylıkla tespit edilebileceğinden farklı eğitim çevresinde yer alan bir adreste ikamet eden kişilerin talepleri geri çevrilebilecektir. Bu sayede kayıt ve nakillerde karşılaşılan sorunlar büyük ölçüde azalacaktır.

Nitekim ADNKS Muhtarlık Askı Süreci'nde askı sonuçları TÜİK web sitesinden kamuoyunun hizmetine sunulmuş ve eğitim kurumları kayıt ve nakil işlemlerinde bu adresteki bilgileri kullanarak haksız talepleri geriye çevirmeyi başarmışlardır.

Ayrıca yine Muhtarlık Askı Süreci'nde TÜİK görevlileri tarafından on beş yaşından küçük hiçbir hane ferдинin sadece şahsının adresinin değiştirilme talepleri geri çevrilerek sistemi delme çabaları engellenmiştir.

Sistem tam olarak kullanıma açılmadan askı sürecinde dahi bu alanda meyvelerini vermiştir.

5.2.2. Yeni Eğitim Kurumları Kurulması Üzerine Adnks' nin Olası Etkileri

Ülkemizde yeni eğitim kurumlarının kurulması önemli bir yere sahiptir. Ancak çoğu zaman kurulan yeni eğitim kurumlarının yer tercihinde hata yapılmakta ve bu kurumlar atıl hale gelmektedir.

ADNKS' nin tama olarak kullanıma açılmasından sonra yukarıda bahsedilen sorun ortadan kalkabilecektir. ADNKS sayesinde bir yerleşim yerine ait güncel nüfus projeksiyonları ve göstergelerine hızlı ve kolay bir şekilde ulaşılacaktır. Örneğin bir yerleşim yerindeki 0-6 yaş arası çocuk sayısı kolaylıkla tespit edilebilecektir. Üstelik bu bilgi güncel ve sürekli bir bilgi niteliğinde olacaktır. Dolayısı ile bir yerleşim yerine yeni bir eğitim kurumu kurulmak istendiğinde o bölgenin nüfus göstergelerine anında ulaşılacak ve yapılacak olan kamu hizmetinin yerindeliği ve etkinliği kolaylıkla saptanabilecektir.

ADNKS' den elde edilecek göstergeler sonucunda yeni eğitim kurumlarının açılacağı olası yerleri tespit etmek kolaylaşacak ve kurulan eğitim kurumlarının atıl vaziyette kalması önlenebilecektir.

Yine aynı yol ile ADNKS' den bir yerleşim yerine ait okur-yazarlık istatistikleri rahatlıkla ve kolayca tespit edilebilecektir. Bu sayede ilgili yerleşim birimine eğitim ile ilgili yatırımların planlanması daha gerçekçi olabilecektir.

5.3. ADNKS' NİN SAĞLIK HİZMETLERİ ÜZERİNE OLASI ETKİLERİ

5.3.1. Yeni Sağlık Tesislerinin Kurulması Üzerine Olası Etkileri

Ülkemizde tıpkı eğitim hizmetlerinde olduğu gibi yeni sağlık tesislerinin kurulması aşamasında da sorunlar yaşanmaktadır. Doğru göstergelere ve planlara dayanılmadan açılan yeni sağlık kurumları verebileceği hizmet kapasitesinin de altına düşerek atıl duruma düşmektedir.

Ülkemizde yeni sağlık hizmet birimlerinin kurulma şartları çeşitli yasa ve yönergeler ile belirlenmiştir. Bunlardan bir tanesi olan Sağlık Bakanlığı'na Ait Hastahanelerin Yatırım Esaslarının Tespitine Dair Yönerge ile; '*Hastanelerin madde ve insan gücünde tasarruf sağlanmak suretiyle ve âtil kapasiteye yol açılmaksızın ülke genelinde eşit ve dengeli bir şekilde dağılımını ve yaygınlaştırılmasını teminen; Sağlık Bakanlığına bağlı olarak faaliyet göstermek üzere açılacak bütün genel hastaneler ile özel dal hastanelerinin rasyonel kriterler çerçevesinde yatırım programlarına alınmasına ve kurulmasına ilişkin esasları*⁷⁹' düzenlemek amaçlanmıştır.

Bu Yönerge' nin 9. maddesinin 'a' fıkrasında '*Her bir mülkî idare biriminde yeni hastane kurulması planlanırken, o birimin merkez nüfusu, coğrafi durumu, ulaşılabilirliği, nüfus artış hızı gibi kriterler dikkate alınır.*⁸⁰' Denilerek ülkemizde yeni sağlık kurumları kurulurken nüfusun önemli bir kriter olduğu vurgulanmıştır. Yine aynı Yönerge' nin 9. maddesinin 'c' fıkrasında '*Ülkenin sosyo-ekonomik yapısındaki değişmeler ve ülke nüfusundaki hızlı artış sebebiyle öncelikli hedef, ilçelerde her on bin nüfusa yirmi beş yataklı hastane kurulması olup; ilçe merkezinin nüfusu on binden az olan ilçelere hastane kurulmaz. Büyükşehirlerde ise, yüz bin nüfusa bir hastane kurulması esastır.*⁸¹' 'f' fıkrasında ise '*İlçede mevcut hastane var iken ikinci bir hastane yatırımı teklif edilebilmesi için, merkez ilçe nüfusunun asgarî yüz bini aşması gerekir*⁸². 'h' fıkrasında '*Hastane yapımı teklif edilen ilçelere yapılması planlanan*

⁷⁹ Hastanelerin Yatırım Esaslarının Tespitine Dair Yönerge, Md. 1

⁸⁰ A.g.k., Md. 9

⁸¹ A.g.k., Md. 9

⁸² A.g.k., Md. 9

*hastanenin yatak kapasitesinin belirlenmesinde ilçenin nüfus artış hızı dikkate alınır.*⁸³” denilerek nüfus ile ilgili göstergelerin yeni hastahanelerin kurulması için ne kadar önemli olduğu belirtilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalara bakıldığında yeni sağlık tesis yatırımlarının yapılması için belirlenen en önemli göstergelerden birisinin nüfus ve nüfus ile ilgili göstergelerin olduğu kolayca anlaşılabilir. Ülkemizde her beş yılda bir yapılan nüfus sayımlarından elde edilen göstergeler ile ADNKS’ den elde edilecek nüfus göstergeleri karşılaştırıldığında kuşkusuz güncel, hızlı ve gerçekçi olan ADNKS göstergelerinin üstün ve güvenilir olacağı aşikardır. ADNKS uygulamasından önce Sağlık Bakanlığı güncel nüfus bilgileri ve güncel nüfus göstergeleri elde etmek amacı ile sağlık ocağı personeli aracılığı ile ETF (Ev Halkı Tespit Fişi) uygulamasını yürütmektedir. Bu uygulama, sağlık ocağı personeli tarafından hanelerin tek tek ziyaret edilerek nüfusun yaş, cinsiyet, sosyal, ekonomik, kültürel olarak belirlenebilmesine yönelik sorular sorulması şeklinde yapılmaktadır. Bu uygulama gerek zaman kaybına gerekse kaynak israfına neden olmaktadır. Ayrıca ADNKS gibi tam bir eşleşme sağlayamamaktadır. Ancak güncel veri elde etmek için Sağlık Bakanlığı başka bir seçenek bulamamıştır.

ADNKS ile, ilgili yerleşim biriminin nüfus göstergelerine ulaşmak hem hızlı olabilecek ve aynı zamanda ADNKS ile, bu göstergelerin gerçekçi ve güncel olması sağlanabilecektir. Aynı zamanda ETF gibi uygulamalara gerek kalmayarak kaynak ve zaman israfı önlenilecektir. ADNKS’ den elde edilecek olan göstergelerden yola çıkılarak yapılacak olan yatırımların verimliliği ve yerindeliği en üst seviyede olacaktır.

5.3.2. Diğer Sağlık Hizmetlerine Adnks’ nin Olası Etkileri

Ülkemizde Sağlık hizmetlerinin yürütülmesi konusunda yaşanan önemli sorunların ADNKS sayesinde çözülebileceğine bir önceki bölümde değinmiştik. Yeni sağlık tesislerinin kurulması konusunda ADNKS sağlık hizmetlerine oldukça önemli ve olumlu bir katkı yapabilecektir.

⁸³ A.g.k., Md. 9

ADNKS' nin ile sağlık hizmetlerine bir başka katkısı da herhangi bir yerleşim yeri için nüfusun yaş ve cinsiyet dağılımını anında güncel ve doğru bir şekilde öğrenebilmektir. Bu sayede bir yerleşim biriminde yaşayan ocuk sayısı yaş gruplarına göre anında tespit edilebilir. Böylece ilgili yerleşim biriminde aşı ihtiyaı tespit edilebilir ve aşı olma vakti gelmiş hanelerin adresleri kolayca bulunabilir. Bununla birlikte ülkemizde gelişme çağında olsun, bebeklik çağında olsun tüm çocuklar tespit edilerek, ocuk hastalıkları ile mücadelede önemli bir yol kat edilebilir.

Yine ADNKS ile herhangi bir yerleşim birimine ait nüfus artış hızı göstergesine anında güncel ve gerçek bir şekilde ulaşılabilecektir. Bu güncel veriler ile ilgili yerleşim biriminde bulunan bir sağlık kurumunun kapasite artırımını en optimum şekilde yapılabilecektir. Böylece ilgili yerleşim biriminde bulunan sağlık kuruluşuna gereğinden fazla yada az bir kaynak ayrılmayarak, kaynak israfı nlenmiş olacaktır.

5.4. ADNKS' NİN MALİ HİZMETLER ÜZERİNE OLASI ETKİLERİ

Ülkemizde mali hizmetler, bilindiği gibi Maliye Bakanlığı aracılığı ile yürütülmektedir. Mali hizmetlerin kaliteli olması bir ülkenin gelişmişlik seviyesinin yukarıda olduğunu gösterir. Ülkemizde bu aksaklıkların bazılarını gidermek amacı ile her vatandaşımıza bir Vergi Kimlik Numarası verilmiştir. Ancak uygulamadaki aksaklıklardan dolayı bu uygulama 2007 yılının başından itibaren terk edilerek her vatandaşımıza ait olan T.C. Kimlik numaraları vergi kimlik numaralarının yerini almıştır. Bu değişim sayesinde numara karışıklığı ortadan kalkmıştır. Yine bu değişim ADNKS uygulamasının kullanıma başlamasından sonra daha da önem arz etmektedir.

ADNKS' nin mali hizmetlere etkisi yukarıda bahsettiğimiz değişiklikten sonra çok olumlu bir yönde olacaktır. İlk olarak ADNKS sayesinde mükelleflerin adres değişiklikleri anında takip edilebilecektir. Böylece özellikle ferdi mülkiyet şeklindeki işletmeleri ve işletme sahiplerini takip etmek ve gerektiğinde bulmak kolaylaşabilecektir. Bu sayede ülkemizde kayıt dışı ekonomi ile mücadelede yeni bir devir açılacaktır.

Mkellefine sürekli olarak güncel ve doğru adresinde ulaşan mali kurumlar sayesinde ülkemizdeki vergi cezalarının sahiplerine ulaşması ve yine mükelleflere

yönelik diğer yasal tahkikatların yapılması kolaylaşabilecektir. Ülkemiz mali sisteminin en büyük sorunlarından birisi olan mükelleflere ulaşma sorunu ADNKS sayesinde çözülebilecektir.

Yine ADNKS ile mali denetimlerin etkinliği de arttırılabilecektir. İstenildiği an mükelleflere ulaşılma durumunda mali denetimler kolaylaşabilecek ve mali denetime harcanan kaynaklarda da etkin kullanım sağlanabilecektir.

5.5. ADNKS' NİN ADALET HİZMETLERİNE ETKİSİ

Ülkemizde adalet sisteminin hantallığı üzerine yapılan eleştiriler azımsanmayacak kadar büyük boyuttadır. Sistem üzerine yapılan bu eleştirilerin ana sebebi daha çok dava sürelerinin uzaması yönündedir. Ayrıca yine ülkemiz adalet sistemi, dava taraflarına zamanında ulaşma yönünde de sık sık eleştirilmektedir.

ADNKS sayesinde adalet hizmetlerine yapılan bu eleştiriler büyük ölçüde azalacaktır. İlk olarak ADNKS ile dava taraflarına ulaşım kolaylaşacaktır. Herhangi bir dava tarafı vatandaşımıza ulaşımında bir problem yaşandığı zaman ADNKS ile vatandaşımızın T.C. Kimlik numarasından güncel ve gerçek adres bilgilerine ulaşılabilir. Böylece ülkemizde artık dava mektupları, ihbarnameler, davetiyeler ve benzeri tüm adli bilgiler sahiplerine ulaşabilecektir. Bununla birlikte adalet hizmetleri hantallıktan kurtularak, hizmetlerin işleyişi çabuklaşacak ve etkinliği artabilecektir.

ADNKS' nin yukarıda bahsettiğimiz olumlu etkisi ile ülkemizde dava süreleri kısalabilecektir. Çünkü ülkemiz adalet sistemindeki dava süreleri daha çok tanık, sanık ve benzeri kişilere ulaşmaktaki problemlerden dolayı uzamaktadır. ADNKS ile bu problem kolaylıkla çözülebilecektir. Aranılan kişi ADNKS' ye kayıtlı ise bu kişinin güncel adresi tam olarak tespit edilebilecek ve böylece adli hizmetlerin işleyişi hızlanarak davaların süresi de kısalmaktadır. Ulaşılmaya çalışılan kişi ADNKS' ye kayıtlı olmasa bile kişinin nüfus kütüğünde bulunan diğer fertlere ADNKS ile ulaşılacağından, ulaşılmaya çalışılan kişiler hakkında yapılacak tahkikatların süresi de ADNKS ile kısalabilecektir.

ADNKS ile ülkemizdeki adli hizmetlere yapılabilecek önemli bir katkı da mahkemelerin kuruluş yerlerinin belirlenmesi esnasında olabilecektir. Örneğin 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev Ve Yargılama Usullerine Dair Kanun' un 2. maddesinde ‘ ‘ *Aile mahkemeleri, Adalet Bakanlığınca Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun olumlu görüşü alınarak her ilde ve merkez nüfusu yüz binin üzerindeki her ilçede, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde olmak üzere kurulur. Aile mahkemelerinin yargı çevresi, kurulduğu il ve ilçenin mülkî sınırlarıyla belirlenir. Ancak yargı çevresi, Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca değiştirilebilir.*⁸⁴’ ’ denilmektedir. İlgili yerleşim biriminde mahkeme kurulurken nüfus bir koşul olarak algılanmaktadır. Bu koşula ADNKS sayesinde günlük, aylık hatta anlık olarak ulaşılabilecektir. Bu sayede mahkeme kurulabilecek yerlerin nüfusları gerçek ve anlık olarak alınabileceğinden kamu kaynakları israf edilmeden mahkemeler gerekli yerlere kurulabilecektir.

5.6. ADNKS' NİN GÜVENLİK HİZMETLERİNE ETKİSİ

Ülkemizde güvenlik hizmetleri mümkün olan en üst düzeyde sağlanmaya çalışılsa da suça bulaşmış olan kişilerin bulunması konusunda çeşitli sıkıntılar yaşanmaktadır.

ADNKS sayesinde ülkemizde suç ile mücadelede yeni bir çağ açılacaktır. Suça bulaşmış ve dolayısı ile aranan bir kişinin ADNKS ile adresi tespit edilebilecektir. Bu sayede ilgili kişinin yakalanma süresi kısılacaktır. Aranılan kişi ADNKS' ye kayıtlı olmasa bile, ilgili kişinin akrabaları yada temasta bulunduğu kişiler ADNKS' ye kayıtlı ise bu kişilerin bilgilerinden yola çıkılarak aranan kişi yada kişilere ulaşma süresi de kısılabilecektir. Böylece suç ile olan mücadelede kaynak tasarrufu da sağlanabilecektir.

ADNKS ile bir yerleşim birimine ait olan nüfus ile ilgili göstergelere anında ve güncel olarak ulaşmak mümkün olabilecektir. Ulaşılan bilgiler aynı zamanda gerçek bilgi niteliğinde olabilecektir. Bu sayede ilgili yerleşim biriminde bulunan güvenlik hizmet birimlerinin büyütülmesi, küçültülmesi gibi kararlar gerçekçi bir yaklaşım ile alınabilecektir. Örneğin karakol kurulacak bir yerleşim yeri ile ilgili nüfus göstergeleri

⁸⁴ 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun, 9 Ocak 2003, Md. 2

çok önemlidir. Bu göstergelere dayanılarak ilgili yerleşim biriminde kurulacak olan karakola gerekli olacak personel sayısı tespit edilebilir. Yapılan bu tespitler gerçekçi olacağından kamu kaynakları etkin ve verimli bir şekilde kullanılmış olacaktır.

Ülkemizde kolluk kuvvetleri tarafından uygulanmaya çalışılan 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu'na ait uygulamalar da ADNKS sayesinde kolaylaşabilecek hatta bu kanuna gerek bile kalmayabilecektir. 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu' nun amacı kolluk birimlerine yetkili olduğu alanlar içerisinde yaşayan vatandaşlar ile ilgili gerekli kimlik bilgilerine ulaşmaktır. Ancak kanun ülkemizde çok az kişi tarafından bilinmekte ve uygulaması da bu yüzden zor olmaktadır. ADNKS ile kanun ile uygulanmak istenen uygulamaların tümü gerçekleştirilecektir. İlgili kolluk birimi yetkili olduğu yerleşim birimi ile ilgili tüm nüfus bilgilerine anlık ve gerçekçi olarak ulaşabilecektir. ADNKS bu açıdan kırtasiyeciliği de önleyecektir. Kişilerin Kimlik Bildirme Kanunu'na göre form doldurmaları ve bu formları kolluk kuvvetlerine teslim etme zorunlulukları vardır. ADNKS ile bu formlara gerek kalmayacaktır. Yine aynı kanunun ek 1. maddesinde ‘*Bu Kanunun uygulanması sırasında genel kolluk kuvvetlerine ait karakollara, il merkezlerinden de sorgulanabilen bilgisayar terminalleri konulur. Bunun için gerekli giderler İçişleri Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.*⁸⁵’ denilerek kolluk kuvvetlerine kanunun uygulanması için teknik altyapı oluşturma görevi yüklenmiştir. Yine aynı maddenin devamında ‘*İdarenin bilgisayar sistemi kurması ve gerekli teknik altyapıyı hazırlamasıyla birlikte, bu Kanunun 2 nci maddesinde sayılan özel veya resmi, her türlü konaklama tesislerinden, Bakanlar Kurulunca belirlenecek olanlar, tespit ve ilan tarihinden itibaren 3 yıl içerisinde tüm kayıtlarını bilgisayarda tutmak ve bilgisayar terminallerini genel kolluk kuvvetlerinin bilgisayar terminallerine bağlamak zorundadırlar...*⁸⁶’ denilerek kanunda belirtilen kurum yada kuruluşlarının da oluşturulan teknik altyapıya bağlanma zorunluluğu getirilmiştir. ADNKS sayesinde bu teknik altyapılara gerek kalmayacaktır. Çünkü ADNKS kendi veri tabanını hazırlayarak kullanıcıların hizmetine açmıştır. Böylece kolluk kuvvetlerine ek bir maliyet getirmeksizin yetki alanlarındaki kişilerin adres ve kimlik bilgilerine ulaşma imkanı sağlanabilecektir. Kolluk kuvvetlerine ek bir maliyet ve iş gücü gerektirmeden yetki

⁸⁵ 1774 sayılı Kimlik Bildirim Kanunu, 26 Haziran 1973, Ek Md. 1

⁸⁶ A.g.k., Ek Md. 1

alanlarındaki kişilerin kimlik ve adres bilgilerine ulaşılabilir olması ADNKS' nin güvenlik hizmetlerine yapacağı en önemli katkı ve etkidir.

5.7. ADNKS' NİN BELEDİYELER ÜZERİNE OLASI ETKİLERİ

Ülkemizde yerel yönetim birimlerinden birisi olan belediyeler, belki de ADNKS' den en çok etkilenecek kurumlar olacaktır. Şimdi bu etkileri inceleyelim.

5.7.1. Görev ve Yetki Açısından Etkileri

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 69. maddesine dayanılarak hazırlanan Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik' in 4. maddesinin "r" bendinde Belediyeler, belediye sınırları ve mücavir alan sınırları ile büyükşehir belediye sınırları içerisinde kalan yerlerde numaralama yapmaya yetkili idare olarak görevlendirilmiş ve yetkilendirilmiştir.

Yine aynı yönetmeliğin 6. maddesinde "*Yetkili idare, numaralama çalışmalarını adres standardına göre yapmak ve adresleri Ulusal Adres Veri Tabanı'na, standarda uygun şekilde işlemekle yükümlüdür*"⁸⁷ denilerek Belediyeler aynı zamanda yapılan numaralama çalışmalarını Ulusal Adres Veri Tabanı'na veri girişi yapmakla da görevlendirilmiş ve yetkilendirilmiştir.

Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik' in 20. maddesinde " Numaralama işlerinin bu Yönetmelik hükümlerine göre yapılmasından, yetkili idareler sorumludur. Yetkili idareler yılda en az bir defa sorumluluk alanlarını kontrol ederek numaralama ile ilgili eksiklikleri giderir ve hataları düzeltir. Levhasız veya levhaları gerektiği gibi düzenlenmemiş yer ve binalara yeni levhalar konulur"⁸⁸ denilerek Belediyeler yetki alanları içerisinde numaralama çalışmalarının yapılmasından, kontrolünden ve sürekliliğinden sorumlu kılınmıştır.

Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik' in 21. maddesinde "*Sokak ve meydan levhaları ile bina numara levhaları, yetkili idare tarafından bu yönetmeliğin 41 inci*

⁸⁷ Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik, 31 Temmuz 2006, Md. 6

⁸⁸ A.g.k., Md. 20

*maddesindeki esaslara göre hazırlanır*⁸⁹” denilerek Belediyeler yetki alanları içerisindeki numaralama levhalarını yönetmeliğe uygun şekilde hazırlamakla yetkili ve görevli kılınmıştır.

Yine aynı yönetmeliğin 22. maddesinde “ ... *Yetkili idareler muhtarlıklar tarafından kendilerine iletilen aksaklık ve eksiklikleri en geç bir ay içerisinde gidermekle yükümlüdür. ...*⁹⁰” denilerek Belediyeler yetkili olduğu alanlar içerisinde muhtarlar tarafından kendilerine bildirilen numaralama eksikliklerini en geç bir içinde çözmeye yetkili ve görevli kılınmıştır.

Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik’ in 9. maddesine göre Belediyeler yetki alanları içerisindeki yapıların numaralama işlemlerinden sonra adreslerin niteliklerinde herhangi bir değişim olması durumunda bu değişimi Ulusal Adres Veri Tabanı’nda güncellemekle görevlendirilmiş ve yetkilendirilmiştir.

Görüldüğü üzere ADNKS ile Belediyelere yeni bir takım sorumluluk ve görevler yüklenmiştir.

5.7.2. Belediye Gelirleri Üzerine Adnks’ nin Olası Etkileri

Ülkemizde belediyelerin gelirleri 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 59. maddesinde belirtilmiştir. Bunlar:⁹¹

- Kanunlarla gösterilen belediye vergi, resim, harç ve katılma payları.
- Genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan pay.
- Genel ve özel bütçeli idarelerden yapılacak ödemeler.
- Taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler.
- Belediye meclisi tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı ücretler.

⁸⁹ A.g.k., Md. 21

⁹⁰ A.g.k., Md. 22

⁹¹ **5393 Sayılı Belediye Kanunu**, 13 Temmuz 2005, Md. 59

- Faiz ve ceza gelirleri.
- Bağışlar.
- Her türlü girişim, iştirak ve faaliyetler karşılığı sağlanacak gelirler.
- Diğer gelirler.

Belediyelerin gelirlerine bakıldığında kapsamın geniş olduğu gözükse de ülkemizde özellikle küçük belediyelerin gelirlerinin büyük bir kısmını Genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan pay oluşturmaktadır. Bu payın nasıl dağıtılacağı ise 2380 sayılı Belediyelere Ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun' un 1. maddesinde şu şekilde belirtilmiştir: *'Bu paylar, ek 2 nci madde hükümlerine göre aylık olarak hesaplanır, tahsil edilen ayı takip eden ay sonuna kadar İçişleri Bakanlığı emrinde ayrı ayrı hesaplara kaydolunmak üzere İller Bankasına yatırılır. İller Bankasından her ay sonuna kadar toplanan belediyeler payı Banka tarafından İçişleri Bakanlığınca bildirilecek son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelere dağıtılır...'*⁹² Kanunda görüldüğü üzere belediyeler için en önemli gelir biçimi nüfus koşuluna bağlanmıştır. Ülkemizde daha önceleri yapılan Nüfus Sayımları hem gerçeği yansıtmaktan uzak olmuş hem de güncel olmaktan uzak olmuştur. Ayrıca yapılan sayımlar yöntem gereği ikamete dayalı olmadığından belediyelerin büyük bir kısmı büyük şehirlerde yaşayan vatandaşları sayım günü sınırları içerisinde saydırarak nüfuslarını artırma eğilimi göstermişlerdir. Bu sebeple ülkemizde belediyelerin nüfus bilgileri çoğunlukla gerçeği yansıtamaz duruma gelmiştir.

ADNKS ile belediyelere aktarılan vergi gelirleri payı gerçek nüfus oranlarına göre aktarılacağından kamu kaynakları daha etkin ve verimli bir şekilde dağıtılabilecektir. Ayrıca ADNKS ile ülkemizdeki belediyelerin büyük bir kısmının veri gelirleri payı da yukarıda bahsettiğimiz nedenlerden dolayı düşme eğilimi gösterebilecektir. ADNKS' nin belediye gelirleri üzerine olası etkisi en fazla bu yönde olacaktır.

⁹² **2380 Sayılı Belediyelere ve İl Özel İdareleri'ne Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun**, 2 Şubat 1981, Md. 1

5.7.3. Adnks' nin Yeni Belediyelerin Kurulması Üzerine Olası Etkileri

Ülkemizde belediyeler mahalli hizmet birimleri olarak pek çok alanda faaliyet göstermektedir. Belediye teşkilatı olan bir yerleşim biriminde hizmetlerin kalitesi de arttığından pek çok yerleşim birimi belediye olma yönünde büyük bir istek ve çaba göstermektedir.

Ülkemizde bir yerleşim biriminde belediye teşkilatının nasıl kurulacağı kanun ile düzenlenmiştir. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 4. maddesinde "*Nüfusu 5.000 ve üzerinde olan yerleşim birimlerinde belediye kurulabilir. İl ve ilçe merkezlerinde belediye kurulması zorunludur.*⁹³" Denilerek bir yerleşim biriminde belediye teşkilatı kurulabilmesi nüfus şartına bağlanmıştır.

ADNKS ile ülkemizin yada herhangi bir yerleşim biriminin gerçek ve güncel nüfus bilgilerine anında ulaşılabileceğini söylemiştik. ADNKS' nin sağladığı bu olanak sayesinde ülkemizde belediyeler gerçekten ihtiyacı olan yerleşim birimlerine kurulabilecektir. Böylece hem alınan kararlar isabetli olmuş olabilecek hem de kamu kaynakları israf edilmemiş olabilecektir. Gerçek verilere göre kurulmuş olan belediyeler ile ülkemizin gelişmişlik düzeyi arttırılabilecek ve kamu hizmetleri etkin bir şekilde yapılabilecektir.

5.7.4. Adnks' nin Belediyelerin Kapatılması Üzerine Olası Etkileri

Ülkemizde belediyelerin kurulması nasıl kanuna dayanılarak yapılıyorsa, belediye tüzel kişiliğinin sonlandırılması da kanuna dayanılarak yapılmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 11 inci maddesinde belediye tüzel kişiliğinin sona erdirilmesi şu şekilde açıklanmaktadır: "*... Nüfusu 2.000'in altına düşen belediyeler, Danıştay'ın görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığının önerisi üzerine müşterek kararname*

⁹³ 5393 Sayılı Belediye Kanunu, 13 Temmuz 2005, Md. 4

ile köye dönüştürülür...⁹⁴” Kanun hükmünden anlaşılacağı üzere belediye tüzel kişiliğinin sona erdirilmesi de nüfus koşuluna bağlanmıştır.

ADNKS ile bir belediyenin tüzel kişiliğinin sona erdirilmesi için gerekli olan nüfus koşuluna anında ve güncel olarak ulaşılabilir. Ayrıca ADNKS ile bir yerleşim biriminin gerçek nüfus bilgileri ortaya çıkacağından, yerleşim birimlerinde var olan belediye teşkilatları içinde kapanma hali söz konusu olabilecektir. Ancak ilgili kanun hükmü dikkatli incelendiğinde bir belediye teşkilatının tüzel kişiliğinin sona erdirilmesi için sadece nüfus koşulu yeterli kalmamaktadır. Kanunda nüfus koşulunun tespiti halinde Danıştay’ın görüşü ile İçişleri Bakanlığı’nın önerisinin de bulunması gerektiği belirtilmiştir.

ADNKS’ nin belediye teşkilatlarının kapanması üzerine yapacağı en büyük etki gerçek nüfus bilgilerini gün yüzüne çıkarması şeklinde olacaktır.

5.7.5. Adnks’ nin Belediyeler Üzerine Olası Diğer Etkileri

a) Belediye Kanunu’nun 49 uncu maddesinde “...Norm kadrosunda belediye başkan yardımcısı bulunan belediyelerde norm kadro sayısına bağlı kalınmaksızın; belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, nüfusu 50.000’e kadar olan belediyelerde bir, nüfusu 50.001-200.000 arasında olan belediyelerde iki, nüfusu 200.001-500.000 arasında olan belediyelerde üç, nüfusu 500.000 ve fazla olan belediyelerde dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilir...⁹⁵” denilmektedir. ADNKS ile bu görevlendirilmeler gerçek nüfus bilgilerine göre yapılacağından, görevlendirme kararları da gerçekçi bir şekilde olabilecektir.

b) Belediye Kanunu’nun 41 inci maddesinde “... Nüfusu 50.000’in altında olan belediyelerde stratejik plân yapılması zorunlu değildir...⁹⁶” denilmektedir. ADNKS ile stratejik plan yapma zorunluluğu olan belediyeler ve yapma zorunluluğu olmayan belediyeler kesinlik kazanabilecektir.

⁹⁴ A.g.k., Md. 11

⁹⁵ A.g.k., Md. 49

⁹⁶ A.g.k., Md. 41

c) Belediye Kanunu'nun 39 uncu maddesinde belediye başkanının özlük hakları şu şekilde belirtilmiştir: '' Belediye başkanına nüfusu;

- 10.000'e kadar olan beldelerde 70.000,
- 10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde 80.000,
- 50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde 100.000,
- 100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde 115.000,
- 250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde 135.000,
- 500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde 155.000,
- 1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde 190.000,
- 2.000.001'den fazla olan beldelerde 230.000,
- Gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek ödenir. Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplanmasında (c) bendinde belirtilen gösterge rakamı esas alınır...''⁹⁷

ADNKS sayesinde ülkemizdeki belediyelerin gerçek nüfus bilgilerine ulaşılabileceğinden, belediye başkanlarına da gerçek nüfus bilgileri üzerinden maaş ödemesi yapılabilecektir. Bu sayede ülkemizde kaynak israfı önlenebilecektir.

d) Belediye Kanunu'nun 36 ıncı maddesinde ''Belediye encümeni başkan ve üyelerine, nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde(3.500), nüfusu 10.001-50.000'e kadar olan belediyelerde(4.500), 50.001-200.000'e kadar olan belediyelerde(6.000) ve 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise (7.500) gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek verilir. Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.'' ⁹⁸denilmektedir.

ADNKS ile belediye encümeni başkanı ve üyelerine verilecek ödenek rakamları da gerçek nüfus bilgilerine dayanacağından, yine kamu kaynakları gerçekçi ve etkin bir şekilde dağıtılabilecektir.

⁹⁷ A.g.k., Md. 39

⁹⁸ A.g.k., Md. 36

Tüm bu açıklamalardan da görebileceğimiz gibi ADNKS, belediyeleri nüfus ile ilgili tüm açılardan etkileyebilecektir.

5.8. ADNKS'NİN MUHTARLIK HİZMETLERİ ÜZERİNE OLASI ETKİLERİ

Ülkemizde mahalle ve köy yönetiminin başında muhtarlar bulunur. Mahalle veya köy sınırları içerisinde muhtarların çeşitli görevleri vardır. Bu görevler 4541 sayılı kanunda ayrıntılı olarak sayılmıştır. Konumuz gereği bu kısımda görev ayrıntılarından bahsedilmeyecektir. ADNKS' nin muhtarlık hizmetlerine etkileri de görev ve sorumluluklar açısından olacaktır. Bu görevlerin bir kısmı sürekli hale gelecek iken bir kısmı da geçici görevlerdir

ADNKS' nin muhtarlık hizmetlerine görev yönünden etkilerini yukarıda iki bölüme ayırmıştık. Bunlardan ilk grupta olan sürekli olan görevler şunlardır:

- Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik' in 22 inci maddesinde ‘*Mahalle ve köy muhtarları, sorumluluk alanlarındaki meydan, bulvar, cadde, sokak, küme evler ve bina numaralarının tam ve okunabilir durumda tutulmasından sorumludurlar. Muhtarlıklar, yılda en az iki defa sorumluluk alanlarındaki tüm levhaları kontrol ederek, levhalardaki aksaklık ve eksiklikleri yetkili idareye bildirir...*⁹⁹’ denilerek numaralama işlemlerinin kontrolü konusunda muhtarlara yeni görevler yüklenmiştir.
- Adres Kayıt Sistemi Yönetmeliği' nin 19 uncu maddesinde ‘*Muhtarlar, nüfus müdürlüklerince kendilerine iletilen adres değişikliklerine ilişkin bildirim listeleri ile müstakil konut sahipleri, apartman ve site yöneticileri, lojman idareleri sorumlularınca bildirilen değişiklikleri inceleyerek varsa bildirilmemiş olan değişiklikleri de belirleyip liste üzerinde gerekli düzeltme ve ilaveleri yaptıktan sonra on iş günü içinde bağlı bulunulan ilçenin nüfus müdürlüğüne teslim ederler ya da elektronik ortamda Genel Müdürlüğe gönderirler*¹⁰⁰’ denilmiştir. Bu şekilde ADNKS ile muhtarlara sistemin güncel tutulması amacı ile yeni bir görev ve sorumluluk yüklenmiştir.

⁹⁹ Adres ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik, 31 Temmuz 2006, Md. 22

¹⁰⁰ Adres Kayıt Sistemi Yönetmeliği, Md. 19

- Adres Kayıt Sistemi Yönetmeliği ile muhtarlar adres beyanı yapamayacak kişilerin yerine beyan yapmaya yetkili kılınmışlardır. Yine aynı yönetmelik ile muhtarlar beyan etmede hataların en aza indirilmesi için vatandaşlara yardımcı olmak konusunda sorumlu tutulmuşlardır.

ADNKS ile muhtarlara geçici olarak yüklenen görevleri is şu şekilde açıklayabiliriz:

- TÜİK tarafından gerçekleştirilmiş olan Muhtarlık Askı Süreci öncesinde düzenlenen eğitim seminerlerine tüm muhtarlar bağlı buldukları mülki idarenin en büyük amiri tarafından katılmaya mecbur kılınmışlardır.
- TÜİK tarafından gerçekleştirilmiş Muhtarlık Askı Süreci çalışması esnasında muhtarlar kendilerine teslim edilen askı listelerini uygun yerlere asmaya ve çalışma sonuna kadar korumaya yetkili kılınmışlardır.
- TÜİK tarafından gerçekleştirilmiş olan Muhtarlık Askı Süreci çalışmasında muhtarlar, süreç ile ilgili olarak vatandaşlara yardım etmeye ve bilgi vermeye yetkili kılınmışlardır.

Görüldüğü üzere ADNKS muhtarlıklara yeni görev ve sorumluluklar yüklemiştir. Ayrıca ADNKS' nin tam olarak etkin olmasından sonra muhtarlar tarafından vatandaşlara istenildiği zaman verilen İkametgah İlmühaberi uygulaması ortadan kaldırılacaktır.

5.9. ADNKS' NİN SEÇİM SÜRECİ ÜZERİNE OLASI ETKİLERİ

Ülkemizde hepimizin bildiği üzere temsili demokrasi ile yönetilmektedir. Yani, vatandaşlarımız seçtiği vekiller ve mahalli idare organları üyeleri ile yönetimini sağlamaktadır. Ülkemizde genel milletvekilliği seçimleri ve mahalli idareler seçimi olmak üzere iki farklı seçim düzenlenmektedir. Ülkemizde bu seçimler her beş yılda bir yapılır. Seçimlerin yapılma usülleri kanun ile düzenlenmiş olup, yetkili kamu idaresi Yüksek Seçim Kurulu'dur.

Seçimler Yüksek Seçim Kurulu tarafından yapılır ve denetlenir. Seçimlerden önce Yüksek Seçim Kurulu tarafından nüfus sayım sonuçlarına göre seçim çevreleri belirlenir. Bu seçim çevreleri, belirlenmiş bölgelerin milletvekili ve mahalli idare birim organlarının

üyelerinin kaç adet seçilebileceğini belirtir. İşte ADNKS ülkemizdeki seçim sistemini bu noktada etkileyecektir.

Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları Ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun' un 5 inci maddesine göre ülkemizdeki mahalli idare seçim çevreleri şu şekilde düzenlenmektedir: ¹⁰¹

‘a) İl genel meclisi üyelikleri için, son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre:

- Nüfusu 25 000'e kadar olan ilçelerde : 2
- Nüfusu 25 001'den 50 000'e kadar olan ilçelerde: 3
- Nüfusu 50 001'den 75 000'e kadar olan ilçelerde : 4
- Nüfusu 75 001'den 100 000'e kadar olan ilçelerde : 5

Asıl üyelik ve aynı miktarda yedek üyelik hesaplanır.

Nüfusu 100 000'den yukarı olan ilçelerde fazla her 100 000 nüfus için bir asıl, bir yedek üye ilave olunur. Nüfusun 100 000'e bölünmesi hesabında artık sayı 50 000'den az olursa hesaba katılmaz, 50 000 (dahil)' den fazla olursa artık sayıya da bir asıl, bir yedek üyelik hesap edilir.

b) Belediye meclisi üyelikleri için son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre:

- Nüfusu 10 000'e kadar olan beldelerde: 9
- Nüfusu 10 001'den 20 000'e kadar olan beldelerde : 11
- Nüfusu 20 001'den 50 000'e kadar olan beldelerde : 15
- Nüfusu 50 001'den 100 000'e kadar olan beldelerde : 25
- Nüfusu 100 001'den 250 000'e kadar olan beldelerde : 31
- Nüfusu 250 001'den 500 000'e kadar olan beldelerde : 37
- Nüfusu 500 001'den 1 000 000'a kadar olan beldelerde : 45
- Nüfusu 1 000 000'dan fazla olan beldelerde :5

¹⁰¹ 2972 Sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun, 18 Ocak 1984, Md. 5

Asıl ve aynı sayıda yedek üyelik hesaplanır.’’

Milletvekili seçimleri için ise seçim çevreleri Milletvekili Seçimi Kanunu’ nun 4 üncü maddesinde şu şekilde düzenlenmiştir:

İllerin çıkaracağı milletvekili sayısının tespitinde toplam milletvekili sayısından her il' e önce bir milletvekili verilir.

Nüfusu milletvekili çıkarmaya yetmeyen illerin nüfusları ile artık nüfus bırakan illerin artık nüfusları büyüklüklerine göre sıraya konulur ve ilk hesapta iller arasında bölüştürülmemiş bulunan milletvekillikleri bu sıraya göre dağıtılır.

Son kalan milletvekilliğinin verilmesinde, iki veya daha fazla ilin eşit nüfus veya nüfus artığı göstermesi halinde, bunlar arasında ad çekilir.Yapılan tespit sonunda, çıkaracağı milletvekili sayısı 18'e kadar olan iller, bir seçim çevresi sayılır. Çıkaracağı milletvekili sayısı 19'dan 35'e kadar olan iller iki, 36 ve daha fazla olan iller üç seçim çevresine bölünür. Bu seçim çevreleri, numara sırasına göre adlandırılır.

Bu illerin seçim çevreleri belirlenirken:

- *Seçim çevreleri, mümkün olduğu ölçüde eşit veya birbirine yakın sayıda milletvekili çıkaracak şekilde oluşturulur.*
- *Mümkün olduğu ölçüde ilçelerin mülki bütünlüğü dikkate alınır.*
- *Aynı seçim çevresinde yer alacak ilçelerin nüfus ve coğrafi yakınlıkları ile ulaşım imkanları göz önünde bulundurulur*

Bu illerin milletvekili sayısının seçim çevrelerine dağıtımında; seçim çevrelerinin çıkaracakları milletvekili sayısı, nüfusları bakımından illerin milletvekili sayısını tespit etmeye ilişkin esaslara göre belirlenir. ¹⁰²

¹⁰² 2839 Sayılı Milletvekili Seçim Kanunu, 10 Haziran 1983, Md. 4

İlgili kanun hükümleri görüldüğü üzere ülkemizde seçim bölgeleri nüfus sayım sonuçlarına göre belirlenmektedir. ADNKS' nin seçim sistemi üzerine olası etkisi de bu noktada kendisini göstermektedir.

ADNKS' den önce ülkemizde nüfus sayımları beş yılda bir yapıldığı için seçim çevreleri için güncel nüfus istatistiklerine ulaşmak mümkün olamamaktaydı. Bu yüzden de belirlenen seçim çevreleri de gerçeği yansıtmaktan uzaktaydı. Ayrıca sayımlar bir günlük sürede yapılıyordu ve vatandaşlarımızın çeşitli nedenlerden dolayı çoğu ikamet yerleri dışında sayıma iştirak etmekteydi.

ADNKS ile ülkemizin tamamının yada belirli bir yerleşim biriminin nüfus istatistiklerine anında ve güncel olarak ulaşılacaktır. Böylece ülkemiz için hayati öneme sahip olan seçimler için belirlenecek seçim çevreleri gerçek bilgilere göre düzenlenebilecektir. Ayrıca tüm vatandaşlarımız ikametgahında kayıtlı olacağı için başka seçim bölgelerinde oy kullanamayacak ve seçimlerin güvenilirliği artabilecektir. Ayrıca ADNKS ile mükerrer oy kullanımı da imkansız hale gelecektir.

ADNKS sayesinde ülkemizde seçimler gerçek ve güncel nüfus bilgilerine göre yapılabileceğinden, seçimlere olan güven ve saygınlık artabilecektir.

5.10. ADNKS' NİN DİĞER KAMU HİZMETLERİ ÜZERİNE OLASI ETKİLERİ

ADNKS' nin ülkemizdeki kamu hizmetlerine ve kamu yönetimine olası etkilerini ayrıntıları ile anlatmaya çalıştık. Görüldüğü üzere büyük emekler harcanarak kurulmaya çalışılan çağdaş sistem, ülkemize büyük yararlılıklar sağlayacaktır. Bu bölümde ADNKS' nin yukarıdaki sınıflamalar dışında kalan olası etkilerini incelemeye çalışacağız.

- ADNKS ile ülkemizdeki kalkınma planları daha gerçekçi göstergelere dayanacağından planların isabetli yapılması, gerçekçi olması sağlanabilecektir.
- Ülkemizde yerel yönetim ve kamu tüzel kişileri tarafından sağlanan su ve elektrik hizmetleri ADNKS' ye dayandırılacağından bu hizmetlerdeki usulsüzlükler önlenerek, hizmetlerin etkinliği ve verimliliği arttırılabilecektir.

- ADNKS ile ülkemizde oluşacak olan adres standardı ve nüfus bilgilerinin kontrolü tek merkezden takip edilebilecektir.
- ADNKS' nin güncelliği sürekli olarak sağlanabileceğinden, hızlı kentleşmeden doğan numaralama problemleri ortadan kalkabilecektir.
- ADNKS ile ülkemizde yaygınlaştırılmaya çalışılan kent bilgi sistemlerinin alt yapısının oluşması sağlanabilecektir.
- ADNKS ile ülkemizde sağlanan sosyal yardım ve hizmetlerdeki usulsüzlüklerin önüne geçilerek, yapılan yardım ve hizmetlerin doğru kişilere, kaynakların israf edilemeden yapılması sağlanabilecektir.
- ADNKS ile ülkemizde TÜİK' e olan güven ve saygı artacaktır.
- ADNKS ile ülkemizde TÜİK tarafından yapılan istatistik amaçlı araştırmalar öncesinde anket yapılacak haneleri belirlemek için uygulanan blok tarama yöntemi tarihe karışacağından, kurumun yaptığı araştırmalardaki kaynak kullanımında tasarruf sağlanabilecektir.
- ADNKS ile ülkemizde bir daha nüfus sayım ve numaralama çalışmaları yapılmayacaktır.

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇ ve ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

6.1. SONUÇ

Nüfus sayımları ülkelerdeki nüfusun sayısını ve pek çok niteliklerini tespit etmede en önemli kaynak olmuş ve bu özelliğini yıllarca korumuştur. Araştırmamızda görülebileceği gibi ülkelerdeki nüfus sayım yöntemleri birbirinden farklılık gösterse de sayımların hizmet ettiği amaçlar hemen hemen birbirinin aynısıdır.

Ülkemizde de nüfus sayımları çeşitli amaçlara hizmet etmiş ve sayımlarda elde edilen verilerin kalitesini arttırmak için yöntemler sürekli geliştirilmiştir. Ancak ülkemizde sayımlar her beş yılda bir yapıldığı için bugüne kadar yapılan nüfus sayımları güncel veri sağlama konusunda başarılı olamamıştır. Ayrıca sayımların sokağa çıkma yasağı uygulanarak yapılması ve pek çok mükerrer ve hatalı kayıt içermesi de sayımların başarısına gölge düşürmüştür.

Bahsettiğimiz tüm bu olumsuzlukların üzerine Anayasa Mahkemesi' nin sayım günü sokağa çıkma yasağı uygulanmasına yönelik kanun hükmünü iptal etmesi de ülkemizde nüfus sayım yönteminin değiştirilmesini zorunlu kılmıştır. Tüm bunları göz önüne alarak çıkarılan 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu, 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu ve çeşitli yönetmelikler ile ülkemizde Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) oluşturulması öngörülmüştür. Kurulacak sistem ülkemizde nüfus sayımları ve nüfus ile ilgili bilgilerin elde edilmesi yönünden yeni bir çağ açacaktır.

Çalışmamızda tüm yönleri ile incelediğimiz ADNKS çalışması ülkemiz kamu yönetimine ve kamu hizmetlerinin planlanması ve uygulamasına pek çok olumlu katkı yapacaktır. En son teknolojik yeniliklerin kullanıldığı çalışma ülkemizin gelişmişlik seviyesini de gözler önüne serebilecektir.

ADNKS çalışması yürürlüğe girdiği andan itibaren tüm kamu kurumları yetkileri ölçüsünde ilgili yerleşim birimleri ile ilgili nüfus ve nüfusa bağlı değişkenleri anlık olarak izleyebilecek ve sağladığı hizmetlerin kalitesini arttırabilecektir.

ADNKS sayesinde tüm vatandaşlarımızın kimlik numaraları ile ikamet adresleri eşleşeceğinden ülkemizde bir daha nüfus sayımı yapılmasına gerek kalmayacaktır. Asıl önemli olan oluşturulan sistemin, tüm kamu kurumlarının işbirliği içerisinde çalışarak günceliğinin sağlanmasıdır. Yine bu noktada sadece kamu kurumlarına değil, vatandaşlarımıza da çok önemli görevler düşmektedir.

Sonuç olarak ADNKS ülkemizde sadece nüfus konusunda olumlu katkılar yapmayacak, tüm kamu hizmetlerinin yerine getirilmesine de pek çok fayda sağlayacaktır. Ülkemiz bu sisteme var gücü ile sahip çıkmalı, tüm vatandaşlarımız ve kamu çalışanları sistemin işlerliğinin sağlanması yönünde hiçbir fedakarlıktan çekinmemelidir.

6.2. ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Bu bölümde ADNKS' nin ülkemiz kamu yönetimine yapacağı muhtemel etkilere yönelik bazı çözüm önerileri maddeler halinde sunulacaktır.

- ADNKS ülkemizdeki muhtarlara bir takım yeni görevler yükleyecektir. Bu konu ile ilgili ayrıntılar önceki bölümde incelenmiştir. Bu etkiye yönelik çözüm önerimiz ise şu şekildedir: Ülkemizde ADNKS' nin güncelliğinin sağlanması konusunda muhtarlara önemli görevler düşmektedir. Bu sebeple ADNKS 'nin yürütülmesinden sorumlu Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından her Nüfus Müdürlüğü'ne eğitim durumu yüksek yeteri kadar memur alınarak muhtarlara ADNKS hakkında teknik ve yönetsel danışmanlık sağlanmalıdır.
- ADNKS ülkemizde belki de en çok belediyeler üzerine etki yapacaktır. Birinci etkisi gerçek nüfus bilgilerine göre devletten alınan İller Bankası Payı üzerine olacaktır. ADNKS ile ülkemizde bir çok belediyenin almış olduğu bu payın miktarı değişecektir. Bu nedenle ülkemizdeki Belediye Kanunu tekrar gözden

- ADNKS ile İl-İlçe Özel İdareleri de çeşitli açılardan yeni görevler yüklenecektir. Bu görevleri üstlenmek kısıtlı imkanlara sahip özel idare birimleri için zor olacaktır. Bu nedenle özel idarelere eğitim durumu yüksek personel takviyesi yapılmalıdır. Böylece ADNKS ile kendilerine yüklenilen görevleri yerine getirmede daha başarılı olabileceklerdir.
- ADNKS çalışmaları esnasında sisteme türlü nedenlerden dolayı kayıt edilemeyen vatandaşlarımızın durumlarının CATİ çalışması ile netleştirilmeye çalışıldığını anlatmıştık. Ancak çalışma sonucunda da ulaşılmayan vatandaşlarımızın akibetinin ne olacağı konusunda herhangi bir kesinlik yoktur. Bu duruma ilişkin çözüm önerimiz kayıtlı olmayan kişileri tüm kurumların izleyebileceği bir veri tabanında toplayarak kamu kurumları ile muhatap olduğu ilk yerde kayıt altına alınmasıdır.

KAYNAKÇA

- **Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Çalışması**, Türkiye İstatistik Kurumu Konya Bölge Müdürlüğü, Konya, 2006
- **Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi İkamet Adreslerini Belirlemeye Yönelik Alan Uygulaması El Kitabı**, Türkiye İstatistik Kurumu, Ankara, 2006
- **Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Muhtarlık Askı Süreci Uygulama El Kitabı**, Türkiye İstatistik Kurumu, Ankara, 2006
- Devlet Planlama Teşkilatı, **Nüfus, Demografi Yapısı, Göç Özel İhtisas Komisyon Raporu**, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Ankara, 2001
- DURSUN, Selçuk, **Tanzimat Döneminde Osmanlı Devleti'nin Nüfus Politikaları : 1840-1870**, Sabancı Üniversitesi Tarih Bölümü Yüksek Lisans Tezi, Şubat, 2001
- GÜNGÖRDÜ, Ersin, **Türkiye'nin Nüfus Projeksiyonları ve Nüfus Politikaları**, Kastamonu Eğitim Dergisi No:2 Cilt: 11, Ekim, 2003
- GÖKÇE, Deniz, **Kaç Kişiyiz**, Akşam Gazetesi, 26 Şubat 2008
- Handbook of Population and Housing Censuses, Part I, **Planning, Organization and Administration of Population and Housing Censuses**, New York, 1992
- KARAL, Enver Ziya, **Osmanlı İmparatorluğu'nda İlk Nüfus Sayımı 1831**, Ankara, 1943
- KOCAMAN, Tuncer, **Plan Nüfus Projeksiyon Yöntemleri**, Devlet Planlama Teşkilatı, Eylül, 2002
- **Nüfus ve Konut Sayımları**, Türkiye İstatistik Kurumu Eğitim Dokümanları, 2006
- REDFERN, Philip, **Avrupa Ülkelerinde Geleneksel Nüfus Sayımı ve Örnekleme Anketleri**, Çev: Özgür Yeğenoğlu, Ankara, Haziran, 1987
- **Türkiye Nüfus Araştırması 1974-1975**, Devlet İstatistik Enstitüsü, Ankara, 1978
- United Nations Economic Commission for Europe, **Conference of European Statisticians Recommendations for the 2010 Censuses of Population and Housing**, New York and Geneva, 2006
- United Nations, **Principles and Recommendations for Population and Housing Censuses**, New York, 1998

- YILDIRIM, Volkan ve YOMRALIOĞLU, Tahsin, **Kent Bilgi Sistemlerinde Numaratajın Önemi : Pelitli Belediyesi Uygulaması**, Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Öğretiminde 30. Yıl Sempozyumu, Konya, 16-18 Ekim 2002,
- **1927 Umumi Nüfus Tahriri**, Devlet İstatistik Enstitüsü, 1929
- **1935 Genel Nüfus Sayımı**, Devlet İstatistik Enstitüsü, 1937
- **1945 Genel Nüfus Sayımı**, Devlet İstatistik Enstitüsü, 1949
- **1950 Genel Nüfus Sayımı**, Devlet İstatistik Enstitüsü, 1961
- **1965 Genel Nüfus Sayımı**, Devlet İstatistik Enstitüsü, 1969
- **1970 Genel Nüfus Sayımı İdari Bölünüş Türkiye**, Devlet İstatistik Enstitüsü, Ankara, 1977
- **1975 Genel Nüfus Sayımı İdari Bölünüş Türkiye**, Devlet İstatistik Enstitüsü, Ankara, 1982
- **1980 Genel Nüfus Sayımı İdari Bölünüş Türkiye**, Devlet İstatistik Enstitüsü, Ankara, 1984
- **1985 Genel Nüfus Sayımı İdari Bölünüş Türkiye**, Devlet İstatistik Enstitüsü, Ankara, 1989
- **1990 Genel Nüfus Sayımı İdari Bölünüş Türkiye**, Devlet İstatistik Enstitüsü, Ankara, 1993
- **1997 Genel Nüfus Tespiti Türkiye**, Devlet İstatistik Enstitüsü, Ankara, 1999
- **2000 Genel Nüfus Sayımı İdari Bölünüş Türkiye**, Devlet İstatistik Enstitüsü, Ankara, 2003
- **5. İstatistik Günleri Sempozyumu**, Ankara Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi İstatistik Bölümü, Antalya, 24-26 Mayıs 2006

KANUN VE YÖNETMELİKLER

- 893 sayılı Umumi Tahriri Nüfus İcrası Hakkında Kanun
- 1774 Sayılı Kimlik Bildirme Kanunu
- 2435 sayılı Umumi Nüfus Sayımı Hakkında Kanun
- 2380 Sayılı Belediyelere Ve İl Özel İdareleri'ne Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun
- 2839 Sayılı Milletvekili Seçim Kanunu
- 2972 Sayılı Milletvekili Seçim Kanunu
- 3700 sayılı Umumi Nüfus Sayımı Hakkında Kanun
- 4729 sayılı Genel Nüfus Sayımı Hakkında Kanun
- 4541 Sayılı Şehir Ve Kasabalarda Muhtar Ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanun
- 4787 Sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev Ve Yargılama Usüllerine Dair Kanun
- 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu
- 5393 Sayılı Belediye Kanunu
- 5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanunu
- 5490 Sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu
- 5622 sayılı Sayımlar Kanunu
- 6534 sayılı Sayımlar Kanunu
- Adres Ve Numaralamaya İlişkin Yönetmelik
- Adres Kayıt Sistemi Yönetmeliği
- Hastanelerin Yatırım Esaslarının Tespitine Dair Yönerge
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası
- Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü 2005/140 sayılı Genelge

İNTERNET ADRESLERİ

- http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=1996,45323734&_dad=portal&_schema=PORTAL&screen=welcomeref&open=/&product=EU_MAIN_TREE&depth=1, 09.01.2008
- http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=1996,45323734&_dad=portal&_schema=PORTAL&screen=welcomeref&close=/popul/popula/cens/cens_n2001/cens_nstr&language=en&product=EU_MAIN_TREE&root=EU_MAIN_TREE&scrollto=210, 09.01.2008
- http://europa.eu.int/estatref/info/sdds/en/cens/cens_n2001_index.htm 10.01.2008
- <http://www.un.org/popin/>, 10.01.2008
- <http://www.census.gov/>, 09.01.2008
- <http://www12.statcan.ca/english/census/index.cfm>, 11.01.2008
- <http://www.stat.go.jp/english/data/kokusei/index.htm>, 11.01.2008
- <http://www.gks.ru/wps/portal/english>, 12.01.2008
- http://www.insee.fr/en/recensement/page_accueil_rp.htm, 09.01.2008
- <http://www.destatis.de/jetspeed/portal/cms/>, 11.01.2008
- <http://www.istat.it/>, 12.01.2008
- <http://www.statistics.gov.uk/census/>, 13.01.2008
- http://www.statistik-portal.de/Statistik-Portal/en/Zensus/en_zensenD.asp, 13.01.2008
- <http://www.tuik.gov.tr/jsp/duyuru/adnks/adnksIndex.html>, 13.01.2008
- http://www.die.gov.tr/nufus_sayimi.htm, 14.01.2008
- <http://www.tuik.gov.tr>, 14.01.2008
- <http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr>, 09.01.2008

EKLER

1935 Umumi Nüfus Sayımı Sual Varakası

BAŞVEKÂLET Sayım defterinin bir sahifesi
 İSTATİSTİK UMUM MÜDÜRLÜĞÜ

1935 UMUMİ NÜFUS SAYIMI
 SUAL VARAKASI
 Her sahifeye yalnız bir kişi yazılacaktır.
 Sayım mütaka No :

Dikkat

Sıra No	SUALLER :	CEVAPLAR :	Bu sütun hiç bir şey yazılmayacaktır.
	• Vilâyet ismi		
	• Kaza ismi		
	• Nahiyе ismi		
	• Köy ismi		
1	Bina numarası		X
2	Adı ve soyadı		
3	Oturduğu binanın cinsi		
4	Hangi devletin tebaasıdır?		
5	Hangi dindendir?		
6	Ana lisanı nedir? (Ana lisanından maksat aile içinde konuşulan lisanıdır)		
7	Ana lisanından başka hangi lisanı konuşmasını bilir?		
8	Nerede doğmuştur? (Ecnabi memleketlerde doğanlar için memleket ismi, Türkiyede doğanlar için vilâyet ve kaza ismi yazılacaktır)		
9	Kadın mı, Erkek mi?		
10	Görünür vücut sakatlığı var mıdır ve nedir?		
11	Kaç yaşındadır? (Bir yaşından küçük çocuk ise kaç aylıktır)		
12	Bekâr mı, evli mi, dul mu, boşanmış mıdır?		
13	Yeni harflerle okumak bilir mi?		
14	Yeni harflerle yazmak bilir mi?		
15	Muayyen bir mesleği, vazifesi veya san'atı var mıdır, varsa nedir?		
16	Muayyen bir mesleği, vazifesi san'atı veya mesgalesi yoksa ne ile geçinmektedir?		

1940 Umumi Nüfus Sayımı Soru Kağıdı

Sayım defterinin bir sahifesi

BAŞVEKÂLET
İSTATİSTİK UMUM MÜDÜRLÜĞÜ

Sayım Mıntaka Not:	
Bina Numarası:	

1940
UMUMİ NÜFUS SAYIMI

Her sahifeye yalnız bir kişi yazılacaktır.

S. No	S U A L L E R :	C E V A P L A R .	Bu sütuna hiç birşey yazılmıyacak
.	Vilâyet ve kaza adı		
.	Nahiye adı		
.	Köy (Muhtarlık) adı		
.	Adı ve Soyadı		
1	Erkek mi, kadın mı?		
	Kaç yaşındadır?		
2	Bir yaşından küçükse kaç aylıktır?		
3	Behâr mi, evli mi, dul mu, boşanmış mı?		
4	Yeni harflerle okumak biliyor mu?		
5	Yeni harflerle yazmak biliyor mu?		
6	Nerede doğmuştur? (Resmî memleketlerde doğanlar için memleket, Türkiyede doğanlar için kaza ve vilâyet ismi yazılacak.)		
7	Görünür vücut sakatlığı var mıdır ve nedir?		
8	Ana dili nedir? (Ana dilinden maksat aile ve ev içinde konuşulan dildir.)		
9	Ana dilinden başka hangi dili konuşmasını bilir?		
10	Hangi dindendir?		
11	Hangi devlet tebaasıdır?		
12	Muayyen bir mesleği, vazifesi veya san'atı var mıdır, varsa nedir? Yoksa ne ile geçindir?		
13	Çalıştığı müessesenin mahiyeti nedir? (Mshiyetten maksat müessesenin yaptığı işler.)		
14	Mesleği bir sanayi, ziraat veya ticaret mesleği ise: patron (mal sahibi) mi, işçi mi, usta (kalfa) mı, müdür mü, mühendis mi, memur mudur? (Bunlardan hangisi ise onun adı cevap olarak yazılacaktır.)		

1945 GNS Soru Kağıdı

1945 GENEL NÜFUS SAYIMI
SORU KAĞIDI

(Her yaprağa yalnız bir kişi yazılacaktır.)

YAPI NUMARASI

Soru No.	SORULAR	CEVAPLAR	Bu soruya hiç bir şey yazılmıyacak
Yazılan nüfusun bulunduğu	İl ve ilce/in adı		
	Bucsağın adı		
	Muhtarbağın adı		
Adı ve Soyadı:			
1	Erkek mi, kadın mı?		
2	Kaç yaşındadır?		
	Bir yaşından küçükse kaç aylıktır?		
3	Bekâr mı, evli mi, dul mu, boşanmış mı?		
4	Yeni harflerle okumak biliyor mu?		
5	Yeni harflerle yazmak biliyor mu?		
6	Nerede doğmuştur? (Ecnabi memleketlerde doğanlar için memleket, Türkiyede doğanlar için, ilçe ve il adı yazılacaktır.)		
7	Görünür vücut sakatlığı var mıdır? ve varsa nedir? (Doğmalık mıdır?)		
8	Ana dili nedir? (Ana dilinden maksat aile ve ev içinde konuşulan dildir.)		
9	Ana dilinden başka hangi dili konuşmasını bilir?		
10	Hangi dindendir?		
11	Hangi Devlet tebaasıdır?		
12	Ne iş tutar? (Gecinmek için yaptığı başlıca işin, meslek veya sanatının adı yazılacaktır.)		
13	Bu kimse işini bir işletme veya müessesede yapıyorsa o müessesede veya işletmenin ne olduğu yazılacaktır.		
14	Bu yazdığınız kimse ile bugün evde mevcut olan hane halkı tamamlandı mı?		

1950 GNS Soru Kağıdı

1950 GENEL NÜFUS SAYIMI SORU CETVELİ

BU CETVELİN TABİİ MALİYETİ BEZİLEME, YATIRIM VE İKİ AYLIK BAĞIMSIZ GÖRÜZ DİĞERLENDİRİLMİŞTİR.

Main table with columns for personal details (Name, Birth, Religion, etc.) and questions (1-18) regarding the respondent's background and family.

(18 Numaralı sütunda yazılabilir)

Aynı kişi birden çok kez sorulmuş ise rakamla yazılmalıdır sorular

Ek Cetvel :

Summary table with columns for 'Ad', 'Yaş', 'Yıl', 'İş', 'Meslek', 'Okul', 'Okuma', 'Yazma', 'Soyadı', 'Evlilik Durumu', 'Evlilik Tarihi', 'Evlilik Yeri', 'Evlilik Nedeni', 'Evlilik Türü', 'Evlilik Durumu', 'Evlilik Tarihi', 'Evlilik Yeri', 'Evlilik Nedeni', 'Evlilik Türü'.

- 1. Adını yazınız. 2. Doğum tarihi ve yeri. 3. Din. 4. İnanç. 5. Eğitim durumu. 6. Meslek. 7. İş. 8. Okuma. 9. Yazma. 10. Soyadı. 11. Evlilik durumu. 12. Evlilik tarihi. 13. Evlilik yeri. 14. Evlilik nedeni. 15. Evlilik türü. 16. Evlilik durumu. 17. Evlilik tarihi. 18. Evlilik yeri. 19. Evlilik nedeni. 20. Evlilik türü.

1955 GNS Soru Kağıdı

II EKİM İSİ GENEL NÜFUS SAYIM SORU KÂĞIDI

ÖRNEK : A

(Sayım günü evde bulunan her ferd için bir sayfa doldurulur ve cevaplar (.....) noktalı yerlere yazılır)

YAZILAN NÜFUSUN BULUNDUĞU

Vilâyetin adı : Nahiyesinin adı : Sokakın adı :
 Köyünün adı : Köyün (Muhtarlığın) adı : Bina No. :

1 - Adı ve soyadı?	Cevaplar	Bu soruya bir cevap yazılmaz
2 - Nerede doğmuştur? a) Vilâyet adı : b) Kaza adı : (Ezneli memleketlerde doğanlar için MEMLEKET adı yazılır)
3 - Ana dili nedir? (Ana dilinden maksat ev içinde aile arasında konuşulan dildir)
4 - Ana dilinden başka en iyi konuştuğu ikinci dil nedir?
5 - Hangi devlet teb'asıdır? (İfukukan bağlı bulunduğu devletin adı yazılır)
6 - Hangi dinindedir? (Çocukların dini anne ve babanın beyan edeceği dindir)
7 - Görünür vucüt sakatlığı var mıdır? (VAR - YOK) a) Varsa nedir? b) Doğuştan mıdır? (EVET - HAYIR)
8 - Cinsiyeti nedir? (ERKEK - KADIN)
9 - Kaç yaşındadır? (Bitirdiği yaş yazılır)	10 - Bir yaşından küçük ise kaç aylıktır? (Bitirdiği ayın sayısı yazılır)
11 - Okumasak biliyor mu? (EVET - HAYIR)	12 - Yazmak biliyor mu? (EVET - HAYIR)
13 - Medeni hali nedir? (EVLİ - HIÇ EVLENMEDİ - EŞİ ÖLDÜ - BOŞANDI)
14 - Easa işi veya mesleği nedir? (Easa işi veya mesleğinden maksat kendisinin veya ailesinin geçimini sağlamak üzere bir yıl içinde tuttuğu iş, sanat veya hizmettir) - (Devamlı olarak veya ara sıra kısalt işlerinde çalışan kimselerin easa mesleği çiftçi, bütçec, öğretmen vb. olarak gösterilir.)
15 - Geçen hafta, kendisinin veya ailesinin geçimini sağlamak üzere; A) Bir işte çalıştı mı? (EVET - HAYIR) (Hafta içinde bir gün dahil çalışmaya başlanan iş için evet cevabı yazılır)
B) Çalışmamış ise işi ile ilgili devam ediyor mu? (EVET - HAYIR) (İş ile ilgili devam edenler : HASTANIK, İZİN, İSTİRAHAT, TAKİL veya sair sebeplerle muvakkat olarak gütmeyen kimselerdir)
C) Bir işte çalışmamış ise veya işi ile ilgili devam etmiyorsa bir iş mi arıyor? (EVET - HAYIR)
ÖSTTEKİ A, B, C SORULARINDAN HER HANGİ BİRİSİNE EVET CEVABI VERENLERE AŞAĞIDAKİ SORULARI SORUNUZ.		
D) Geçen haftaki işi veya mesleği nedir? (İş arayışları için son ayırdıkları iş veya meslek yazılır)
E) Geçen haftaki işini veya mesleğini bir MÜESSESE veya İŞYERİNDE mi, EVİNDE mi, ya da bir müessesce veya işyerine bağlı olmadan SEYYAR olarak mı yapmıştır? (İŞYERİNDE, EVİNDE - SEYYAR) kelimelerinden biri ile cevap yazınız (İş arayışları için son ayırdıkları iş veya meslek yazınız)
F) Geçen haftaki işini veya mesleğini bir müessesce veya işyerinde yapmışsa; Çalıştığı müessesce veya işyeri - orada yapılan iş veya görülen hizmet bakımından - ne sevi bir müessesce veya işyeridir? (Meslek : Pamukto menzucat fabrikası, un değirmeni, aralık yakıtханасы, toptan mağazası, perakende tüccarlığı, madenler, kahvehane, otel, terzi dükkanı, Belediye, Ordu, Okul, Çiftlik, Mesafir MÜDÜRİLÜĞÜ v. b. gibi) (İş arayışları için son ayırdıkları müessesce veya işyerine göre cevap yazınız)
G) Geçen hafta tuttuğu iş veya meslekteki mevki nedir? (İşinde üstlendiği kime çalıştırılanlar için «İŞVEREN» - başkasının işinde ücretle çalışanlar için «DOKETLİ» - Ailesinin tuttuğu işte ücretle çalışanlar için «AİLE» - İyinde ücretli kime bulundurmalarının çalışanları için «KENDİ HESABINA») diye yazınız (İş arayışları için son ayırdıkları iş veya meslekteki mevki yazınız)

Aile (Hane halkı) reisine, yukarıdaki sorulardan ayrı olarak sorulacak sualler
 Hane halkı zetsi sayım esnasında evde değilse, aşağıdaki sorular hane halkından cevap verebilecek durumda bulunan birisine
 sorular ve cevaplar o şahsa ait soru kağıdının altına yazılır.

1 - Aile reisinin adı ve soyadı?	2 - Cinsiyeti?
3 - Aile reisinin medeni hali nedir? (EVLİ - HIÇ EVLENMEDİ - EŞİ ÖLDÜ - BOŞANDI)
4 - Aile (Hane halkı) reisinin en iyi veya mesleği nedir?
5 - Hane halkı kaç kişiden ibarettir? (Kapığın arkasındaki izahat dikkatle okuyunuz) (Evde bulunsun veya bulunmasın bütün aile ünlere «Hane halkı» dahil. Müstakim hariç)
6 - Hane halkının oturduğu ev kaç odalıdır? (Mutfak, banyo, holâ hariç)
7 - Eve kira veriliyorsa aylık kirası kaç liradır? (Verilmiyorsa YOK yazınız)

1975 GNS Soru Kağıdı

26 EKİM 1975
GE NEL
NÜFUS SAYIMI
HANEHALKI SORU KAĞIDI

1. Adı Soyadı: _____
 2. Doğum Tarihi: _____
 3. Doğum Yeri: _____
 4. Eğitim Durumu: _____
 5. Mesleği: _____
 6. İhtisap: _____
 7. İhtisap Yeri: _____
 8. İhtisap Tarihi: _____
 9. İhtisap Yeri: _____
 10. İhtisap Tarihi: _____

- 1 - Bu soru kağıdını doldururken aşağıdaki talimatları dikkatle okuyunuz. Bu talimatları dikkatle okuyunuz. Bu talimatları dikkatle okuyunuz.
- 2 - Bu soru kağıdını doldururken aşağıdaki talimatları dikkatle okuyunuz. Bu talimatları dikkatle okuyunuz. Bu talimatları dikkatle okuyunuz.
- 3 - Bu soru kağıdını doldururken aşağıdaki talimatları dikkatle okuyunuz. Bu talimatları dikkatle okuyunuz. Bu talimatları dikkatle okuyunuz.
- 4 - Bu soru kağıdını doldururken aşağıdaki talimatları dikkatle okuyunuz. Bu talimatları dikkatle okuyunuz. Bu talimatları dikkatle okuyunuz.

1. Adı Soyadı: _____
 2. Doğum Tarihi: _____
 3. Doğum Yeri: _____
 4. Eğitim Durumu: _____
 5. Mesleği: _____
 6. İhtisap: _____
 7. İhtisap Yeri: _____
 8. İhtisap Tarihi: _____
 9. İhtisap Yeri: _____
 10. İhtisap Tarihi: _____

Sıra No	Adı Soyadı	Doğum Tarihi	Doğum Yeri	Eğitim Durumu	Mesleği	İhtisap	İhtisap Yeri	İhtisap Tarihi	İhtisap Yeri	İhtisap Tarihi
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

1980 GNS Soru Kağıdı

ŞEKİL I - ARAZI

1. Lohes adını, köyü, ilçesini, ilini yazınız.

2. Aşağıdaki alanları ölçünüz ve ölçtüğünüz alanları yazınız.

3. Toplam alanı yazınız.

ŞEKİL II - TERN NÜSLEĞİ

1. Aşağıdaki terna nüslere göre, terna nüsleri yazınız.

2. Aşağıdaki terna nüslere göre, terna nüsleri yazınız.

3. Aşağıdaki terna nüslere göre, terna nüsleri yazınız.

NÜFUS SAYIMI KAĞIDI

- 1. Kimlik kartınızın seri numarasını yazınız.
- 2. Kimlik kartınızın seri numarasını yazınız.
- 3. Kimlik kartınızın seri numarasını yazınız.

12 EKİM 1980 GENEL SORU

DIKKAT!

- 1. Her soruya verilen soru ve cevapları yazınız.
- 2. Soruları verilen sorulara göre yazınız.
- 3. Soruları verilen sorulara göre yazınız.

ŞEKİL III - HANGİSİNİN HİSSESİNİ BELİRLEYİNİZ?

1. Hangi hissesinin hissesini belirleyiniz?

2. Hangi hissesinin hissesini belirleyiniz?

3. Hangi hissesinin hissesini belirleyiniz?

ŞEKİL IV - FİZİKSEL MİTLEME		ŞEKİL V - FİZİKSEL MİTLEME		ŞEKİL VI - FİZİKSEL MİTLEME		ŞEKİL VII - FİZİKSEL MİTLEME		ŞEKİL VIII - FİZİKSEL MİTLEME	
1	...	1	...	1	...	1	...	1	...
2	...	2	...	2	...	2	...	2	...
3	...	3	...	3	...	3	...	3	...
4	...	4	...	4	...	4	...	4	...
5	...	5	...	5	...	5	...	5	...
6	...	6	...	6	...	6	...	6	...
7	...	7	...	7	...	7	...	7	...
8	...	8	...	8	...	8	...	8	...
9	...	9	...	9	...	9	...	9	...
10	...	10	...	10	...	10	...	10	...

ŞEKİL IX - FİZİKSEL MİTLEME		ŞEKİL X - FİZİKSEL MİTLEME		ŞEKİL XI - FİZİKSEL MİTLEME		ŞEKİL XII - FİZİKSEL MİTLEME		ŞEKİL XIII - FİZİKSEL MİTLEME	
1	...	1	...	1	...	1	...	1	...
2	...	2	...	2	...	2	...	2	...
3	...	3	...	3	...	3	...	3	...
4	...	4	...	4	...	4	...	4	...
5	...	5	...	5	...	5	...	5	...
6	...	6	...	6	...	6	...	6	...
7	...	7	...	7	...	7	...	7	...
8	...	8	...	8	...	8	...	8	...
9	...	9	...	9	...	9	...	9	...
10	...	10	...	10	...	10	...	10	...

1990 GNS Soru Kağıdı

SAYILI SORU KAĞIDI

21 EKİM 1990 GENEL MÜRUR

AD(SOY) :

NO :

YERİ :

OKULU :

YERİ :

OKULU :

YERİ :

OKULU :

1. Aşağıdaki sorulara doğru ya da yanlış olarak cevap veriniz.

2. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

3. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

4. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

5. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

6. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

7. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

8. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

9. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

10. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

1. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

2. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

3. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

4. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

5. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

6. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

7. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

8. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

9. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

10. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

1. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

2. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

3. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

4. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

5. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

6. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

7. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

8. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

9. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

10. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

1. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

2. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

3. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

4. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

5. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

6. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

7. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

8. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

9. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

10. Soruların doğru ya da yanlış olduğunu belirtiniz.

Soru No	Soru İçeriği	A	B	C	D	E
1	...	0	0	0	0	0
2	...	0	0	0	0	0
3	...	0	0	0	0	0
4	...	0	0	0	0	0
5	...	0	0	0	0	0
6	...	0	0	0	0	0
7	...	0	0	0	0	0
8	...	0	0	0	0	0
9	...	0	0	0	0	0
10	...	0	0	0	0	0

Soru No	Soru İçeriği	A	B	C	D	E
1	...	0	0	0	0	0
2	...	0	0	0	0	0
3	...	0	0	0	0	0
4	...	0	0	0	0	0
5	...	0	0	0	0	0
6	...	0	0	0	0	0
7	...	0	0	0	0	0
8	...	0	0	0	0	0
9	...	0	0	0	0	0
10	...	0	0	0	0	0

2000 GNS Soru Kağıdı

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜ
BAŞKANLIĞI

ÖRNEK A
BU DEFTERDE 10 ADET
HANEHALKI SORU KAĞIDI VARDIR.

SAYIM BÖLGESİ SIRA NO:
ÖZEL SAYIM BÖLGESİ İSE
"X" İŞARETİ KOYUNUZ.

22 EKİM 2000 GENEL NÜFUS SAYIMI

SAYIM MEMURUNUN DİKKATİNE

Büyük emek ve masraf gerektiren 2000 Genel Nüfus Sayımının başarıyla sonuçlanması ve amacına ulaşması, ancak sizlerin görevlerinizi doğru ve tam olarak yapmanıza bağlıdır. Genel Nüfus Sayımının başarı ile uygulanması için öncelikli olarak size verilen Sayım Bölgesi Binalar Cetveli (ÖRNEK C)'deki adresleri Kontrol Memuru ile birlikte en az bir gün önceden tek tek dolaşarak kontrol ediniz. Bu kontrollerde herhangi bir sorun tespit edilirse Sayım Komitesine bildirerek düzeltilmesini sağlayınız. Bu son derece önemli hizmetin doğru ve eksiksiz bir şekilde yapılabilmesi için; eğitimde size verilmiş olan "Sayım ve Kontrol Memuru El Kitabı"na sayım gününden bir gün önce bir kez daha dikkatle okuyunuz. Sayım gününde sayım bölgenizdeki tüm nüfusu sayınız. SAYIMDAKİ GÖREVINİZİ EN İYİ ŞEKİLDE YERİNE GETİRECEĞİNİZ İNANCIYLA BAŞARILAR DİLERİZ.

SAYIMIN YAPILDIĞI

KOD
(Bu sütuna bir şey yazmayınız.)

İLİN ADI

İLÇENİN ADI

BUCAĞIN ADI

KÖYÜN ADI

MAHALLENİN ADI

VARSA
ALT KADEME
BELEDİYESİNİN ADI

SAYIM MEMURUNUN BEYANI:

Nüfus Sayımı Memuru olarak görevlendirildiğim bölgeye ait bütün yerleri tek tek ziyaret ettim. Bu yerlerde mevcut bulunan bütün nüfusu, "El Kitabına" uygun olarak yazdım. Sayımı bitirdikten sonra, bu defterin içine yazdığım nüfusu sayarak

(.....) kişi buldum.

Rakamla

Yazıyla

Bu kişi sayısından evde olmayan hanehalkı reislerinin ("Şu anda hanehalkı reisi evde midir?" sorusuna (III. Bölüm 2. Soru) "Hayır" diyenlerin) sayısını çıkardıktan sonra geriyeye kalan nüfusu

Rakamla

Yazıyla

kişi olduğunu tespit ettim. Beyan ederim.

SAYIM MEMURUNUN

Adı

Soyadı

İmzası:

KONTROL MEMURUNUN BEYANI:

Sayım memurunun beyanını kontrol ettim. Bu defter içinde

(.....) kişi buldum.

Rakamla

Yazıyla

Bu kişi sayısından evde olmayan hanehalkı reislerinin ("Şu anda hanehalkı reisi evde midir?" sorusuna (III. Bölüm 2. Soru) "Hayır" diyenlerin) sayısını çıkardıktan sonra geriyeye kalan

nüfusun

(.....)

Yazıyla

kişi olduğunu tespit ettim. Beyan ederim.

KONTROL MEMURUNUN

Adı

Soyadı

İmzası:

2000 GNS Soru Kağıdı (DEVAMI)

SORU KAĞIDI DOLDURMA TALİMATI

NÜFUS SAYIM SORU KAĞITLARI OPTİK VERİ GİRİŞ SİSTEMİNDE BİLGİSAYARA AKTARILACAKTIR. LÜTFEN AŞAĞIDAKİ MADDELERİ DİKKATLE OKUYUNUZ VE SORU KAĞITLARINI ÖZENLE DOLDURUNUZ.

1. Defterleri katlamayınız, ıslatmayınız, ciltleri bozmayınız, içerisinden sayfa koparmayınız.
2. Soru kağıtlarını yıpratmayınız, soru kağıtlarını doldururken **silgi kullanmayınız**, kazıntı yapmayınız, bir seferde doğru olarak doldurmaya çalışınız.
3. Soru kağıtlarında **dış çerçevenin dışına hiçbir şey yazmayınız, işaret koymayınız.**
4. Soru kağıtlarını doldururken size daha önce verilmiş olan siyah tükenmez kalemli kullanınız. Bu kalemi bulamadığınız durumlarda **siyah ya da koyu mavimsi tükenmez kalem** kullanınız.

5. Yazınızın okunaklı olmasına gayret ediniz.
6. Alfabetik bilgi alanlarını **BÜYÜK HARF** kullanarak doldurunuz. Harfleri ve rakamları aşağıdaki gibi yazınız (1, 4 ve 7 rakamları ile Ç, Ğ, İ, Ö, Ş, Ü harflerinin yazılışına özellikle dikkat ediniz):

A B C Ç D E F G Ğ H I J K L M N O Ö P R S Ş T U Ü V Y Z
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

7. Harf ve rakamları **sol tarafa dayalı** olarak doldurunuz. Doldurduktan sonra kalan kutuları boş bırakınız.

ÖRNEK:

15 Bildirdiğiniz yaş nedir? 19

15 Doğduğunuz yerin bağlı olduğu il ve ilçenin bugünkü adı nedir?

Il adı D İ Y A R B A K I R

8. Harfleri, rakamları ve işaret kutularına koyacağınız çarpı (X) işaretlerini kutuların dışına taşırmadan yazınız.

ÖRNEK:

Doğru	Yanlış
15 Doğduğunuz yerin bağlı olduğu il ve ilçenin bugünkü adı nedir?
Il adı ANTALYA	15 Doğduğunuz yerin bağlı olduğu il ve ilçenin bugünkü adı nedir?
Il adı ANTALYA
15 Bildirdiğiniz yaş nedir? 23	15 Bildirdiğiniz yaş nedir? 23
15 Cinsiyetiniz? 1 ☒ Erkek 2 ☐ Kadın	15 Cinsiyetiniz? 1 ☒ Erkek 2 ☐ Kadın

9. Kutulara **yanlış** olarak çarpı (X) işareti koyduğunuz fark ettiğiniz durumlarda bunu silmeye çalışmayın, doğru kutuya çarpı (X) işareti koyunuz ve yanlış olarak (X) koyduğunuz kutuyu **karalayınız.**

ÖRNEK: 15 Cinsiyetiniz? 1 Erkek 2 Kadın

10. Harf ya da rakamları **yanlış** yazdığınız durumlarda:

- Eğer kalan kutular **yeterli** ise yanlış yazdığınız kutuların üzerine çarpı (X) işareti koyarak geçersiz olduklarını belirtiniz ve **boşluk bırakmadan kalan kutulara doğru bilgiyi** yazınız.

ÖRNEK: 1 Hanehalık reisinin adı ve soyadı

Adı **X X X A H M E T**

Soyadı **X X X K Ö Z T Ü R K**

- Eğer kalan kutular **yeterli değilse** doğru bilgiyi yanlış yazdığınız harf ya da rakamların üzerine yazınız, bunu yaparken birkaç kez üzerinden giderek hangi harf ya da rakam olduğunun anlaşılmasını sağlayınız.

ÖRNEK: 1 Hanehalık reisinin adı ve soyadı

Adı **S E B A H A T T İ N**

Soyadı **Ö Z D E M İ R O Ğ L U**

11. Cevap alanlarındaki kelimeler arasında mutlaka bir kutu **boşluk** bırakınız.

ÖRNEK: 15 Esas mesleğiniz nedir?

K İ M Y A M Ü H E N D İ S İ

2000 GNS Soru Kağıdı (DEVAMI)

2000 GENEL NÜFUS SAYIMI SORU KAĞIDI

SAYIM MEMURUNUN DİKKATİNE

Hanehalkı teşkil eden yerler için bu sayfada Bölüm I, Bölüm II ve Bölüm III'ü doldurunuz.

Hanehalkı teşkil etmeyen yerler için bu sayfada sadece Bölüm I ve II'yi doldurunuz. Bölüm III'ü boş bırakınız.

BÖLÜM I: ADRES

CADDE, MEYDAN

veya BULVAR ADI

SOKAK, KÜME ADI

veya NUMARASI

SİTE ADI

BLOK ADI veya

NUMARASI

BİNA DIŞ KAPI NO

İÇ KAPI veya DAİRE NO

BÖLÜM II: SAYIMIN YAPILDIĞI YERİN NİTELİĞİ

1	Müstakil ev	5	Otel, motel, pansiyon	9	Yatılı okul, yurt vb.
2	Apartman dairesi	6	Tren, vapur, otobüs, terminal vb.	10	Çocuk yuvası, yetiştirme yurdu, huzurevi
3	Prefabrik ev	7	Hastane, sağlık ocağı	11	Cezaevi, çocuk istahevi
4	Çadır, baraka vb.	8	Kışla, garnizon orduevi vb.	12	Diğer (fabrika, resmi daire, elçilik vb.)

BÖLÜM III: HANEHALKI VE KONUT İLE İLGİLİ SORULAR

(Hanehalkı teşkil eden yerlerde bu bölümdeki 1-12 arasındaki soruları hanehalkı reisine veya yerine cevap verebilecek birine sorunuz.)

1 Hanehalkı reisinin adı ve soyadı

(Hanehalkı reisi evde olsun veya olmasın ad ve soyadını yazınız.)

Adı

Soyadı

2 Şu anda hanehalkı reisi evde midir?

1 Evet 2 Hayır

3 Şu anda bu evde (hanede) misafirler dahil toplam kaç kişi bulunmaktadır?

4 Şu anda bu evde (hanede) akoraba olsun veya olmasın kaç misafir bulunmaktadır?

Yok

5 Bu hanehalkı fertlerinden olup, şu anda evde bulunmayan

a) yurt içinde kaç kişi vardır?

Yok

b) yurt dışında kaç kişi vardır?

Yok

6 Bu konutta mülkiyet durumunuz nedir?

1 Ev sahibi 4 Ev sahibi değil ama kira ödemiyor
2 Kiracı 5 Diğer
3 Lojman

7 Konutunuzda salon dahil kaç oda var?

8 Konutunuzda aşağıdakilerden hangileri bulunmaktadır?

	Konutun		
	İçinde	Dışında	Yok
Tuvalet	1	2	3
Banyo	1	2	3
Mutfak	1	2	3
Borulu su	1	2	3

9 Bu hanehalkı fertlerinden olup, son bir yıl içinde (22 Ekim 1999 tarihinden itibaren) ölen oldu mu?

1 Evet 2 Hayır → Soru 12'ye geçiniz

10 Kaç kişi öldü?

11 Ölen kişilerin cinsiyeti, bitirdiği yaşı ve ölüm tarihi nedir?

	Cinsiyet		Bitirdiği yaşı	Ölüm tarihi		
	Erkek	Kadın		Gün	Ay	Yıl
1. Kişinin	1	2				
2. Kişinin	1	2				
3. Kişinin	1	2				
4. Kişinin	1	2				
5. Kişinin	1	2				

12 Şu anda bu evde (hanede) bulunan herkesin ad ve soyadını hanehalkı reisinden başlayarak belirtiniz.

(Hanehalkı reisi evde olmasa dahi birinci sıraya ad ve soyadını yazınız. Hanehalkı reisinden sonra diğer hanehalkı üyelerinin ad ve soyadını yaşı büyük olanlardan başlamak üzere yazınız. Son olarak misafirlerin ad ve soyadını yaşı büyük olanlardan başlayarak yazınız.)

Fert Sıra no	Fert Sıra no
1	15
2	16
3	17
4	18
5	19
6	20
7	21
8	22
9	23
10	24
11	25
12	26
13	27
14	28

30898045

2000 GNS Soru Kağıdı (DEVAMI)

SAYIM MEMURU SORU KAĞIDI	
1 Adınız ve Soyadınız? Adı Soyadı	10 Beş yıl önce (22 Ekim 1995'te) şu anda ikamet ettiğiniz (oturduğunuz) yerleşim yerinde mi yaşıyordunuz? 1 Evet → Soru 14'e geçiniz 2 Hayır
2 Cinsiyetiniz? 1 Erkek 2 Kadın	11 Beş yıl önce (22 Ekim 1995'te) ikamet ettiğiniz (oturduğunuz) yerin bağlı olduğu il ve ilçenin bugünkü adı nedir? (Beş yıl önceki ikametgahı yurtdışında olanlar için sadece ÜLKE adını yazınız.) il adı ilçe adı Ülke adı
3 Bittirdiğiniz yaş nedir?	12 Beş yıl önce (22 Ekim 1995'te) ikamet ettiğiniz yer; il merkezi mi, ilçe merkezi mi, bucak veya köy mü? (Beş yıl önceki ikametgahı yurtdışında olanlara sormayınız.) 1 il merkezi 2 ilçe merkezi 3 Bucak, köy
4 Doğduğunuz yerin bağlı olduğu il ve ilçenin bugünkü adı nedir? (Yurt dışında doğanlar için sadece ÜLKE adını yazınız.) il adı ilçe adı Ülke adı	13 Beş yıl önce (22 Ekim 1995'te) ikamet ettiğiniz yerden ayrılmış (göç etmiş) nedeniniz nedir? (Tek seçenek işaretleyiniz.) 1 İş arama / bulma 5 Evlilik 2 Tayin / atama 6 Deprem 3 Hanedeki fertlerden birine bağımlı göç 7 Güvenlik 4 Eğitim 8 Diğer
5 Tabiiyetiniz? (T.C. Tabiiyetinde olmayanlar için ÜLKE adını yazınız.) 1 T.C. 2 Tabiiyeti yok Ülke adı	14 Okuma ve yazma biliyor musunuz? 1 Evet 2 Hayır → Soru 16'ya geçiniz
6 Bedensel veya zihinsel bir sakatlığınız (özürünüz) var mı? 1 Var 2 Yok → Soru 8'e geçiniz	15 En son hangi okulu bitirdiniz? (En son diploma alınan okulu işaretleyiniz.) 1 Bir okul bitirmedim 6 Lise 2 İlkokul 7 Lise dengi meslek okulu 3 İlköğretim 8 Yüksekokul 4 Ortaokul 9 Fakülte 5 Ortaokul dengi meslek okulu 10 Y. Lisans/ Doktora
7 Sakatlığınızın (özürünüzün) türü nedir? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.) 1 Görme özürü 2 İşitme özürü 3 Konuşma özürü 4 Fiziksel/ortopedik özürü 5 Zihinsel özürü 6 Diğer	16 Medeni durumunuz nedir? 1 Hiç evlenmedi 3 Boşandı 2 Evli 4 Eşi öldü EVLİ, EŞİ ÖLMÜŞ VE BOŞANMIS KADINLAR CEVAPLAYACAKTIR.
8 Şu anda yaşadığınız bu yerleşim yerinde mi ikamet ediyorsunuz (oturuyorsunuz)? 1 Evet → Soru 10'a geçiniz 2 Hayır	17 Bugüne kadar hiç doğum yaptınız mı? (Şu anda yaşıyor ya da ölmüş olsanız.) 1 Evet 2 Hayır → Soru 21'e geçiniz
9 Şu anda ikamet ettiğiniz (oturduğunuz) il, ilçe, bucak veya köyün bugünkü adı nedir? (Yurt dışında ikamet edenler için sadece ÜLKE adını yazınız.) il adı ilçe adı Bucak adı Köy adı Ülke adı	18 Kız veya erkek kaç çocuk doğurdunuz? (Şu anda yaşıyor ya da ölmüş olsanız.) Kız Erkek 19 Bu çocuklarınızın halen kaç yaş alıyor? Kız Erkek 12 ve 50 YAŞ ARASINDAKİ EVLİ, EŞİ ÖLMÜŞ VE BOŞANMIS KADINLAR CEVAPLAYACAKTIR.
	20 En son doğumunuzu ne zaman yaptınız? Gün Ay Yıl
	21 Geçen hafta içinde bir işte çalıştınız mı? (Geçen hafta içinde para veya mülk kazandı bir saat dahi çalışarak çalıştığınız olarak almacaktır. Geçen hafta içinde izin, hastalık, teneke vb. gibi nedenlerle veya mevsim gereği işinde çalışmıyorsanız, çalışmadı fakat iş ile ilgili devam ediyor seçeneği işaretlenecektir.) 1 Çalıştı 2 Çalışmadı fakat iş ile ilgili devam ediyor 3 Çalışmadı → Soru 26'ya geçiniz
	22 Geçen hafta içinde çalıştığınız (yaptığınız) veya ilginizi kesmediğiniz işiniz nedir? (Örneğin: çiftçi, makine mühendisi, banka müdürü, doktor, mühendis, öğretmen, sanatçı, emniyet müdürü, avukat, makine operatörü, dükkan satıcı gibi meslek isimleri yazılacaktır. Emel, memur, işçi, serbest meslek gibi genel isimler yazılmayacaktır.)
	23 Çalıştığınız veya ilginizi kesmediğiniz yer, kuruluş veya işyerinin adını belirtiniz? (Örneğin: tarla, belediye, emniyet müdürlüğü, adaleter kanunluğu, adliye, banka, manava dükkanı, berber dükkanı, inşaat işi, tarla ziraatı, bencilik, üniversite gibi açıkça yazılacaktır.)
	24 Çalıştığınız veya ilginizi kesmediğiniz yer, kuruluş veya işyerinde yaptığınız iş nedir? (Örneğin: kamu hizmeti, perakende ticaret, bankacılık, buzdolaba imalatı, inşaat işi, tarla ziraatı, bencilik, tavukçuluk gibi açıkça yazılacaktır.)
	25 Geçen hafta içinde çalıştığınız veya ilginizi kesmediğiniz işteki durumunuz nedir? 1 Ücretli, maaşlı veya yevmiyeli 2 İşveren 3 Kendi hesabına 4 Ücretsiz aile içi işi → Soru 29'a geçiniz
	26 İş arıyor musunuz? 1 Evet 2 Hayır → Soru 28'e geçiniz
	27 İş aramak için en son ne zaman bir girişimde buldunuz? 1 1 ay önce 2 2-3 ay önce 3 4-6 ay önce 4 7 ay ve daha fazla 5 Hiçbir girişimde bulunmadım → Soru 29'a geçiniz
	28 Çalışmama veya iş aramama nedeniniz nedir? 1 İş buldu-ış kurdu 4 Emekli 2 Öğrenci 5 İrad sahibi 3 Ev kadını / Ev kızı 6 Diğer
	29 Esas mesleğiniz nedir? (Yoksa "yok" kutusunu işaretleyiniz.) Yok

2000 GNS Soru Kağıdı (DEVAMI)

KONTROL MEMURU SORU KAĞIDI		
1 Adınız ve Soyadınız? Adı _____ Soyadı _____	10 Beş yıl önce (22 Ekim 1995'te) şu anda ikamet ettiğiniz (oturdüğünüz) yerleşim yerinde mi yaşıyorsunuz? 1 Evet → Soru 14'e geçiniz 2 Hayır	<p>23 Geçen hafta içinde bir işte çalıştınız mı?
(Geçen hafta içinde para veya mal karşılığı bir saat daha çalışanlar çalıştıkları olarak alınacaktır. Geçen hafta içinde tün, hastalık, seyahat vb. gibi nedenlerle veya mevsim yerleri içinde çalışmayanlar için, çalışmadıkları işi de ilgili devami ediyor seçeneği işaretlenecektir.)</p> <p>1 Çalıştı</p> <p>2 Çalışmadı fakat işi ile ilgili devam ediyor</p> <p>3 Çalışmadı → Soru 26'ya geçiniz</p>
2 Cinsiyetiniz? 1 Erkek 2 Kadın	<p>11 Beş yıl önce (22 Ekim 1995'te) ikamet ettiğiniz (oturdüğünüz) yerin bağlı olduğu il ve ilçenin bugünkü adı nedir?
(Beş yıl önceki ikametgahı yurtdışında olanlar için sadece ÜLKE adını yazınız.)</p> <p>il adı _____</p> <p>ilçe adı _____</p> <p>ülke adı _____</p>	<p>22 Geçen hafta içinde çalıştığınız (yaptığınız) veya ilginizi keşmetdiğiniz işiniz nedir?
(Örneğin: çiftçi, makine mühendisi, banka müdürü, doktor, avukat, öğretmen, memur, ayakkabı tamircisi, hedi makinesi operatörü, dükkan satıcı gibi meslek isimleri yazılacaktır. <u>Evrensel, mevsim işi, serbest meslek gibi genel isimler yazılmayacaktır.</u>)</p>
3 Bitirdiğiniz yaş nedir?	<p>12 Beş yıl önce (22 Ekim 1995'te) ikamet ettiğiniz yer; il merkezi mi, ilçe merkezi mi, bucak veya köy mü?
(Beş yıl önceki ikametgahı yurtdışında olanlara sormayınız.)</p> <p>1 il merkezi</p> <p>2 ilçe merkezi</p> <p>3 Bucak, köy</p>	<p>24 Çalıştığınız veya ilginizi keşmettiğiniz yer, kuruluş veya işyerinin adını belirtiniz?
(Örneğin: sarıla, belediye, emniyet müdürlüğü, adölet bakanlığı, adliye, bankalar, market, dükkân, berber dükkânı, inşaat, ec. ilikifretim okulu, işe, üniversite gibi açıkça yazılacaktır.)</p>
<p>4 Doğduğunuz yerin bağlı olduğu il ve ilçenin bugünkü adı nedir?
(Yurt dışında doğanlar için sadece ÜLKE adını yazınız.)</p> <p>il adı _____</p> <p>ilçe adı _____</p> <p>ülke adı _____</p>	<p>13 Beş yıl önce (22 Ekim 1995'te) ikamet ettiğiniz yordan ayrılmış (göç etmiş) nedeniniz nedir?
(Tek seçeneği işaretleyiniz)</p> <p>1 İş arama / bulma 5 Evlilik</p> <p>2 Tayin / atama 6 Deprem</p> <p>3 Hanedeki fertlerden birine bağımlı göç 7 Güvenlik</p> <p>4 Eğitim 8 Diğer</p>	<p>25 Çalıştığınız veya ilginizi keşmettiğiniz yer, kuruluş veya işyerinde yapılan iş nedir?
(Örneğin: kamu hizmeti, perakende ticaret, bankacılık, buzdolabı imalatı, inşaat işi, tarla tarlatı, besicilik, nevâkulluk gibi açıkça yazılacaktır.)</p>
<p>5 Tabiiyetiniz?
(T.C. Tabiiyetinde olmayanlar için ÜLKE adını yazınız.)</p> <p>1 T.C. 2 Tabiiyeti yok</p> <p>ülke adı _____</p>	14 Okuma ve yazma biliyor musunuz? 1 Evet 2 Hayır → Soru 16'ya geçiniz	26 Geçen hafta içinde çalıştığınız veya ilginizi keşmettiğiniz işteki durumunuz nedir? 1 Ücretli, maaşlı veya yevmiyeli 2 İşveren 3 Kendi hesabına 4 Ücretsiz aile işçisi
6 Bedensel veya zihinsel bir sakatlığınız (özürünüz) var mı? 1 Var 2 Yok → Soru 8'e geçiniz	<p>15 En son hangi okulu bitirdiniz?
(En son diploma alınan okulu işaretleyiniz.)</p> <p>1 Bir okul bitirmede 6 Lise</p> <p>2 İlkokul 7 Lise dengi meslek okulu</p> <p>3 İlköğretim 8 Yüksekokul</p> <p>4 Ortaokul 9 Fakülte</p> <p>5 Ortaokul dengi meslek okulu 10 Y. Lisans/ Doktora</p>	27 İş arıyor musunuz? 1 Evet 2 Hayır → Soru 28'e geçiniz
<p>7 Sakatlığınızın (özürünüzün) türü nedir?
(Birden fazla seçeneği işaretlenebilir.)</p> <p>1 Görme özürü</p> <p>2 İşitme özürü</p> <p>3 Konuşma özürü</p> <p>4 Fiziksel/ortopedik özürü</p> <p>5 Zihinsel özürü</p> <p>6 Diğer</p>	16 Medeni durumunuz nedir? 1 Hiç evlenmedi 3 Boşandı 2 Evli 4 Eşi öldü EVLİ, EŞİ ÖLMÜŞ VE BOŞANMIŞ KADINLARA SORUNUZ.	28 İş aramak için en son ne zaman bir girişimde buldunuz? 1 1 ay önce 2 2-3 ay önce 3 4-6 ay önce 4 7 ay ve daha fazla 5 Hiçbir girişimde bulunmadı
8 Şu anda yaşadığınız bu yerleşim yerinde mi ikamet ediyorsunuz (oturuyorsunuz)? 1 Evet → Soru 10'a geçiniz 2 Hayır	<p>17 Bugüne kadar hiç doğum yaptınız mı?
(Şu anda yaşıyor ya da ölmüş olsun.)</p> <p>1 Evet 2 Hayır → Soru 21'e geçiniz</p>	29 İş aramama veya iş bulamama nedeniniz nedir? 1 İş buldu-İş kurdu başlamak için bekliyor 4 Emekli 2 Öğrenci 5 İrad sahibi 3 Ev kadını / Ev kızı 6 Diğer
<p>9 Şu anda ikamet ettiğiniz (oturdüğünüz) il, ilçe, bucak veya köyün bugünkü adı nedir?
(Yurt dışında ikamet edenler için sadece ÜLKE adını yazınız.)</p> <p>il adı _____</p> <p>ilçe adı _____</p> <p>Bucak adı _____</p> <p>Köy adı _____</p> <p>ülke adı _____</p>	<p>18 Kız veya erkek kaç çocuk doğurdunuz?
(Şu anda yaşıyor ya da ölmüş olsun.)</p> <p>Kız Erkek</p>	<p>30 Esas mesleğiniz nedir?
(Yoksa "yok" kısmını işaretleyiniz.)</p> <p>Yok</p>
<p>19 Bu çocuklarınızın halen kaç yaşındadır?
(12 ve 30 yaş ARASINDAKİ EVLİ, EŞİ ÖLMÜŞ VE BOŞANMIŞ KADINLARA SORUNUZ.)</p> <p>Kız Erkek</p>	20 En son doğumunuzu ne zaman yaptınız? Gün Ay Yıl	

	İlk Numarası	Son Numarası
Cadde veya sokağın tek numaralı tarafı		
Cadde veya sokağın çift numaralı tarafı		
Küme evler ise		

İl adı :

İlçe adı :

Bucak adı :

Köy adı :

Köye bağlı alt yerleşim var ise adı:

(Köye bağlı alt yerleşim yeri mevcut ise her bir yerleşim yeri için ayrı form doldurulacaktır.)

TÜRÜ : MAHALLE MEZRA YAYLA EVLERİ MEVKİ DİĞER (OBA,KOM V.S)

VAR İSE CADDE/SOKAK ADI:.....

SIRA NO	ADRESİN		NUMARALI YERİN NİTELİĞİ	NİTELİK KODU		HALEN BU YERDE İKAMET EDEN	NOT
	DIŞ KAPI NO
(Arsa İse tahsis no)	İÇ KAPI NO
(Dış kapıya bağlı)	Kullanım amacını açıkça yazınız.
Örneğin; konut, bakkal, kasap, marangoz, cami, okul, samanlık vb. boş yerler için boş konut veya boş işyeri yazınız.	1. Konut
2. Özel işyeri
3. Kamu işyeri
4. İnşaat
5. Arsa
6. Tahsis
7. Yazlık/ Mevsimlik
8. İmara açılan arsalar
9. Diğer		YAZLIK İSE SİTENİN ADI	
	1	2	3	4	5	6	7
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							
21							
22							
23							
24							
25							
26							
27							
28							
29							
30							

**ADRESE DAYALI NÜFUS KAYIT SİSTEMİ
HATALI ADRES BİLDİRİM FORMU**

(Hanedeki fertlerde değişiklik olmayıp sadece aynı mahalle/köy sınırları içindeki adres hataları için doldurulacaktır)

BÖLÜM I

İl adı :

Bucak adı :

İlçe adı :

Köy adı :

İlk kademe

Mahalle adı :

İkinci kademe adı :

BÖLÜM II**ASKI LİSTESİNDEKİ HATALI ADRES:**Meydan, bulvar, cadde,
sokak veya küme adı :

Site veya blok adı :

Mezra, mevkii adı :

Dış kapı no :

İç kapı no :

Kayıt bölge numarası :

Adres kodu : | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |

HATA TÜRÜ: İç kapı numarası hatalı Dış kapı numarası hatalı Cadde/sokak adı hatalı**BEYAN EDİLEN ADRES:**Meydan, bulvar, cadde,
sokak veya küme adı :

Site veya blok adı :

Mezra, mevkii adı :

Dış kapı no :

İç kapı no :

Kayıt bölge numarası :

Adres kodu : | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |

Adres Takip Listesi'nde
yok ise
doldurulmayacaktır**BÖLÜM III****Beyan eden kişinin:**

Adı Soyadı :

Kimlik numarası : | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |

Tarih : / / 2007

Adres :

Tel (ev) : ()

cep) : ()

Formu beyan eden kişinin kimliğini görerek teslim aldım.**Formu teslim alan kayıt büro görevlisinin:**

Adı Soyadı :

T.C. Kimlik numarası : | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |

Tarih : / / 2007

İmza :

BÖLÜM IV**Değerlendirme sonucu:**

-
- 1 Yerde kontrol gerekli
-
-
- 2 Askı listesindeki adres doğru

Yerde kontrol sonucu:

-
- 1 Adres hataları, Hatalı Adres Düzeltme Formunda düzeltildi
-
-
- 2 Askı listesindeki adres doğru

Denetçinin:

Adı ve Soyadı :

Kimlik numarası : | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |

Tarih : / / 2007

Adres :

Numaralama görevlisinin:

Adı ve Soyadı :

T.C. Kimlik numarası : | | | | | | | | | | | | | | | | | | | |

Tarih : / / 2007

İmza :

HATALI ADRES BİLDİRİM FORMU DOLDURULURKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu gereğince ülkemizde ikamet eden T.C. vatandaşları ile yabancı uyrukluların ikamet adresleri belirlenmiştir. Bu bilgiler aynı Kanun gereği muhtarlıklarda askıya çıkartılmıştır.

Bu form, hanehalkı fertlerinde bir değişiklik olmayan, sadece aynı mahalle/köy sınırları içindeki adres hataları (iç kapı, dış kapı, cadde/sokak) için 18 ve daha yukarı yaştaki yetişkin bir hanehalkı üyesi tarafından doldurulacaktır.

FORMUN DOLDURULMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

BÖLÜM I

Bu bölüme adres hatasının beyan edildiği adresin bulunduğu il ve ilçe adı, varsa ilk kademe belediyesi adı, bucak-köy veya mahalle adı Adres Takip Listesinden yazılacaktır.

BÖLÜM II

İlk kısımda askı listesinde bulunan hatalı adresin meydan, bulvar, cadde, sokak veya küme adı, site veya blok adı, mezra, mevkii adı, dış ve iç kapı numarası ile kayıt bölge numarası ve adres kodu, Adres Takip Listesinden yazılacak ve Hatalı Adres Bildirim Formu doldurmaya sebep olan adres hatasının türü işaretlenecektir. Buna göre; iç kapı numarası hatalı (yani cadde/sokak adı ve dış kapı numarası doğru, sadece iç kapı numarasında hata var) ise 1 nolu seçenek, dış kapı numarası hatalı ise 2 nolu seçenek, cadde/sokak adı hatalı ise 3 nolu seçenek işaretlenecektir.

İkinci kısımda ise kişinin beyan ettiği ikamet adresinin meydan, bulvar, cadde, sokak veya küme adı, site veya blok adı, mezra, mevkii adı, dış ve iç kapı numarası ile kayıt bölge numarası ve adres kodu, Adres Takip Listesinden yazılacaktır. Beyan edilen adres, Adres Takip Listesinde yok ise yukarıdaki bilgiler kişinin beyanına göre yazılacak, kayıt bölge numarası ve adres kodu boş bırakılacaktır.

BÖLÜM III

Bu bölümde, beyanda bulunan kişi adını, soyadını, T.C. kimlik numarasını, ev ve cep telefonu numarasını ve beyanda bulunduğu tarihi yazarak imzasını atacaktır.

Formu teslim alan kişi, formda eksiklik olup olmadığını kontrol edecek ve beyanda bulunan kişinin bilgilerini nüfus cüzdanının aslı ile kontrol ederek teslim alacak ve adını, soyadını, T.C. kimlik numarasını ve formu teslim aldığı tarihi yazarak imzasını atacaktır.

BÖLÜM IV

Bu bölüm, kayıt bürosunda görevli olan kontrolör ve numaralama görevlileri tarafından doldurulacaktır.

Bölüm II'de verilen hatalı adres ile beyan edilen adres kontrol edilecek ve iki adres arasındaki farklılık numaralama çalışmasında yapılan adres değişikliğinden kaynaklanıyor ise "İlk değerlendirme sonucu" bölümünde "Askı listesindeki adres doğru" seçeneği işaretlenerek beyanda bulunan kişiye bilgi verilecektir. Eğer iki adres arasındaki farklılık için alanda kontrol gerekli ise "İlk değerlendirme sonucu" bölümünde "Yerinde kontrol gerekli" seçeneği işaretlenecektir. Daha sonra alanda yapılan kontroller sonucu, "Yerinde kontrol sonucu" bölümü doldurularak kontrolör ve numaralama görevlisinin ad, soyad, T.C. kimlik numaraları, ilgili tarih yazılacak ve imzalanacaktır.

KÖRÜSÜZÜZDANMİ BİLİGİLERİNİ KULLANARAK DOLDURUNUZ				YABANCI UYRUKLULAR İÇİN BOŞ BIRAKINIZ					EĞİTİM DÜZEYİ			
SIRA NO	ADİ VE SOYADI
A ve B SEÇİMLERİNİ DİKKETLİCE OKUYARAK HANDE KAMET EDENLERİN ADİ VE SOYADINI YAZINIZ.
A. Hanvelikli solumuşunu 1. sıraya yazarken sonra bu hanvelikli yazın ve altına adınızı yazın.
B. Huzurevi, yazdırma yurdu, caza ve diğer yurtdışı yerleşim ve en az 5 yıl süreyle eğitim, iş, ticaret, sağlık hizmetleri için vize almış ve vize işlemlerini tamamlayanlar için yazınız.	T.C. KİMLİK NUMARASI
(11 haneli T.C. kimlik numarasını her kutuya bir rakam gelecek şekilde okunaklı olarak yazınız)	UYRUGU	(07)	(08)	(09)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
01	Adı :
Soyadı :	1 ☐ Türkiye Cumhuriyeti vatanlığı
2 ☐ Diğer ülke vatanlığı
Ülke adı :
Pasaport no :		Gün: ____
Ay: ____
Yıl: ____		☐ Erkek
☐ Kadın						☐
02	Adı :
Soyadı :	1 ☐ Türkiye Cumhuriyeti vatanlığı
2 ☐ Diğer ülke vatanlığı
Ülke adı :
Pasaport no :		Gün: ____
Ay: ____
Yıl: ____		☐ Erkek
☐ Kadın						☐
03	Adı :
Soyadı :	1 ☐ Türkiye Cumhuriyeti vatanlığı
2 ☐ Diğer ülke vatanlığı
Ülke adı :
Pasaport no :		Gün: ____
Ay: ____
Yıl: ____		☐ Erkek
☐ Kadın						☐
04	Adı :
Soyadı :	1 ☐ Türkiye Cumhuriyeti vatanlığı
2 ☐ Diğer ülke vatanlığı
Ülke adı :
Pasaport no :		Gün: ____
Ay: ____
Yıl: ____		☐ Erkek
☐ Kadın						☐
05	Adı :
Soyadı :	1 ☐ Türkiye Cumhuriyeti vatanlığı
2 ☐ Diğer ülke vatanlığı
Ülke adı :
Pasaport no :		Gün: ____
Ay: ____
Yıl: ____		☐ Erkek
☐ Kadın						☐
06	Adı :
Soyadı :	1 ☐ Türkiye Cumhuriyeti vatanlığı
2 ☐ Diğer ülke vatanlığı
Ülke adı :
Pasaport no :		Gün: ____
Ay: ____
Yıl: ____		☐ Erkek
☐ Kadın						☐
07	Adı :
Soyadı :	1 ☐ Türkiye Cumhuriyeti vatanlığı
2 ☐ Diğer ülke vatanlığı
Ülke adı :
Pasaport no :		Gün: ____
Ay: ____
Yıl: ____		☐ Erkek
☐ Kadın						☐
08	Adı :
Soyadı :	1 ☐ Türkiye Cumhuriyeti vatanlığı
2 ☐ Diğer ülke vatanlığı
Ülke adı :
Pasaport no :		Gün: ____
Ay: ____
Yıl: ____		☐ Erkek
☐ Kadın						☐
09	Adı :
Soyadı :	1 ☐ Türkiye Cumhuriyeti vatanlığı
2 ☐ Diğer ülke vatanlığı
Ülke adı :
Pasaport no :		Gün: ____
Ay: ____
Yıl: ____		☐ Erkek
☐ Kadın						☐
10	Adı :
Soyadı :	1 ☐ Türkiye Cumhuriyeti vatanlığı
2 ☐ Diğer ülke vatanlığı
Ülke adı :
Pasaport no :		Gün: ____
Ay: ____
Yıl: ____		☐ Erkek
☐ Kadın						☐

| ADİ VE SOYADI
A ve B SEÇENEKLERİNİ DİKKATLİCE
OKUYARAK HANDE İKAMET EDENLERİN
ADİ VE SOYADINI YAZINIZ. | | NÜFUS CÜZDANI BİLGİLERİNİ KULLANARAK DOLDURUNUZ | | YABANCI UYRUKLULAR İÇİN BOŞ BIRAKINIZ | | HANEHALKI SORUMLUSUNA
YAKINLIK DEREJESİ
(Hanehalkı sorumlusu;
hanenin yönetiminden sorumlu
yabancı hanehalkı üyesidir) | | (6 ve daha yukarı yaşta
kişiler için cevaplayınız)
EN SON TAMAMLANAN
EĞİTİM DÜZEYİ | | İMZA | |
|---|--|---|--|---------------------------------------|--|--|--|---|--|------|--|
| ADİ VE SOYADI
A ve B SEÇENEKLERİNİ DİKKATLİCE
OKUYARAK HANDE İKAMET EDENLERİN
ADİ VE SOYADINI YAZINIZ. | | NÜFUS CÜZDANI BİLGİLERİNİ KULLANARAK DOLDURUNUZ | | YABANCI UYRUKLULAR İÇİN BOŞ BIRAKINIZ | | HANEHALKI SORUMLUSUNA
YAKINLIK DEREJESİ
(Hanehalkı sorumlusu;
hanenin yönetiminden sorumlu
yabancı hanehalkı üyesidir) | | (6 ve daha yukarı yaşta
kişiler için cevaplayınız)
EN SON TAMAMLANAN
EĞİTİM DÜZEYİ | | İMZA | |
| ADİ VE SOYADI
A ve B SEÇENEKLERİNİ DİKKATLİCE
OKUYARAK HANDE İKAMET EDENLERİN
ADİ VE SOYADINI YAZINIZ. | | NÜFUS CÜZDANI BİLGİLERİNİ KULLANARAK DOLDURUNUZ | | YABANCI UYRUKLULAR İÇİN BOŞ BIRAKINIZ | | HANEHALKI SORUMLUSUNA
YAKINLIK DEREJESİ
(Hanehalkı sorumlusu;
hanenin yönetiminden sorumlu
yabancı hanehalkı üyesidir) | | (6 ve daha yukarı yaşta
kişiler için cevaplayınız)
EN SON TAMAMLANAN
EĞİTİM DÜZEYİ | | İMZA | |
| ADİ VE SOYADI
A ve B SEÇENEKLERİNİ DİKKATLİCE
OKUYARAK HANDE İKAMET EDENLERİN
ADİ VE SOYADINI YAZINIZ. | | NÜFUS CÜZDANI BİLGİLERİNİ KULLANARAK DOLDURUNUZ | | YABANCI UYRUKLULAR İÇİN BOŞ BIRAKINIZ | | HANEHALKI SORUMLUSUNA
YAKINLIK DEREJESİ
(Hanehalkı sorumlusu;
hanenin yönetiminden sorumlu
yabancı hanehalkı üyesidir) | | (6 ve daha yukarı yaşta
kişiler için cevaplayınız)
EN SON TAMAMLANAN
EĞİTİM DÜZEYİ | | İMZA | |
| ADİ VE SOYADI
A ve B SEÇENEKLERİNİ DİKKATLİCE
OKUYARAK HANDE İKAMET EDENLERİN
ADİ VE SOYADINI YAZINIZ. | | NÜFUS CÜZDANI BİLGİLERİNİ KULLANARAK DOLDURUNUZ | | YABANCI UYRUKLULAR İÇİN BOŞ BIRAKINIZ | | HANEHALKI SORUMLUSUNA
YAKINLIK DEREJESİ
(Hanehalkı sorumlusu;
hanenin yönetiminden sorumlu
yabancı hanehalkı üyesidir) | | (6 ve daha yukarı yaşta
kişiler için cevaplayınız)
EN SON TAMAMLANAN
EĞİTİM DÜZEYİ | | İMZA | |

| ADİ VE SOYADI
A ve B SEÇENEKLERİNİ DİKKATLİCE
OKUYARAK HANDE İKAMET EDENLERİN
ADİ VE SOYADINI YAZINIZ.		NÜFUS CÜZDANI BİLGİLERİNİ KULLANARAK DOLDURUNUZ		DOĞUM TARİHİ		CİNSİYETİ		T.C. KİMLİK NUMARASI		YABANCI UYRUKLU İÇİN BOŞ BIRAKINIZ	
ADİ VE SOYADI
A ve B SEÇENEKLERİNİ DİKKATLİCE
OKUYARAK HANDE İKAMET EDENLERİN
ADİ VE SOYADINI YAZINIZ. | | NÜFUS CÜZDANI BİLGİLERİNİ KULLANARAK DOLDURUNUZ | | DOĞUM TARİHİ | | CİNSİYETİ | | T.C. KİMLİK NUMARASI | | YABANCI UYRUKLU İÇİN BOŞ BIRAKINIZ | |
| ADİ VE SOYADI
A ve B SEÇENEKLERİNİ DİKKATLİCE
OKUYARAK HANDE İKAMET EDENLERİN
ADİ VE SOYADINI YAZINIZ. | | NÜFUS CÜZDANI BİLGİLERİNİ KULLANARAK DOLDURUNUZ | | DOĞUM TARİHİ | | CİNSİYETİ | | T.C. KİMLİK NUMARASI | | YABANCI UYRUKLU İÇİN BOŞ BIRAKINIZ | |
| ADİ VE SOYADI
A ve B SEÇENEKLERİNİ DİKKATLİCE
OKUYARAK HANDE İKAMET EDENLERİN
ADİ VE SOYADINI YAZINIZ. | | NÜFUS CÜZDANI BİLGİLERİNİ KULLANARAK DOLDURUNUZ | | DOĞUM TARİHİ | | CİNSİYETİ | | T.C. KİMLİK NUMARASI | | YABANCI UYRUKLU İÇİN BOŞ BIRAKINIZ | |

Genel Nüfus Sayımlarının Özellikleri

Sıra No	Sayım Tarihi (Gün/Ay/Yıl)	İki Sayım Arasında Geçen Süre (Yıl)	İdari Birim Sayısı			Sayım Yöntemi	Nüfus Tanımı	Soru Kağıdında Yer Alan Soru Sayısı	Veri Giriş Yöntemi	"Nüfusun Sosyal ve Ekonomik Nitelikleri, Türkiye" Yayını Yayınlanma Tarihi
			İl	İlçe	Köy					
1	28.10.1927	-	63	328	40 600	Geleneksel	De facto	13	Klasik	1929
2	20.10.1935	8	57	356	34 876	Geleneksel	De facto	14	Klasik	1937
3	20.10.1940	5	63	370	34 034	Geleneksel	De facto	14	Klasik	(2)
4	21.10.1945	5	63	396	34 063	Geleneksel	De facto	14	Klasik	1949
5	22.10.1950	5	63	422	34 252	Geleneksel	De facto	20	Klasik	1961
6	23.10.1955	5	66	493	34 787	Geleneksel	De facto	27	Klasik	1961
7	23.10.1960	5	67	570	35 441	Geleneksel	De facto	31	Klasik	1964
8	24.10.1965	5	67	571	35 638	Geleneksel	De facto	36	Klasik	1969
9	25.10.1970	5	67	572	35 995	Geleneksel	De facto	41	Klasik	1977
10	26.10.1975	5	67	572	36 115	Geleneksel	De facto	44	Klasik	Mayıs, 1982
11	12.10.1980	5	67	572	36 153	Geleneksel	De facto	32	Klasik	Mayıs, 1984
12	20.10.1985	5	67	580	36 031	Geleneksel	De facto	42	Klasik	Nisan, 1989
13	21.10.1990	5	73	829	36 233	Geleneksel	De facto	34	Klasik	Ekim, 1993
14	30.11.1997	*	80	849	37 380	Geleneksel	De facto (1)	12	Optik Veri Giriş	
15	22.10.2000	10	81	850	37 366	Geleneksel	De facto	43	Optik Veri Giriş	Mart, 2003

* Bir kez uygulanmıştır.

(1) De facto tanım ile uygulanmıştır. İlgili Kanun gereği yerleşim yerlerinin ikamele dayalı (de jure) nüfusları da tespit edilmiştir.

(2) Bilgi elde edilememiştir.

Genel Nüfus Sayımlarının Yasal Dayanakları

Kanunlar ve Kararnameler				
Sıra No.	Sayım Yılı	Kanun No.	Tarih	Adı
1	1927	893	2 Haziran 1926	Umumi Tahriri Nüfus İcrası Hakkında Kanun
2	1935	2465	20 Mayıs 1934	Umumi Nüfus Sayımı Hakkında Kanun
3	1940	3700	6 Temmuz 1939	Umumi Nüfus Sayımı Hakkında Kanun
4	1945	4729	2 Mayıs 1945	Genel Nüfus Sayımı Hakkında Kanun
5	1950	5622	23 Mart 1950	Sayımlar Kanunu
6	1955	6534	13 Nisan 1955	Sayımlar Kanunu
7	1960	6534	13 Nisan 1955	Sayımlar Kanunu
8	1965	53	13 Haziran 1962	Devlet İstatistik Enstitüsünün Görev Yetki ve Kuruluşu Hakkında Kanun
9	1970	53	13 Haziran 1962	Devlet İstatistik Enstitüsünün Görev Yetki ve Kuruluşu Hakkında Kanun
10	1975	53	13 Haziran 1962	Devlet İstatistik Enstitüsünün Görev Yetki ve Kuruluşu Hakkında Kanun
11	1980	53	13 Haziran 1962	Devlet İstatistik Enstitüsünün Görev Yetki ve Kuruluşu Hakkında Kanun
12	1985	53	13 Haziran 1962	Devlet İstatistik Enstitüsünün Görev Yetki ve Kuruluşu Hakkında Kanun
13	1990	219	8 Haziran 1984	Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında KHK
		403	23 Şubat 1990	219 sayılı KHK'nin 2 nci maddesinin d fıkrasında değişiklik yapılması hakkında KHK
14	1997	4300	30 Temmuz 1997	Genel Nüfus Tespiti Yapılması ve Seçmen Kütüklerinin Güncelleştirilmesi Hakkında Kanun
15	2000	219	8 Haziran 1984	Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında KHK
		403	23 Şubat 1990	219 sayılı KHK'nin 2 nci maddesinin d fıkrasında değişiklik yapılması hakkında KHK

KHK Kanun Hükmünde Kararneme